

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 7, številka 3

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
SEPTEMBER 2012

Slavnostna seja občinskega sveta Občine Komen, 15. junij 2012

Foto: Polona Makovec

Uredniški uvodnik

Napol poln ali napol prazen kozarec?

Prijatelj me je nedolgo tega okaral, da pišem moreče uvodnike, nad čimer sem se zamislila in vestno pregledala nekaj uvodnikov že izdanih števil. Ja, res uvodniki niso pretirano optimistični, vendar pa po vsej verjetnosti le odsevajo stanje v družbi, širši ali ožji. Če sedaj pogledam nazaj, moram reči, da v preteklih treh mesecih ni bilo veliko optimističnih napovedi oziroma veselih dogodkov. Čas kislih kumaric, ki je sledil na začetku poletja sprejetemu zakonu za uravnoteženje javnih financ, nam je dnevno postregel s podatki o tem, koliko je kateri politik zadolžen, kate-

ra »estradnica« se je na plaži pojavila zgoraj brez, kdo gre s kom na kavo, kje kateri politik dopustuje in podobno. Politično je bilo ozračje razburkano zaradi debate okrog t. i. zlatega fiskalnega pravila in priprav na vročo politično jesen, kar so občasno prekinile le novice o hudi vročini in suši ter o pomanjkanju pitne vode. No, pa še zdrahe med cerkvenimi voditelji.

Foto: J. Štok

V občini se je pretekle tri mesece kar veliko dogajalo. Junija smo praznovali občinski praznik, ki smo ga obeležili s slavnostno sejo in podelitvijo občinskih priznanj, številne prireditve pa so se odvijale še julija in avgusta. Obdržali smo prakso iz preteklega leta in bralcem bliže predstavili na različnih področjih nagrajenega devetošolca Erika Pleška. O vsem tem lahko berete v nadaljevanju.

Voščim vam ob 15. septembru, dnevu vrnitve Primorske k matični domovini ter želim vsem skupaj bolj optimističnega dogajanja, posledično pa bodo temu lahko sledili tudi uvodniki.

mag. *Andreja Štok*,
odgovorna urednica

Foto: J. Štok

Glasilo Občine Komen
Letnik 7, številka 3, SEPTEMBER 2012

Izdajatelj: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: burja@komen.si

Burja

Naklada: 1.400 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v Občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: mag. Andreja Štok

Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana Godnik, Helena Uršič, Mojca Železnik Buda

Lektoriranje: Tanja Bratina Grmek

Priprava za tisk: DTP Studio Sežana, Čeh Damjan, s. p., Partizanska 82, 6210 Sežana

Tisk: Print Luin, Dušan Luin, s. p., Sveto 58, 6223 Komen

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št. 05 7310 452.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov burja@komen.si najpozneje do 25. 11. 2012. K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čimboljši resoluciji.

Vabimo tudi vse fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čimboljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide decembra 2012.

Fotografiji na naslovnici:

vinska trta jeseni, foto: Tadej Uršič,

venček, foto: Polona Makovec.

Nekaj vremenskih

Ako Mavricija sonce zasije, pozimi huda sapa brije.
(22. september)

Šišek veliko Mihael da, zgodnja bo zima in veliko snega.
(29. september)

Če vinotoka mraz in burja brije, prosinca in svečana sonce sije.
Kakršno vreme Urša prinese, tako se rada jesen in zima obnese.
(21. oktober)

Ako na mrtvih dan dežuje, zamete zima pričakuje.
(1. november)

Če za Martina sonce sije, huda zima bo.
(11. november)

Burja

Junij v znamenju občinskega praznika

Ljudsko blago v pesmi in besedi odslej slovstvena folklor

Ob vrsti dogodkov ob prazniku Občine Komen smo tudi letos podelili Štrekljevo nagrado. Podelitev je potekala v soboto, 9. junija 2012, v Vaškem domu v Gorjanskem. Prejemnico letošnje nagrade ddr. Marijo Stanonik smo predstavili že v prejšnji številki našega glasila. Spoznali smo jo kot raziskovalko, slavistko, etnologinjo in znanstvenico, ki nam je postregla z novostjo v našem besednjaku. Vsako leto smo ob podelitvi Štrekljeve nagrade zapisali, da z nagrado počastimo ljudi, ki nadaljujejo pota domačina dr. Karla Štreklja, velikega zapisovalca in zbiralca ljudskega blaga v pesmi in besedi. Letošnja nagrajenka nas je podučila, da stroka ljudsko blago v pesmi in besedi obravnava kot slovstveno folklor. Odboru za podelitev Štrekljeve nagrade bomo to novo besedno zvezo posredovali in prepričana sem, da bo to poimenovanje že naslednje leto dobilo svoje mesto. Za nas,

preproste občane, je Štrekljevo delo in delo vseh tistih, ki mu v novih razmerah iz roda v rod utirajo pot, dovolj prepoznavno. S hvaležnostjo v duši sprejemamo pesmi, ki so zrasle v ljudeh za ljudi. Iz leta v leto smo bolj prepričani, da nas kot narod ohranja prav ta slovstvena folklor. Veliko je muh enodnevnih in te se čisto preprosto ne primejo ljudi. Pridejo in gredo, tako kot jutro sledi noči.

Na letošnjem prazniku v Gorjanskem smo se spomnili tudi 100. obletnice smrti našega rojaka dr. Karla Štreklja, ki je med drugim v 2. polovici 19. stoletja tam, na Dunaju ubranil naš slovenski jezik. Lahko se vprašamo, kakšen odnos imamo do jezika mi, njegovi potomci, ki živimo v svobodi in uživamo sadove velikih rodoljubov.

Na prazniku nam je dobrodošlico izrekel predsednik Odbora za Štrekljevo nagrado ter naš župan Danijel Božič in nas spomnil prav na pomanjkanje domoljuba in potrebnega žlahtnega odnosa do materinega jezika. Tega se ne da kupiti, to mora biti v ljudeh. Ga lahko v ljudi zasadi družina, vrtec, šola, univerza, družba kot celota?

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05/73 10 450

Fax: 05/73 10 460

Spletna stran: www.komen.si

E-pošta: obcina@komen.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00 ure
sreda od 8.00 do 12.00 ure in od 15.00 do 17.00 ure

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05/73 10 141

E-pošta: soou@sezana.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00 ure
sreda od 7.30 do 11.00 ure in od 12.00 do 16.00 ure

Krajevni urad Komen

Telefon: 05/ 76 68 510

Uradne ure: torek od 8.00 do 12.00.

Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)

Telefon: 05/76 68 122

Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen

Telefon: 05/76 68 580

E-pošta: knjiznica.komen@siol.net

Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00 ure
sreda od 8.00 do 14.00 ure

Zdravstvena postaja Komen

Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05/76 68 506

Lekarna Komen

Telefon: 05/73 11 790

Delovni čas: ponedeljek od 8.30 do 15.30 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00 ure
sreda od 9.00 do 18.00 ure

Zbirni center Komen

Obratovalni čas: torek od 9.00 do 13.00 ure
četrtek od 14.00 do 18.00 ure
sobota od 9.00 do 13.00 ure

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05/ 30 78 570

Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

Razmislite sami, jaz čutim le eno: žal, da Štrekljeva nagrada vselej zvaljba v njegov rojstni kraj le »izbrance« ali bolje rečeno ljudi iz stroke. Ne nazadnje bi moral biti Štrekelj zanimiv tudi za gospodarstvenike, da o delavcih s področja družbenih dejavnosti in mladih niti ne govorim. In prav te pogrešam, kajti kulturni program je vsakič svojevrstno doživetje, ko se nas dotaknejo tiste lepe, stare, pa nepozabljene ljudske pesmi. Za tako doživetje so nas letos nagradile Bistriške škuorke. Bile so izjemne.

Besedilo: Ana Godnik
Foto: Polona Makovec

OBVESTILO!

Obveščamo vas, da ima **Krajevni urad Komen**

od 1. 9. 2012 uradne ure ob torkih od 8.00 do 12.00 ure.

V pisarni Krajevnega urada Komen, Komen 86, pa od 1. 9. 2012 deluje tudi **Policijska pisarna Komen**, in sicer ob sredah od 14.00 do 17.00 ure.

Razvili smo zastavo Komenski Kras '91

Kot del slovesnosti smo v praznovanje občinskega praznika umeštili tudi razvitje zastave Komenski Kras '91. Pred nami so bili tisti, ki so leta 1991 bdeli nad našo zahodno mejo in se dostojanstveno upirali pripadnikom jugoslovanske vojske, ki so nasprotovali osamosvajanju Slovenije in oblikovanju samostojne države. To so bili nekdanji miličniki, teritorialci in občani, ki so postali veterani vojne za Slovenijo. V njihovi drži in rokovanju z zastavo smo zaslutili, da so v tistem odločilnem letu vojno izbrili brez žrtev zato, ker so bili enotni ne glede na idejno pripadnost ali družbeni položaj in ker so bili večji dogovarjanj, prepričevanj in strpnega sporazumevanja. Med njimi ni bilo delitve na »naše« in »vaše«. Njihov koordinator za Kras in Brkine, župan Občine Sežana Davorin Terčon je na slovesnosti dejal: »Imel sem čudovite ljudi in vsi smo vedeli, kaj hočemo. Zastava Komenski Kras '91 bodi simbol naše enotnosti in poguma iz tistih časov. In glejte – to enotnost in to domoljubje kliče tudi čas, ki ga danes živimo.«

Besedilo: Ana Godnik
Foto: Polona Makovec

Društvo »Vezi« na komenskem občinskem prazniku s svojo stojnico

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi« se je tudi tokrat pridružilo komenskemu občinskemu prazniku. V program stanovanjskih skupin znotraj Društva »Vezi« so vključene odrasle osebe s kroničnimi težavami v duševnem zdravju, ki zaradi različnih razlogov ne zmorejo več bivati v domačem okolju.

Na slovesnosti ob prazniku Občine Komen, ki je potekala v petek, 15. junija 2012, so se zvrstile razne prireditve, na placu pa so bile postavljene stojnice s kraškimi izdelki.

Tudi Društvo »Vezi« se je predstavilo s promocijsko stojnico. Na njej smo razstavljali izdelke, ki nastajajo na naših kreativnih delavnicah. Poleg uporabnikov in zaposlenih so na stojnicah sodelovali tudi prostovoljci, ki so vključeni v naše programe.

Besedilo: Tadeja Ostrožnik Rijavec, dipl. soc. del.
Foto: Polona Makovec

Burja

Pogovor z novim vršilcem dolžnosti direktorja Kraškega vodovoda Sežana Petrom Fabianijem

Julija 2012 je v. d. direktorja javnega podjetja Kraški vodovod Sežana, d. o. o., postal Komenč Peter Fabiani. Ob nastopu nove službe v podjetju, ki skrbi tudi za vodooskrbo naše občine, smo ga zaprosili, da odgovori na nekaj vprašanj.

Najprej iskrene čestitke ob imenovanju za v. d. direktorja javnega podjetja Kraški vodovod Sežana. Kaj vas je vodilo k odločitvi, da ste se prijavili na razpis za direktorja podjetja?

Hvala za čestitke! Konec letošnjega januarja sem upravi Primorja, d. d., iz Ajdovščine podal svojo nepreklicno odpoved delovnega mesta poslovnega organa oziroma direktorja na Stavbeniku, d. o. o., Koper. Naslednjega dne, po pogovoru s predsednico uprave Primorja in s članom uprave, sem svojo odločitev nadgradil tudi z nepreklicno odpovedjo zaposlitve na Stavbeniku. K temu so me vodili osebni razlogi, ki jih ne želim razlagati, so pa povezani z mojim osebnim pogledom na prag, ki si ga posameznik postavi glede svoje časti in ugleda in preko katerega ne dopusti nikomur, da bi ga prestopil. Razšli smo se hitro, po šestih dneh. Za seboj sem pustil skoraj trideset let zelo uspešne kariere v skupini Primorje, zadnjih dvanajst let kot direktor na Stavbeniku v Kopru. Veliko mi pomeni, da za seboj ne puščam razvalin, obratno, ponosen sem, da je Stavbenik izredno kakovostno, usposobljeno in notranje čvrsto gradbeno podjetje. Želim mu veliko sreče pri pridobivanju novih del, da bi preživel, saj si zasluži mesto med najboljšimi slovenskimi gradbenimi podjetji. Postavljen sem bil pred dejstvo, da si moram sedaj brez službe kaj omisliti. Zavod je bil zame nesprijemljiva rešitev, zato sem izbral druge poti. Ustanovil sem podjetje s širokim naborom raznih dejavnosti in istočasno vseskozi ugotavljal, da bom težko preklupil na način razmišljanja, ki ga mora obvladati mali podjetnik. Z vodenja velikega podjetja na malo, kjer si sam s seboj, je težko. Iste težave naj bi imeli podjetniki tudi v obratni smeri.

Nekje sredi letošnjega aprila sem izvedel, da se pripravlja razpis za delovno mesto direktorja na Kraškem vodovodu Sežana. Iz nedolžne informacije sem se po raznih prijateljskih pobudah in spodbudah začel za to možnost bolj aktivno zanimati. Poiskal sem vse objave, vezane na Kraški vodovod Sežana, iskal sem informacije in se na koncu prijavil na razpis. V svojem programu sem ponudil svojo strokovno usposobljenost na vodstvenih mestih, ki sem jih do sedaj zasedal. Kraški vodovod Sežana naj bi se s svojimi zaposlenimi usposobil v učinkovito, ugledno in spoštovano podjetje. V njem se bodo procesi odvijali na način, ki bo od vsakogar zahteval veliko samoiniciativnosti, velik čut pripadnosti podjetju in ne nazadnje odgovornost za svoje delo.

Z veseljem priznam, da sem se po objavi odločitve Sveta ustanoviteljic KVS, ki ga tvorijo župani petih kraških občin, da mi ponujajo mesto v. d. direktorja Kraškega vodovoda Sežana, čutil ponosnega, kajti vsaka oziroma vsakršna zate ugodna odločitev izbornih komisij je vedno podrejena preverjanju tvojih dejanj v preteklosti, tvoje ga pozitivnega prispevka za okolje, kjer si deloval, pridnosti, znanja, podjetnosti in požrtvovalnosti, predvsem pa poštenosti.

V podjetje Kraški vodovod Sežana prihajate iz koprškega Stavbenika, ki ste ga vodili vrsto let, zasebno pa ste vezani na Komen. Kako je potekala vaša poklicna pot?

Po diplomi sem se zaposlil na Primorju iz Ajdovščine. To so bili časi,

ko si dobil službo na vsakem gradbenem podjetju, le če si za to zaprosil. Tako približno, kot se je zaposlovalo inženirje še pred petimi, šestimi leti. Primorje je takrat zaključevalo dela v Iraku in strastno sem si želel, da bi tudi sam bil deležen tega izrednega podviga. Pa se je obrnilo drugače. Iz Iraka so se vračali še zadnji delavci, zato sem pač moral sprejeti vsakršno »razporeditev«, ki mi je bila dodeljena. Vodil sem gradbišča širom po Primorski, nekaj časa sem bil v Bosni, pa na Gorenjskem, potem v Postojni, kamor si kot pristen Kraševcevec, ljubitelj sonca in vročine, niti najmanj nisem želel oditi. In prav tam, kako paradoksalno, sem našel svojo življenjsko družico, svojo ženo Mirijam. Spomnim se, da sem takrat prvič pomislil, da sem pravzaprav imel v življenju vseskozi veliko srečo. In pa tudi, da nikoli, prav nikoli ne smeš od sreče kar koli zahtevati ali pričakovati, le verjeti in zaupati moraš vanjo. Predvsem pa se moraš samozavešno, požrtvovalno in vztrajno potruditi za svoje cilje! Kot so ugotovili že v stari Grčiji, sreča spremlja hrabre.

Ponujen mi je bil nov izziv. Pričetek (nadaljevanje) programa izgradnje avtoceste od Razdrtega proti Kopru in Sežani. Za Primorje sem takrat sprejel vodenje izvedbe vseh del od Razdrtega do Fernetičev in Kozine. Srečo sem imel, da sem znal italijansko, saj je prvi odsek od Razdrtega do senožeškega hriba Čebulovica gradilo italijansko podjetje, ki je zahtevalo od nas, podizvajalca Primorja iz Ajdovščine, da mora njihov vodja del znati italijanski jezik. Vodstvo na Primorju si je najbrž mislilo, da sem s priimkom Fabiani Italijan, in me napotilo na delovno mesto vodje enote. Res pa je, da sem obvladal pogovorno italijanščino, kot jo je sicer večina mladih iz naših krajev. To je bil izreden podvig za ta čas. Delalo se je tudi med našim osamosvajanjem, »v živo« smo iz doline spremljali napad letal JLA na antenski stolp na Nanosu, z našimi kamioni in demperji smo prispevali k učinkoviti zaporu križišča pred Divačo. Vsa čast hrabrim posameznikom, mojim takratnim sodelavcem in kooperantom tisti »dan prej«. Potem je Primorje pridobivalo nove odseke v samostojno izvedbo proti Kopru, proti Fernetičem, pa tudi širom Slovenije, v nizki in visoki gradnji. Mirne vesti izjavljam, da smo navkljub klavrnemu koncu Primorja, d. d., takrat gradili največje in najboljše primorsko gradbeno podjetje. Ponosen sem, da sem bil del tega procesa!

Nekega dne me je poklical direktor Primorja, gospod Črnigoj, in me vprašal, ali bi prevzel vodenje Stavbenika, d. d., v Kopru. Povedal mi je, da ga Primorje namerava kupiti, in razmišljal je, da bi bil jaz primeren direktor in naj se takoj odločim. »Sprejemem,« sem izjavil, čeprav nisem vedel niti tega, kje je sploh v Kopru Stavbenik. S tem sem dobil izredno priložnost, da se preizkusim na področju vodenja velikega podjetja, kar pa ni bilo lahko, saj sem bil na tem področju brez vsakršnih izkušenj. Veliko dogodkov v naslednjih skoraj dvanajstih letih vodenja Stavbenika se vselej spominjam z veseljem in zadoščenjem. Najprej sem si moral pridobiti »simpatije« svojih sodelavcev. Tako, z distance danes razmišljam, da sem se moral najbrž v začetku kar dobro odrezati, saj je v glavah Istranov in Kraševcev, da se ne razumemo najbolje. Da pa je Stavbenik, d. d., ki se je lahko v zgodovini upravičeno meril samo z največjimi podjetji v Sloveniji, da ne omenjam bivše Juge, kupilo »neko!« Primorje, to pa je bil »presedans« brez primere. Mlada glava tega ne vidi. Obratno, med mojimi novimi sodelavci sem spoznal izredne strokovnjake na področjih, ki jih na Primorju nismo niti slučajno

obvladovali, da ne rečem poznali. Od njih sem se učil, istočasno pa sem uvažal princip velike pripadnosti in predanosti svojemu podjetju ter okolju, kar imamo po mojem prepričanju Kraševci in severni Primorci bolj prirojeno v svojih genih kot pa mestni ljudje na Obali. Učil pa sem se na podjetnosti, ki je, obratno, po mojem tam bolj prisotna. Na področje Slovenske Istre, predvsem v mesta, se je v preteklosti preselilo veliko hrabrih ljudi s Krasa, iz Brkinov, pa tudi iz drugih delov Slovenije, ki so pustili vse za seboj, se usedli »na avtobus« in sprejeli delo na Tomosu, v Luki Koper in drugih podjetjih, ki so se takrat bliskovito razvijala v tem delu Slovenije. V pogovorih s sodelavci sem ugotovil, da njihovi starši večinoma izhajajo iz naših krajev, največ s Krasa in iz Brkinov, pa tudi z Dolenjske, s Prekmurja, iz ožje okolice Ljubljane, skratka iz vse Slovenije. Pravzaprav iz vse bivše Jugoslavije. Mislim, da so ti prišleki s seboj prinesli gene samozvesti in podjetniškega duha, kar jim je dovolilo lažje preživetje med neznanci v novem okolju. Posamezniki so svojo preveliko željo po uspehu gradili tudi na nepoštenju, vendar na žalost povsod najdeš kakšno »gnilo jabolko«. Med ljudmi z Obale sem si pridobil prijatelje in na podjetju odlične sodelavce. Najbrž sem na Stavbeniku doživel svoja najbolj produktivna leta in usvojil svoje največje delovne izkušnje. Ne nazadnje, navkljub zgrešeni prepričanosti na Krasu, da Istranu ni zaupati, sem prepričan, da smo si v koreninah zelo podobni.

Pred vami so zahtevne naloge, pričakovanja so velika. Katere glavne cilje ste si zastavili kot novi direktor Kraškega vodovoda Sežana?

Ker se zgodovina rada ponavlja, sem tudi na Kraški vodovod Sežana prišel s precej pomanjkljivim poznavanjem dejavnosti podjetja, pa čeprav sem se predhodno potrudil spoznati vse, s čimer se Kraški vodovod Sežana ukvarja. Moji cilji so usmerjeni k ustvarjenju odličnosti podjetja. Tak pristop bom poskušal uveljaviti pri vseh sodelavcih. Moja naloga bo pokazati poti, po katerih lahko dosežemo odličnost. Kar pomeni, da bom poskušal sodelavce motivirati, da bodo sposobni (po mesecu dni, kar sem zaposlen na KVS, o tem niti ne dvomim) svoje delo opraviti odgovorno, samostojno, učinkovito, pa tudi z naklonjenostjo do uporabnikov naših storitev. Javno podjetje mora svojim ustanoviteljem oziroma občanom zagotavljati najboljše storitve. Nadalje se bom zelo potrudil, da ugotovim, kaj lahko izboljšamo in kje lahko znižamo stroške, povečamo učinkovitost. Pri svojih sodelavcih želim vzbuditi vtis, da delajo v uglednem podjetju prav zaradi njihovih dejanj, pridnosti, razumevanja njihovih odgovornosti do odjemalcev naših storitev, s stalnim iskanjem rešitev – ne pa samo napak oziroma kako se nekaj ne da rešiti. Želim, da bi bili na svoje podjetje ponosni, da bi si upali povedati, kaj in kako lahko stvari izboljšamo, naredimo ugodnejše od drugih, kje ni kaj prav urejeno, kje smo premalo aktivni, s kakšnim pristopom nas bodo naši uporabniki storitev sprejeli kot uspešne upravljavce sistemov itd.

Kakšni so po vašem mnenju obeti, da bomo na Krasu in Obali uspeli pridobiti evropska kohezijska sredstva za posodobitev in razširitev vodovodnega omrežja?

Prepričan sem, da se bodo vsi udeleženi pri izpeljavi tega projekta zelo potrudili, saj lahko zamudimo izredno priložnost, da se na Krasu in v Brkinih pa vse do Ilirske Bistrice zgradi in obnovi vodovodni sistem, ki naj bi v naslednjih tridesetih letih oskrboval prebivalstvo z vodo.

Sam naslov *Projekt oskrbe s pitno vodo Obale in Krasa* pove, da je projekt namenjen izgradnji celotnega sistema, tudi oskrbi z dovolj

pitne vode za prebivalstvo na Obali, istočasno pa naj bi po posameznih kraško-brkinskih vaseh, kjer vodovodni sistem še ni dograjen ali je močno zastarel in je na meji obratovanja, zgradili nove lokalne cevovode. Tako se bo, recimo, tudi v komenski občini obnovilo kar nekaj kilometrov zastarelih in nefunkcionalnih cevovodov, opravila se bo rekonstrukcija neustreznega vodovodnega omrežja v dolini Branice, naredil se bo nov cevovod za Brestovico, izgradil nov rezervoar v starem naselju Štanjela itd. Po tekočih cenah naj bi bilo do leta 2015, ko naj bi se projekt zaključil, za rekonstrukcije in novogradnje cevovodov, rezervoarja, raztežilnikov in ostalega samo v komenski občini vloženih preko pet milijonov tolarjev. Iz kohezijskih sredstev (nepovratnega denarja) dobimo vsaj 80 %.

Prav zadnji sestanek s predstavniki države, bolj natančno s predstavniki Ministrstva za kmetijstvo in okolje RS, so, upam, v veliki meri razkldali oblake nezaupanja. Župani udeleženih občin gojijo precejšnje nezaupanje do države. V zadnjih letih se je že velikokrat zgodilo, da je država obljubila sofinanciranje občinskih projektov, potem pa je od tega odstopila in so morale občine izvajalce poplačati kar same. Kaj takega bi pri tako velikem projektu pomenilo najmanj stečaj nosilne Občine Sežana, ki je skladno z medsebojno pogodbo sprejela obvezo, da bo v imenu devetih, v projekt vključenih občin podpisovala pogodbe z izvajalci. Zato je opreznost v tem primeru popolnoma razumljiva.

Glede na to, da je bila v preteklosti vsa skrb Kraškega vodovoda Sežana namenjena predvsem čim bolj celoviti in nemoteni vodooskrbi na Krasu, ali menite, da bo moral Kraški vodovod Sežana v naslednjih letih več skrb nameniti tudi problematiki čiščenja in odvajanja odpadnih voda?

Čiščenje in odvajanje odpadnih voda je že od leta 2007 drugi del dejavnosti, ki ga opravljamo na Kraškem vodovodu Sežana. Tega leta je namreč h Kraškemu vodovodu Sežana prešlo Komunalno podjetje Sežana skupaj z vsemi zaposlenimi in s pripadajočo tehniko. Pri ljudeh večkrat omalovaževano področje javne službe je za nas izvajalce izredno zahtevno. Zaposleni v tej dejavnosti, predvsem pa njihov vodja, si napak tako rekoč ne smejo dovoliti. To področje je pokrito s kopico zelo zahtevnih predpisov, kar je dodaten dokaz, da je hotela država preko stroke preprečiti najmanjšo možnost, da pride do onesnaževanja narave ali zastrupitve prebivalstva in drugih živih bitij.

Praktično so vsi delovni postopki usklajeni s pravilniki, z odloki, s predpisi itd. Večkrat prejmemo pritožbe posameznikov, da se ne

strinjajo z našimi plačilnimi zahtevki za posamezne usluge. Ob tej priliki naj vašim bralcem in našim občanom obrazložim, da je Kraški vodovod Sežana javno podjetje, torej je samo upravljavec tako vodovodnega sistema kot tudi kanalizacijskega sistema s čistilnimi napravami vred. Cene za naše posamezne storitve so sprejete na občinah, sami ne smemo brez predhodnih uskladitev s posamezno občino zaračunati nič, če je to del javne službe. Javno podjetje ni pridobitniška ustanova, eventualni dobički se vračajo v občine, izgube so od občin refundirane. Zato predlagam, naj se vsa vprašanja ali dvome v smislu **zakaj?, kako to da ...?, niste upravičeni!, spet nekaj kradejo!** itd., naslovi na občinske službe, ki so edine pristojne za podajanje odgovorov. Naša prihodnja skrb bo ustvariti možnosti, da bo službi kar najbolj uspešno omogočeno opravljati svoje poslanstvo. Na žalost se večkrat srečujemo s težavami, kot je ta, da povsod nismo sposobni izprazniti greznice, saj je naše vozilo za odvoz grezničnih odplak bolj kot ne neustrezno. To povzroča veliko slabše volje tudi pri nekaterih občanah, ko vidijo, kako smo kdaj pa kdaj neuspešni in/ali neorganizirani. Dostikrat padejo na moje sodelavce na terenu težke besede, ki pa niso vedno upravičene. Zato bom precej svojega truda usmerjal v posodobitev delovnega voznega parka. Na žalost so to zelo drage investicije, kar bo za občine pomenilo hud zalogaj. Najbrž bo potrebnih še veliko pogovorov in obrazložitev o upravičenosti in potrebnosti take posodobitve ...

Glede na to, da ste Komenc, kaj so po vašem mnenju sedaj in kaj bodo v prihodnje glavni izzivi na področju vodooskrbe in varovanja kakovosti pitne vode na območju komenskega Krasa?

Največji izziv za nas vse bo notranja zaveza vsakega posameznika, da ne bomo dovolili, da pride do onesnaževanja okolja. Pitna voda je naša univerzalna dobrina in nihče nima pravice, da bi zaradi malomarnosti ali lenobe povzročil katastrofo, recimo v obliki zastrupitve vodnega vira. Začeti pa moramo z malimi dejanji. Občina Komen se je zelo potrudila in v Komnu zgradila novo kanalizacijsko omrežje, čistilno napravo, centralno odlagališče odpadkov. Vseposod so urejeni ekološki otoki. Okoli tega se nima nihče pravice pritoževati, saj je vse zelo sodobno. Vendar pa vseeno, če se sprehodiš po naši

naravi – jaz se večkrat, ker sem tudi lovec –, kar naprej odkrivaš nova smetišča. Ne samo to, cele parcele, napolnjene z različnimi razbitinami avtomobilov, starih strojev, raznih jeklenih sodov in druge šare. To so tempirane ekološke bombe, kar tako, vsem na očeh. Kaj ukrenemo mi? Nič, ker je najbolj modro, da pogledaš v stran in se izogneš prepirom in drugim neprijetnostim. Samo letne čistilne akcije tega problema vsekakor ne bodo rešile, če se v naših glavah ne bo spremenil odnos oziroma odgovornost do naše varne prihodnosti. Kar naprej si ne bomo mogli zatiskati oči, saj bodo lahko posledice pri prvem velikem onesnaževanju katastrofalne.

Letošnja suša je najbrž posameznikom povedala, da so zanemarili svoje stare vodnjake, ki so pred časom prepuščali ali so jih celo zasuli, porušili, onesnažili idr. Večina krajev v komenski občini ima urejen vodovodni sistem, zato se ponekod pozablja na stare, čudovito izdelane vodne zadrževalnike kapnice, komunske štirne, štirne na dvoriščih hiš, ki so pred pol stoletja in še kasneje ljudem omogočale še dostojno in zdravo življenje tudi v največjih sušah. Vodovodni sistem na Krasu je dober, iz črpališča v Brestovici pridobivamo dobro in kakovostno vodo, kar pa je najpomembnejše, vodni vir je izredno izdaten in vse skrbi o pomanjkanju vode so s tega naslova nepotrebne. Ni pa vse tako rožnato glede cevovodnih sistemov. Nekaj o tem sem že prej omenil. Kaj pa, če pride do večje, nepričakovane okvare, ki bi zahtevala nekajednevno zaporo vode na vodovodnem sistemu? Kaj ne bi bilo dobro, da se potrudimo in ponovno usposobimo naše stare štirne. Vodo lahko uporabimo tudi za zalivanje; letos se jo je ogromno porabilo za zalivanje trt. Usposobljen vodnjak je ne nazadnje tudi kulturna in etnološka prvina našega Krasa, še posebej če ima štirna staro, kamnito sklesano šapo. V naši kraški zavesti naj torej štirna ohrani svoje častno mesto, kakršnega je imela še pred tridesetimi leti.

Gospodu Fabianiju se zahvaljujemo za čas, ki si ga je vzel za odgovore na naša vprašanja, in mu želimo veliko uspehov ob vodenju Kraškega vodovoda Sežana.

Vprašanja je pripravilo uredništvo.

Obiskali smo Châtillon-sur-Indre (12.–16. julij 2012)

V mesecu januarju smo na Občino Komen prejeli vabilo za udeležbo na Evropskih dnevih mladosti v francoskem mestu Châtillon-sur-Indre, ki je od Komna oddaljeno 1200 km. Na obisk smo bili vabljeni ravno v času njihovega državnega praznika, tj. 14. julija, odpotovali pa smo že nekaj dni prej. Namen obiska je bil spoznati nove kulture ter navezati stike z mestom ter ostalimi državami. Prijetno izkušnjo so z nami delili mladi iz mest Clare (Velika Britanija), Haskovo (Bolgarija), Chapelle-lez-Herlaimont (Belgija) ter Nagyvaszony (Madžarska).

V četrtek, 12. julija 2012, smo še v trdi noči iz Komna krenili: Ženski nogometni klub Raketke iz Gorjanskega, mlada sekcija Balinarskega kluba Hrast iz Kobjeglave, osnovnošolci iz kamnoseške delavnice Radivoja Muliča OŠ Komen ter saksofonisti in flavtistke Pihalnega orkestra Komen. Za dobro voljo sta poskrbela harmonikaša Klemen Dokič in Andrej Bremec, za popolno predstavitev Krasa pa sta se nam pridružila še Martina Rebula iz Vinarstva Rebula iz Brestovice ter Boštjan Trobec, ki je s seboj vzel med in

medene izdelke z domačega čebelarstva. Iz občinske uprave pa smo bili prisotni: župan Danijel Božič, Marijana Furlan (TIC Šta-

njel), Damjan Grmek (predsednik Odbora za kmetijstvo, turizem, medobčinske in mednarodne odnose Občine Komen) ter Ana Švagelj (kmetijstvo in gospodarstvo).

Po skoraj 18-ih urah vožnje smo srečno prispeli na cilj in se nastanili nekateri v penzionu, spet drugi, tisti malo mlajši, pa v kampu ob mestnem bazenu.

Petek je bil namenjen predvsem okroglim mizam in konferencam, ki smo se jih udeležili večinoma zaposleni na občini, preostali so si v tem času lahko ogledali mestece in znameniti stolp. Vreme nam ni bilo ravno naklonjeno, saj nismo pričakovali tako nizkih temperatur, pa tudi dež ni ravno pripomogel k veselim

obrazom naše drugače kar vedre družine.

V soboto, na francoski državni praznik, smo se udeležili povorke po mestnih ulicah ter s pesmijo in z visoko vihrajočimi zastavami Slovenije in naše občine opozorili nase tudi domačine. Po uradnem delu smo medse povabili še predstavnike drugih držav, ki so v prijetnem soncu z nami tudi zaplesali. V večernih urah so organizatorji pripravili prijetno druženje vseh narodov in veličasten ognjemet, ki je marsikoga pustil odprtih ust.

Preden so se nekateri udeleženci iz bolj oddaljenih krajev v nedeljo zvečer odpravili domov, med njimi smo bili tudi mi, se je čez dan odvijala velika evropska tržnica s kulinarinimi specialitetami, z rokodelskimi izdelki in s turističnim materialom, kjer smo skušali v naše kraje privabiti nove goste. V zahvalo za ves trud in prijaznost smo županu Châtillona, gospodu Michelu Hetroyu, njegovi ženi ter odgovornemu za bivanje v kampu podarili žbrinco, delo Ivana Grmeka, in v les vžgano podobo Štanjela izpod rok Edija Mozetiča. Podarili smo jim tudi nekaj za dober okus: medeni liker iz Čebelarstva Trobec in teranov liker, ki ga je prispevala Sandra Pelicon s Turistične kmetije Ostrouška Pelicon.

Čeprav je povsod lepo, je še vedno najlepše doma. Tako smo v popoldanskih urah ponedeljkovskega dne nekoliko utrujeni, a polni vtisov prispeli na Kras.

Besedilo: Ana Švagelj in Marijana Furlan

Foto: arhiv Občine Komen

Župan Danijel Božič sprejel najuspešnejše učence 9. razreda Osnovne šole Antona Šibelja Stjenka Komen

Župan Danijel Božič je 14. junija 2012 sprejel učence 9. razreda Osnovne šole Antona Šibelja Stjenka Komen. Ob tej priliki je izrekel pohvale vsem učencem, ki so uspešno zaključili osnovnošolsko obdobje, in jim zaželel vse dobro tudi pri nadaljnjem šolanju.

Najuspešnejši učenci, ki so se s svojim delom in znanjem izkazali skozi celotno osnovnošolsko obdobje, so prejeli knjižna darila.

Župan Danijel Božič je še posebej pohvalil učenca Erika Pleška in ga še dodatno obdaril.

Najuspešnejši učenci Osnovne šole Antona Šibelja Stjenka Komen so: Erik Pleško, Katarina Švigelj, Tina Tragin, Ana Meziniec, Veronika Bandelli, Patrik Legiša, Kaja Meziniec, Jan Zavادلal, Žiga Sorta.

Foto: Polona Makovec

Pogovor z nagrajencem Erikom Pleškom

Erik Pleško je bil v letošnjem šolskem letu tisti devetošolec Osnovne šole Komen, ki je najbolj blestel in si zato prislužil nagrado župana Občine Komen. Ker smo ga želeli поблиže spoznati, smo z njim opravili kratek intervju.

1. Erik, najprej čestitke. Kaj ti pomeni prejeta nagrada? S kakšnimi dosežki si si jo prislužil?

Ponosen sem nase za vse, kar sem dosegel, a se poskušam hkrati zavedati napak. Veliko mi pomeni to, da me ljudje spoštujejo, predvsem sošolci, ki so me med drugim predlagali za nagrado. V zadnji triadi sem osvojil 9 bronastih priznanj, 5 srebrnih in 2 zlati priznanji na tekmovanjih iz matematike (državna raven) in

zlato priznanje ter tretjo nagrado na tekmovanjih iz fizike (državna raven).

Zlato priznanje z odliko sem dobil na področnem in bronasto na državnem tekmovanju mladih raziskovalcev za nalogo Tablete proti zgagi (nalogo sva naredila skupaj s sošolko Gajo Humar).

2. Kaj pravijo starši na tvoje uspehe?

Starša sta ponosna name, me spodbujata in mi pomagata z raznimi nasveti in njunim znanjem. Vedno pa poudarjata, da me kakršni koli uspehi ne smejo narediti prevzetnega in da »če enkrat zmagaš, še ne pomeni, da boš vedno zmagoval, moraš se še vedno truditi in ne popustiti«.

3. Kako gledajo na tvoje uspehe sošolci, prijatelji?

Ponosni so name kot na prijatelja. Prijateljem sem vedno na voljo, ko me kar koli potrebujejo, posebno v šoli, ker jim kot vrstnik najlažje pomagam.

4. Kam pa sedaj? Na katero srednjo šolo in zakaj?

Vpisal sem se na Splošno gimnazijo v Sežano. Sežano pa sem izbral, ker je najbližji kraj z gimnazijo in ker tam treniram košarko in bom tako lažje obiskoval več treningov.

5. Mogoče že razmišljaš o študiju? Kaj je tvoj sanjski poklic?

S smerjo študija se zaenkrat še ne ukvarjam. Prepričan pa sem, da bom izbral naravoslovje. Za poklic želim najti nekaj, kar me bo veselilo, navduševalo in kjer bom lahko aktivno uporabljal moje sposobnosti.

6. Kakšne možnosti vidiš za življenje in delo v komenski občini?

V komenski občini in po vsem Krasu, kjer je lepa narava in kjer so prijazni ljudje, je lepo živeti. Idealno je, ker v bližini ni večjih mest in industrije, ki bi onesnaževala zrak in okolico. Dandanes, v dobi globalizacije, postane vsakršna razdalja majhna in lahko opravljamo različne poklice, brez da bi premikali svoj dom.

7. Zanima nas, s čim se še ukvarjaš razen s šolo? Imaš hobi-je? Nam jih zaupaš?

Poleg matematike in fizike me veselijo adrenalinski športi. Že 8 let treniram košarko. Moj glavni hobi pa je gorsko kolesarstvo, predvsem spust (downhill). Temu športu posvetim tudi največ svojega prostega časa, včasih celo preveč.

Hvala za odgovore in uspešno še naprej.

Intervjuvala: Mojca Železnik Buda

Foto: arhiv družine Pleško

Kratkotrajno parkiranje v centru Sežane

Konec meseca aprila je na Partizanski cesti od semaforiziranega križišča z Bazoviško cesto do križišča s Cankarjevo ulico, vključno s parkiriščem ob pošti, pričel veljati nov parkirni režim, in sicer t. i. kratkotrajno parkiranje.

Območje kratkotrajnega parkiranja je razvidno na podlagi postavljenih prometnih obvestilnih znakov in modro označenih parkirnih prostorov. Prav tako je iz postavljenih obvestilnih znakov razvidno, da režim kratkotrajnega parkiranja velja od ponedeljka do petka med 7. in 17. uro, ob sobotah med 7. in 13. uro. V preostalem času (torej med 17. uro in 7. uro zjutraj ob delavnikih oziroma od 13. ure dalje ob sobotah ter ob nedeljah in

praznikih) bodo na javnih površinah v teh conah občani lahko neomejeno parkirali.

Obveznost voznikov v območju kratkotrajnega parkiranja

V ta namen je voznik v skladu s prometnim znakom in z Odlokom o ureditvi, upravljanju in nadzoru mirujočega cestnega prometa v Občini Sežana dolžan čas pričetka parkiranja označiti. Osmi člen Odloka določa, da mora voznik na območju kratkotrajnega parkiranja, na katerem je parkiranje brezplačno, označiti čas prihoda na vidnem mestu v parkiranem vozilu tako, da je dobro viden in povsem čitljiv z zunanje strani vozila skozi vetrobransko steklo in po izteku dovoljenega časa vozilo odpeljati.

V tretjem odstavku navedenega člena je napisano, da voznik po preteku dovoljenega časa, določenega s prometno signalizacijo, ne sme ponovno podaljšati časa parkiranja. Občina Sežana je v ta namen vsem gospodinjstvom v občini že v preteklem letu razdelila parkirne ure za označitev časa prihoda. V kolikor voznik ne poseduje parkirne ure, zadostuje, da na listu papirja zapiše čas prihoda.

Opozorilo voznikom

Voznike želimo opozoriti, da je na podlagi Zakona o pravilih cestnega prometa ustavitev ali parkiranje na vozišču dovoljeno le na desni strani vozišča v smeri vožnje. Izjemoma je dovoljena ustavitev ali parkiranje na obeh straneh smerne vožnje enosmerne ceste, seveda če je s prometno signalizacijo dovoljeno. Na podlagi povedanega je na Partizanski cesti, na kateri promet poteka dvosmerno, prepovedano vozilo ustaviti ali parkirati na levi strani na bočnih parkirnih prostorih v smeri vožnje.

Za voznike, ki ne bodo upoštevali navedenega parkirnega režima na območju kratkotrajnega parkiranja (parkiranje več kot 1 uro, neoznačitev parkiranja s parkirno uro, ustavitev ali parkiranje na levi strani na bočnih parkirnih prostorih v smeri vožnje), je v zakonu in odloku za navedene kršitve določena globa.

Foto: Janko M.

Seznajte se z delom Občinskega sveta Občine Komen, obiščite spletno stran www.komen.si!

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 12. redni seji, 20. 6. 2012:

- Sklep o seznaitvi s Poročilom o poteku izvajanja programa praznjenja greznic v naselju Tomačevica,
- Sklep o seznaitvi s Poročilom o prenovi vodovodnega sistema – Projekt oskrbe s pitno vodo Obale in Krasa,
- Sklep o seznaitvi s Predinvesticijsko zasnovo investicijskega projekta oziroma operacije Oskrba s pitno vodo Obale in Krasa,
- Sklep o seznaitvi z Oceno stanja varnosti v Občini Komen v letu 2011,
- Sklep o seznaitvi s Poročilom o delu Medobčinskega inšpektorata in redarstva Občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana in z oceno varnostnih razmer za Občino Komen za leto 2011,
- Sklep o izdaji soglasja k številu in vrsti oddelkov ter sistematizaciji delovnih mest v javnem vzgojno-izobraževalnem zavodu Vrtec Sežana v šolskem letu 2012/13,
- Sklep o razveljavitvi sklepa o uveljavljanju pravice do znižanega plačila vrtca in dodatnih subvencijah k plačilom staršev za programe v vrtcih v Občini Komen,
- Sklep o razveljavitvi sklepa o dopolnitvi sklepa o uveljavljanju pravice do znižanega plačila vrtca in dodatnih subvencijah k plačilom staršev za programe v vrtcih v Občini Komen,

- Sklep o sprejemu Kriterijev za sprejem otrok v vrtec s pripombami in z dopolnitvami, kot jih je sprejel Odbor za družbene dejavnosti in negospodarstvo na 3. seji dne 14. 6. 2012,
- Sklep o imenovanju skupnega predstavnika Občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana v nadzorni svet delniške družbe KSP, d. d., Sežana.

Več o sejah občinskega sveta in sprejetih sklepih kot tudi vse gradivo si lahko ogledate na spletni strani Občine Komen www.komen.si.

Občina Komen																			
občina komen organi občine občinska uprava organi občinske uprave visoko šolstvo družina in klubi šolstvo objave sporočila za javnost obzoro seje občinskega sveta razpisi koledar dogodkov integriteta in preprečevanje korupcije katalog informacij javnega znatnosti	Seje občinskega sveta <table border="1"> <thead> <tr> <th>Datum</th><th>Reditelj</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>19.04.2012</td><td>12. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur</td></tr> <tr> <td>04.04.2012</td><td>11. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur</td></tr> <tr> <td>10.04.2012</td><td>10. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur</td></tr> <tr> <td>10.11.2011</td><td>9. redna seja občinskega sveta, 21. 12. 2011</td></tr> <tr> <td>01.11.2011</td><td>8. redna seja občinskega sveta, 19. 11. 2011</td></tr> <tr> <td>02.09.2011</td><td>7. redna seja občinskega sveta, 21. 9. 2011</td></tr> <tr> <td>06.09.2011</td><td>6. redna seja občinskega sveta, 29. 8. 2011</td></tr> <tr> <td>08.01.2011</td><td>5. redna seja občinskega sveta, 19. 8. 2011</td></tr> </tbody> </table>	Datum	Reditelj	19.04.2012	12. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur	04.04.2012	11. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur	10.04.2012	10. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur	10.11.2011	9. redna seja občinskega sveta, 21. 12. 2011	01.11.2011	8. redna seja občinskega sveta, 19. 11. 2011	02.09.2011	7. redna seja občinskega sveta, 21. 9. 2011	06.09.2011	6. redna seja občinskega sveta, 29. 8. 2011	08.01.2011	5. redna seja občinskega sveta, 19. 8. 2011
Datum	Reditelj																		
19.04.2012	12. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur																		
04.04.2012	11. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur																		
10.04.2012	10. redna seja občinskega sveta, 19. 4. 2012, str. 17. ur																		
10.11.2011	9. redna seja občinskega sveta, 21. 12. 2011																		
01.11.2011	8. redna seja občinskega sveta, 19. 11. 2011																		
02.09.2011	7. redna seja občinskega sveta, 21. 9. 2011																		
06.09.2011	6. redna seja občinskega sveta, 29. 8. 2011																		
08.01.2011	5. redna seja občinskega sveta, 19. 8. 2011																		

Obvestilo

Občinska uprava bo konec leta 2012 oddala v najem poslovne prostore:

- na naslovu Štanjel 59 a, v izmeri 20 m² (Zadružni dom Štanjel),
- na naslovu Komen 126 a, v izmeri 10,35 m² (prostor nekdanje Policijske pisarne Komen),
- na naslovu Komen 88 a, v izmeri 89,10 m².

Obveščamo vas tudi, da bo Občina Komen v septembru objavila javni razpis za zbiranje ponudb za prodajo nepremičnin in sicer zemljišč na območju Komen - jug. Javni razpis bo objavljen v Uradnem listu RS in na spletni strani Občine Komen www.komen.si.

Iz junijske številke Burje je pomotoma izpadel prispevek o tem, kako so občani Občine Komen glasovali na referendumu o družinskem zakoniku, zato ga objavljamo v tokratni številki.

Kako smo 25. marca 2012 v Občini Komen glasovali na referendumu o družinskem zakoniku

V nedeljo, 25. marca 2012, je bilo na referendumu o družinskem zakoniku v Občini Komen odprtih 14 volišč. Od 3005 volilnih upravičencev je svoj glas oddalo 958 volilnih upravičencev (34,1 % volilna udeležba). Najvišja volilna udeležba je bila na voliščih v Volčjem Gradu (39,24 %) in v Brjah pri Komnu (42,16 %), najnižja na volišču v Štanjelu (26,02 %).

Volivci v Občini Komen so zavrnilli družinski zakonik: za je glasoval

39,18 % volivcev, proti pa 60,81 % volivcev. Največje število volilnih upravičencev je podprlo družinski zakonik na voliščih v Gabrovici pri Komnu (54 %) in v Svetem (54,17 %), najvišje število volivcev pa je glasovalo proti družinskemu zakoniku na voliščih v Tomačevici (78,8 %) in v Brjah pri Komnu (78,57 %).

Besedilo: mag. Andreja Štok, občinska uprava

Pravniški kotichek

Novosti Zakona o kmetijskih zemljiščih

Državni zbor je julija 2012 ponovno spremenil Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-D). Novela, ki je že pričela veljati, posega v ureditev instituta odškodnine zaradi spremembe namembnosti zemljišča. Temu perečemu in za občane zagotovo pomembnemu vprašanju posvečam tokratni pravniški kotichek.

Že Ustava Republike Slovenije zahteva skrb za posebno varstvo kmetijskih zemljišč in tem istim ciljem sledi ZKZ. Ti cilji so ohranjanje in izboljševanje pridelovalnega potenciala, povečanje obsega kmetijskih zemljišč za pridelavo hrane, trajnostno ravnanje z rodovitno zemljo, ohranjanje krajine in razvoj podeželja. Namen odškodnine zaradi spremembe namembnosti zemljišča je tako pridobitev sredstev za usposobitev novih zemljišč za kmetijsko pridelavo in zaščita najbolj kakovostnih kmetijskih zemljišč. Zavedati se moramo, da s plačilom odškodnine ni možno kar spremeniti nezazidljivega zemljišča v zazidljivo, ampak gre le za spremembo namembnosti zemljišč, ki so v prostorskih aktih že določena kot zazidljiva, a so po dejanski rabi kmetijska zemljišča.

Dosedanja ureditev odškodnine je bila deležna številnih kritik, tako s strani pravnih strokovnjakov kot splošne javnosti.

Slednja je državi očitala, da je zaščita kmetijskih zemljišč le izgovor za uvedbo odškodnine in gre le še za en način polnjenja proračuna. Predvsem so bile kritik deležna odmerjanje odškodnine od dejanske in ne namenske rabe ter neprimerno določanje bonitet zemljišča.

Vlada je letos spomladi podprla predlog poslanskih skupin SDS, DL, NSi in DeSUS za ponovno novelo Zakona o kmetijskih zemljiščih. Njihov prvotni predlog je bil popolna odprava odškodnin, nato pa so na pritisk SLS predvideli le njihovo zmanjšanje. Predlogu popolne odprave odškodnin so iz razlogov zaščite kmetijskih zemljišč nasprotovali strokovnjaki, nevladne organizacije, državni svet in pristojno ministrstvo.

Trenutna ureditev ohranja odškodnine, vendar pa vpeljuje nekaj novosti, od katerih je prva črtanje odškodnine za zemljišča, ki imajo boniteto nižjo od 50. Poleg tega se bo odškodnina odmerila le od tlorisa objekta in ne več od celotnega zemljišča, zmanjšuje pa se tudi njena višina. Odškodnina za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč se ne bo odmerjala v določenih postopkih izdaje dovoljenja za gradnjo (npr. tistih, ki se nanašajo na gradnjo kmetijskih objektov, ki so po predpisih o uvedbi in uporabi enotne klasifikacije vrst objektov in določitvi objek-

tov državnega pomena uvrščeni v skupino nestanovanjskih kmetijskih stavb ter gradnjo gradbenih inženirskih objektov, ki so po predpisih o uvedbi in uporabi enotne klasifikacije vrst objektov in določitvi objektov državnega pomena uvrščeni v skupino cevovodov, komunikacijskih omrežij in elektroenergetskih vodov).

V prehodnih določbah novele je določeno, da ima investitor, ki je plačal odškodnino zaradi spremembe namembnosti na podlagi Zakona o kmetijskih zemljiščih (kot je veljal pred novelo D), pravico do vračila plačne odškodnine, če na podlagi novele ne bi bil zavezan za plačilo odškodnine, ali vračila razlike med plačano odškodnino in odškodnino na podlagi tega zakona, če bi bil na podlagi tega zakona zavezan za plačilo odškodnine v nižjem znesku. Investitor lahko zahtevo za vračilo tega zneska vloži v roku 6 mesecev od uveljavitve tega zakona.

Besedilo: Helena Uršič

Mi upokojenci smo praznovali

Društvo upokojencev Komen je letos proslavilo okroglo 60. obletnico delovanja. Nad 240 članov je jubilej doživelo v Vaškem domu v Kobjeglavi, kjer so člani tamkajšnjega društva in vaške skupnosti poskrbeli za organizacijo prireditve in druženje. Upokojenci smo kot vsakič, ko se dobimo, izrazili željo po programu, ki nas bo sprostil in nasmejal hkrati. In tako je tudi bilo. Zaigrali so nam člani Pihalnega orkestra Komen z dirigentom Matijem Tavčarjem. Zapeli so nam pevci Mešanega pevskega zbora Cominum iz Komna z zborovodkinjo Ingrid Tavčar. Nasmejali sta nas domačinki – humoristki iz Kobjeglave, posebej veseli pa smo bili dveh mladih harmonikašev. Komaj smo verjeli, da zmoreta objeti harmoniko, onadva pa sta s prsti spretno plesala po tipkah. Slavnostna govornica je bila predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije dr. Mateja Kožuh Novak. Ni prepričevala prepričanih, da smo upokojenci s poštenim delom veliko ustvarili in si zaslužili pokojnino, odkrito pa nam je povedala, da bomo morali sedaj skupaj in bolj enotno v bitko za prihodnost mladih. Pozdravil nas je tudi naš novopečeni predsednik Boris Pipan, z nami pa je bil prav tako predsednik Južnoprimorske zveze upokojencev, gospod Marjan Pavlič. Tudi on nam je podaril nekaj

vzpodbudnih in kritičnih misli. V dobrodošlici, ki nam jo je pred vsemi naštetimi govorniki namenil naš župan Danijel Božič, je posebej poudaril: **»Ponosni bodite na vse, kar ste ustvarili, in kritični do vsega, kar vam sedaj pred očmi kradejo in prodajajo. Ne samo do vas samih, tudi do naših prednikov, ki so z ljubeznijo do rodne zemlje ubranili še tako skromno prgišče, dolgujemo spoštovanje in resen premislek – se bomo prodali? Kaj bomo mladim dali za popotnico za prihodnost?«**

Kritične misli je napolnilo spoznanje, da kadar koli smo bili Slovenci ogroženi, je med nami zaživela enotnost. Bomo to zmogli sedaj, ko smo ogroženi od lastnih ljudi?

»Poiščite pot do vašega poslanca,« nam je svetovala dr. Kožuhova, **»povejte mu, kako živijo nekateri naši člani. Življenje mu približajte, naj se skupaj z vami bori za družbo, vredno človeka.«** Slavje smo zaključili s prijetnim druženjem ob zvokih našega vsestranskega pevca in godca Silva. Pijače in jedače je bilo več kot dovolj in naš gasilec Pepi je dobrotam dodal še ščepec tiste soli, ki človeka s smehom ohrabri.

Besedilo: Ana Godnik

Foto: Bogdan Macarol

KD »Brce« aktivno skozi poletje

Tudi v poletnih mesecih gledališka skupina KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu ni mirovala, saj je svojo novo uprizoritev, komedijo znanega hrvaškega dramatika Mira Gavranu **Vse o ženskah** po aprilski premieri v Komnu uprizorila še v Kostanjevici na Krasu, Lokvi, na Gočah pri Vipavi, grajskem dvorišču v Štanjelu in Martinčevem trgu v Kopru v sklopu tamkajšnjega poletnega festivala. Pet igralk (v originalu tri), po značaju in problemih zelo različnih žensk v starosti od tri do dvaindevetdeset let v najrazličnejših ži-

vljenjskih situacijah. Uprizarja jih ženski steber gledališke skupine, in sicer Milena Colja, Branka Guštin, Grozdana Švara, Silvestra Grižnik-Kačič in Bojana Furlan, ki razkriva ženski princip sveta. Gledalci jih spoznavajo kot dobre in malo manj dobre prijateljice, posesivne in požrtvovalne matere, hvaležne in nehvaležne hčere, ljubeče in sovražne sestre, zveste in nezveste žene, preračunljive in opeharjene ljubice, užaloščene in poskočne vdove, povsem ali pa tudi ne povsem zakrknjene samske ženske, iskrene in zahrbtnje sodelavke, bolj ali manj spretnke karieristke, pa tašče, svakinje, tete, babice, prababice ... Cela paleta ženskih likov, čeprav ne gre pozabiti, da se vse vrti predvsem okrog moških.

Komedijanti iz Gabrovice, ki jih režijsko vodita Minu Kjuder in Sergej Verč, pri sami predstavi pa sodelujejo še Milivoj Colja, Milko Švara, Darko Kačič (ton in luč) ter Sonja Luin (šepetalka), ogled Gavranove komedije priporočajo vsem ženskam, ki bi rade podrobneje spoznale vzroke svoje psihe, pa tudi vsem moškim, ki bi želeli globlje prodreti v to večno jim uganko – žensko dušo. Gostovanj v jesensko-zimskih mesecih ne bo manjkalo.

Foto: arhiv KD »Brce«

Triglav – tam, kjer so Kraški gadje doma

Marijan Zega je letos že četrtrič zbral ekipo tistih malo »zmešanih«, ki začnejo v drugi polovici avgusta hoditi nekje s Krasa in čez slab teden na Triglavu mahajo z zastavami občin, ki so jih prehodili. Ekipo Kraških gadov so letos poleg vodje pohoda sestavljali še župan Danijel Božič, Zvone Gec, Martin Ličen, Vojko Marušič, Ervin Pegan, Giorgio Ruzzier, Aleksander Tretjak – Bibc in moja malenkost, Petra Meziniec. Že drugič zapored pa so župani oziroma predstavniki občin, ki smo jih prehodili, podpisovali Listne prijateljstva in sodelovanja. Teh je bilo dvanajst, tri na italijanski strani meje in devet slovenskih.

Pot smo pričeli v dolini Glinščice. Prav tam je namreč najnižje ležeča planinska koča v Evropi. Do cilja prvega dne, Trstelja, nas je čakalo 15 ur hoje. Prvi dan smo se v Jezeru srečali s podžupanom Občine Dolina Antoniom Gherinichom, na Opčinah s predsednikom Rajonskega sveta za Vzhodni Kras Markom Milkovičem, v Samatorci sta nas čakala podžupan Občine Zgonik Rado Milič in odbornica Nadja Debenjak, v Gorjanskem je Listino podpisal član odprave in župan Komna Danijel Božič, na Trstelu pa nas je pričakal Martin Zlatko Marušič, župan Občine Miren - Kostanjevica. Še nekoliko utrujene nas je v naslednje jutro na poti s Trstelja pozdravil podžupan Občine Renče - Vogrsko Radovan Rusjan. Od tam smo se odpravili do Marka, kjer se nam je na poti proti Banjšicam pridružil Milan Turk, župan Občine Šempeter - Vrtojba. Po postanku v Kromberku je sledil vzpon na Sveto goro. Poleg novogoriškega občinskega svetnika Mirana Müllnerja nas je tu toplo sprejel še pater Bogdan, ki je blagoslovil našo pot. Dan smo zaključili na Banjšicah. Tretji dan nas je od tu do Mosta na Soči pospremil kanalski podžupan Ivan Humar. Tu smo se srečali še s tolminskim županom Urošem Brežanom. Po naporni hoji čez planino Pretovč smo prišli do zaključka tretjega dne, na planino Kuhinja. Naslednji dan smo se odpravili do Drežniških raven, kjer smo bili dogovorjeni s kobariško županjo Darjo Hauptman. Čez planino Zaprikaj in Golobar smo prišli do Kala Koritnice, kjer smo se srečali še z zadnjim predstavnikom na poti, in sicer Miranom Šušteršičem iz bovške občine. Utrujeni, vendar presenetljivo dobre volje, smo četrtri dan zaključili v vasi Soči.

Pot smo nadaljevali po slovenskem visokogorju. Iz Trente smo se odpravili v dolino Zadnjice, od koder nas je pot vodila v dom

Planika pod Triglavom. Zadnji dan odprave, 22. avgusta, smo med prvimi tisti dan osvojili Triglav. Pohoda pa še ni bilo konec. Kraške gade je ob prihodu z vlakom v Štanjelu pričakala polna postaja ljudi. V Gorjanskem pa nas je čakal sprejem, ki bi si ga zaslužili olimpijski prvaki. Gorjanci so tako kot že tolikokrat dokazali, da ni boljših gostiteljev. V svojem imenu in imenu sopohodnikov se najlepše najprej zahvaljujem družini Zega, ki je teh šest dni garala prav tako kot pohodniki. Zahvalo si zaslužijo sponzorji, družinski člani in vsi, ki ste nas tisto sredo tako lepo sprejeli. Največja zahvala pa gre seveda našemu 'šefu' Marijanu, ki si je zamislil to naporno, vendar prelepo pot.

O tem, kaj se je dogajalo teh šest dni, bi lahko napisali knjigo. Vsega je bilo dovolj. Najprej hoje, bolečih žuljev, kolen, hrbtov, nog in delov telesa, za katere prej nisi vedel, da obstajajo. Bile so neprespane noči, večinoma zaradi tekmovalnj v smrčanju, ceste, ki se niso hotele končati, in hribi, ki niso imeli vrha. Vendar je bilo tudi zvezdnato nebo, jutranja hoja, smeh, pesem, čudoviti razgledi, prekrasni sončni ljudje in prelep občutek, da živiš.

Besedilo: Petra Meziniec – SNEŽULJKA

Dolga zgodba na kratko

MD ŠUZ že več kot 15 let nudi mladim možnost, da se izrazijo

Mladinsko društvo ŠUZ iz Komna se ponaša s skoraj petnajstimi leti delovanja na področju alternativne kulture. Preporod je doživel leta 2008, ko je bilo z rednimi prireditvami eno izmed najbolj dejavnih društev v komenski občini. Z delom izkupička od prireditev smo preuredili nekaj prostorov v stari šoli v Komnu, uredili razstaveni prostor, kjer so med mladimi fotografi, slikarji ter drugimi ustvarjalci svoje izdelke razstavljali tudi učenci OŠ Komen, uredili klet za manjše koncerte ter večji koncertni prostor z odrom. Od leta 2010 je društvo ostalo brez prostora za delovanje, kar je vse dejavnosti zelo prizadelo, saj nam je ostalo le še organiziranje polletnih festivalov, kar pa je finančno zelo zahtevna stvar. Začel se je začaran krog zalaganja lastnega denarja organizatorjev festivalov in hkrati upanje na to, da po festivalu dobimo naše prihranke nazaj. Metal Mania je paradni konj MD ŠUZ in je prav letos slavila deseto obletnico prve izdaje. Od leta 2002, njenega začetka, začetka dvodnevnih metalskih festivalov v Sloveniji, je naša Metal Mania rastla, se razvijala in izpopolnjevala morebitne pomanjkljivosti, ki so se iz leta v leto pokazale. Trenutno za uresničitev in tekoče delovanje vključuje okrog 100 prostovoljcev, med katerimi so tudi nečlani starejših ter podmladka. Festival je v Komen pripeljal več kot 100 glasbenih skupin, svetovno znana imena iz Evrope ter ZDA, med njimi Exodus, 1349, Aura Noir, Dying Fetus, Entombed, Destruction ter še mnoge druge. Šuzovci veliko damo na gostoljubnost, kar se nam vsako leto obrestuje, saj je festival postal že

zelo razpoznaven. Želeli bi, da bi bila naša lokalna skupnost bolj dovzetna za priložnosti, ki jih naši festivali ponujajo.

Leta 2008 se je društvu priključilo veliko novih prostovoljcev in takrat se je porodila ideja o združitvi več različnih zvrsti glasbe v zaokroženo celoto. Tako so nastale mešanice, kot so: roots reggae, d'n'b, ska, jungle. Temu smo dodali še sobotne popoldanske delavnice in Jungle Flash je dobil svojo celostno podobo. Cilj našega dela je povezati mlade in jim ponuditi znanja z različnih področij. V preteklih letih smo gostili glasbenike iz različnih kultur in se z njimi naučili veliko novega. Narava nam je zelo pomembna, saj se festival odvija v kraški uvali poleg Kobjeglave in našim obiskovalcem poskušamo predstaviti kraško pokrajino v najlepši luči.

V petnajstih letih delovanja smo organizirali že veliko festivalov. Poleg Metal Manie in Jungle Flasha je dolgo, petletno tradicijo držal tudi punk festival Krastival. Mladinsko društvo ŠUZ ima velik potencial, ki pa ga ne moremo v celoti izkoristiti. Za delo potrebujemo prostor, kjer se bodo naši člani lahko zbirali in načrtovali nove projekte, ter prostor, kjer bomo te projekte lahko uresničili. Celotna ekipa je že zelo utečena in lahko ob še večjem sodelovanju občine in lokalnih prebivalcev ponese ime Komen zelo daleč. Imamo veliko idej, ki jih bomo z veseljem izpeljali.

Besedilo: Tanja Cotič

Foto: arhiv ŠUZ

Letovanje v Fiesi za člane Društva »Vezi«

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi« izvaja program *Na krilih športa*. Gre za športno rekreativni program, v okviru katerega društvo vsako leto organizira petdnevno letovanje. Bili smo že na Kolpi, Soči, v Savudriji. Namen programa je vzpodbujati skrb za zdrav način življenja, omogočati priložnosti za sklepanje novih poznanstev ter zmanjševanje občutka osamljenosti in socialne izključenosti. Že tretje leto zapored smo počitniške dni preživljali v ČŠOD Breženka v Fiesi, in sicer od 2. do 6. julija 2012. Lokacija nam je zelo všeč, saj omogoča različne aktivnosti na plaži in sprehode do bližnjega Pirana. Tople večere smo izkoristili za kulturno izobraževanje z ogledom Tartinijeve spominske sobe, predstavo akrobatske skupine iz Splita na prostem ter si ogledali bogato in zanimivo zbirko polžev in školjk v Čarobnem svetu školjk v Piranu. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam na kakršen koli način pomagali pri realizaciji letovanja.

Besedilo: Barbara Uljan

Foto: Sabina Polh

Konjeniško društvo Kras zajahalo pravega konja

Stari pregovor pravi: »Kovačeva kobila je vedno bosa.« Ta pregovor mogoče drži, a v Konjeniškem društvu Kras kobile in žrebci prav gotovo niso bili bos. Mesec avgust je bil za mlado društvo, ki je luč ugledalo v letošnjem letu, pester in delaven. Društvo zaenkrat šteje enajst članov, to pa jih prav nič ni oviralo pri delu. 11. avgusta so v okviru Praznika terana in pršuta namreč organizirali konjenico. Le-ta je bila v okviru praznika organizirana prvič, udeležile so se je tri kočije z dvovprego in kar trideset konjenikov s Krasa, z Vipavske, Notranjske in iz Italije. Konjeniki so se zbrali ob devetih zjutraj v Dutovljah in iz Dutovelj odjezdili v Pliskovico, kjer so imeli prvi osvežilni postanek. Nato so konjeniki odjezdili v Kobjeglavo, kjer so imeli daljši postanek na ranču Prelovc. Tam je

bilo za konjenike in njihove konje lepo poskrbljeno. Ob pikniku in prijetni družbi so se pripravljali, da odjezdijo še preostali del poti skozi Skopo in nazaj v Dutovlje. Niti dež jim ni preprečil, da so odjezdili progo, ki je štela kar sedemindvajset kilometrov. Doživeli so lep dan, zelo dober odziv ostalih udeleženi in načrti za naslednja druženja so jim kratkočasil jahalne urice. Že naslednji dan se je društvo udeležilo povorke vozov, katere so se udeležili s konjsko dvovprego. Prikazovali so spravilo in prevoz sena tako, kot so to počeli naši nonoti. Spremljali so jih kosci in njihove žene in otroci z grabljami. Tako je društvo kar dva dni »jezdilo« na Praznik terana in pršuta z veliko veselja in angažiranosti.

Namen Konjeniškega društva Kras je spodbujati konjeniško, športno in turistično dejavnost in tako prispevati k razvoju letih. Skrbijo tudi za urejanje jahalnih poti, v prihodnosti pa bodo poskrbeli tudi za izobraževanja članov, organiziranje ogleda različnih sejmov ter razstav konj. Z njihovo dejavnostjo prispevajo tudi k varstvu okolja. Predsednik društva, Simon Fabjan, si želi, da bi k društvu pristopili novi člani, ki so ljubitelji konj in si želijo dobre družbe: **»Prva konjenica je pokazala veliko potenciala, zato si vsi v društvu močno želimo, da bi nas bilo drugo leto še več. Prav tako smo v društvu zelo povezani in si med seboj veliko pomagamo. Želimo si, da bi novi člani začutili našo kohezivnost in prizadevanje ter z nami odjezdili novim dogodivščinam naproti. Zelo smo zadovoljni z odzivom konjenikov in že načrtujemo nove jahalne podvige.«**

Besedilo: Petra Fabjan

Foto: Simon Fabjan

Obisk Krasa je navdušil biodinamike z vsega sveta

V kresnih dneh so v kraškem centru Društva Ajda Goriška na kmetiji Pri Kamnarjevih v Volčjem Gradu naši biodinamiki gostili udeležence 16. mednarodne konference svetovne organizacije Demeter International, ki je prav takrat potekala v Naklem pri Kranju. Omenjena konferenca je za slovensko biodinamično gibanje kar velik in pomemben dogodek. Slovenija je tokrat prvič gostila tako pomembno srečanje biodinamikov. Še pomembneje pa je, da se je na tej konferenci odločalo in odločilo o sprejemu našega Zavoda Demeter med polnopravne članice mednarodne certifikacijske organizacije za biodinamično kmetijstvo Demeter International, ki skrbi za blagovno znamko Demeter. Doslej je Zavod Demeter opravljal le del dejavnosti pri uveljavljanju te blagovne znamke, odslej pa je postal enakopraven ostalim stalnim članicam in zato se njegove pristojnosti širijo na celoten postopek certifikacije. Znamka Demeter predstavlja certifikat za pridelke in izdelke, ki so pridelani in izdelani v skladu s pravili biodinamične metode in smernicami, ki jih sprejema in njihovo izvajanje kontrolira Demeter International. Certificirani Demeter pridelki sodijo v sam vrh kakovostne in zdrave hrane današnjega časa.

Sprejem gostov v Volčjem Gradu je sodil med spremljajoče dogodke delovnega programa konference, bil je njegova popestritev in dogodek za seznanjanje z našim biodinamičnim gibanjem in s promocijo naše domovine in njenih zanimivosti ter lepote. V tem duhu je bil pripravljen tudi obisk – najprej prisrčen sprejem na domačiji Pri Kamnarjevih, kjer gospodinja

Ivana Stancich Venier in soproj Sergij, člana Društva Ajda Goriška, pred obiskovalci nista nikoli v zadregi, saj je njuna domačija znana po svoji gostoljubnosti in domačih dobrotah, predvsem po domačem teranu. Ivana in Sergij sta namreč imetnika certifikata Demeter za samooskrbno kmetijo s poudarkom na vinogradništvu. Pisana mednarodna družčina gostov, ki so v Slovenijo prišli od vsepovsod, je imela kaj videti. Ogledali so si kmetijo in izvedeli vse o zgodovini domačije, v živo so lahko občudovali v skalo vklesano vinsko klet, gospodarja sta jih

popeljala tudi med vinograde in po ostali posesti. Gosti so si z velikim zanimanjem ogledovali vaške arhitekturne zanimivosti, kraške posebnosti, se seznanjali z zanimivo zgodovino kraja in bili navdušeni nad kraškim kalom, urejenim ob vaški poti. Na kosilu v pomožnem objektu Vaškega doma Volčji Grad so se okrepčali z značilno primorsko mineštro, ki se ji je pridružila rižota s šparglji, za posladek pa še češnje in pecivo. Vse skupaj je primerno povezal in okrepil Kamnarjev teran. Kuhar s pomočnicami se je izredno izkazal. Vsa pohvala za organizacijo in izvedbo celotnega dogodka v Volčjem Gradu torej ostane v Društvu

Ajda Goriška – izkazali so se vsi člani, ki so kakor koli sodelovali. Bil je eden od drobnih dogodkov v nizu prireditev ob pomembni konferenci, toda kljub temu nič manj pomemben za predstavitev biodinamike v Sloveniji in za zbiranje zanimivih in prijetnih vtisov o naši domovini. Naš Kras zagotovo ne bo ostal samo v spominu junijskih gostov, ampak bodo ti zanj znali navdušiti tudi svoje rojake na vseh koncih sveta.

Besedilo: Breda Medvešček
Foto: arhiv Društva Ajda Goriška

Spominski pohod ob dnevu državnosti

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945, Krajevna organizacija Komen je na poseben način proslavila dan državnosti. Tako kot vsako leto smo se člani odločili za spominski pohod, ki smo ga letos začeli v Komnu, pot smo nadaljevali mimo zaselka Divči in prvi postanek naredili že v znameniti romarski cerkvi Marije Obršljanske. Tu nas je sprejela domačinka iz Tomačevice, gospa Neva Petelin, ki nam je ta sakralni biser predstavila tudi v njegovem kulturno-umetniškem pomenu. Od tod nas je pot vodila v Tomačevico, kjer smo se zbrali v vaškem domu sredi vasi. Tu nas je čakal predsednik vaške skupnosti Dejan Jančar. Njegov sprejem ni imel nobenega odvečnega nagovora, dobrodošlica je bila obložena miza s pokušino skute iz kozjega mleka in sira. Dejan je namreč eden od gostiteljev – rejcev drobnice na Krasu in prav veseli smo bili, ko smo na poti do Tomačevice videli njegove koze. Tudi tako se bori proti zaraščanju Krasa in upamo, da se bo počasi v družinsko blagajno nateklo kaj evrov zaslužka. Na poti iz Tomačevice proti Malemu Dolu nas je na koncu vasi domačinka Albina Kobal zvaljala na svoj dom, pa vabila nismo sprejeli, saj smo bili prepričani, da nam hoče postreči s kozarčkom domačega vina. In ker je bilo pretoplo, oblačno sicer, vendar zelo soparno, kljub njeni vztrajnosti nismo popustili. Ona pa je za nas, pohodnike napekla pecivo in le predsednici društva Sabini Godnič je uspela povedati, s čim bi nam rada postregla. Tako smo na Malem Dolu najprej posegli po njenih dobrotah, potem pa so nas pričakali še domačini in tudi ti niso bili praznih rok. Pijače in sladkih izzivov ni manjkalo in spoznali smo, da bi z očmi pojedli več, kot smo sicer zmogli. Od povsod smo se dokaj hitro poslovili tudi zato, ker so nas okrog in okrog strašili oblaki in ko smo prišli skoraj do cilja, to je v zaselek Jablanec, nas je le malo poškopilo. Bolj kot od dežnih kapelj smo bili mokri od lastnega znoja, toda ne zaradi zahtevne poti, temveč zaradi sopare, ki je nasitila ozračje v pripravi na nevihto, le-te pa ni bilo. V Jablancu nam je gostoljubje nudila družina Suzane Pipan.

In prav tu je prišlo do izraza tisto, kar smo od pohoda pričakovali – prijetno druženje ob klepetu, domislicah, smehu in petju. Za dobre štiri ure smo odgnali vsakdanje skrbi. Predali smo se Poloni, ki nam je na harmoniko zaigrala skladbo *Kje so tiste stezice* in v nas je vrelo besedilo te skladbe, saj smo na poti soglasno doumeli, da če bi ne bilo pridnih rok naših članov, letos sta bila to Danilo Adamič in Dejan Jančar, potem bi bila naša pot do zaselkov, ki smo jih obiskali, veliko težja. Nič ni več uhojenih stezic in preveč je njiv, ki jih zarašča plevel. So pa k sreči tiste, ki so, skrbno obdelane in le blagodejen dež bi jim v teh dneh še kako koristil. Damjana Godnič, naša znana pevka, nam je v Jablancu zapela pesem *Dan ljubezni* z željo: »Ljubezen naj vas napolni v teh zahtevnih dneh vaših zrelih let.«

Obiskali pa smo tudi kraje, ki so v času 2. svetovne vojne, tj. leta 1944, doživeli maščevanje nemškega okupatorja nad uspešnim napadom partizanov v Dovcah. Ljudi so takrat odpeljali v izgnanstvo, domove požgali. Ljubezni do rodne zemlje pa nobena sila v ljudeh ni pokopala. Ta ljubezen še danes živi in spomin na izgnanstvo prehaja iz roda v rod kot spomin in želja, da bi se nikoli več ne ponovilo.

Hvala vsem, ki ste nam z dobrotami postregli na poti spominov in posebej hvala udeležencem. 42 nas je bilo. Morda nas bo naslednje leto več, pa saj to ni niti tako pomembno. Pomembno je, da to domovino čutimo v vseh njenih lepotah in naših zmotah, pa tudi v poštenih korakih, ki jih ljudje utiramo na poti v prihodnost. Mi ne poznamo ideoloških pregrad. Nihče od nas noče biti ne prereven ne prebogat v materialnem smislu, vsi pa si želimo, da bi bili bogati po duši.

Besedilo: Ana Godnik
Foto: arhiv Društva izgnancev Slovenije, KO Komen

Poletje v Pihalnem orkestru Komen

Letošnje šolsko leto je Pihalni orkester Komen zaključil z dvema dogodkoma. Najprej je s celovečernim samostojnim koncertom na Mirenskem Gradu obeležil dan državnosti. V prvem delu glasbene prireditve so se predstavile posamezne sekcije: tolkalci, trobilci in pihalci. Slednji so se razdelili še na saksofoniste in flavtiste ter na že uveljavljeno komorno skupino **Quinta**. V drugem delu je na oder stopil celoten orkester pod vodstvom dirigenta Matije Tavčarja. Koncert so uradno začeli z **Intrado** četrte suite Alfreda Reeda, nadaljevali pa so z **Green hills fantasy** skladatelja Thomasa Dossa. Sledil je zabavnejši program s skladbo **Birdland** in nadalje z Abba Gold, ko so poslušalci lahko prisluhnili uspešnicam znane skupine Abba. Kasneje se je na ksilofonu predstavil še Jani Leban s skladbo **Zirkus Renz** in pokazal, da je

pravi virtuoz. Za zaključek je orkester zaigral še skladbo **Tratata**. Na povabilo orkestra iz Izole so komenski glasbeniki julija pripravili kratek koncert v parku poleg glavnega trga. Sledilo je celodnevno kopanje. Kasneje so se godbeniki zbrali na nogometnem stadionu, kjer so zaigrali himni in nekaj skladb ter tako poskrbeli za slavnostno odprtje tekme »Velikega rokomet« med Slovenijo in Švico.

Počitnice se bližajo koncu, zato se orkester že zbira v svojih prostorih pod dvorano Kulturnega doma v Komnu in se pridno pripravlja na nove koncerte ter izzive.

Besedilo: Ana Uršič

Foto: arhiv POK

Zaključek nogometne sezone v Komnu

Mladi nogometaši Nogometnega kluba Komen so uspešno zaključili nogometno ligaško sezono MNZ Koper 2011/12 in med desetimi ekipami osvojili drugo (U-10) in tretje mesto (U-12). Uspešna je bila tudi selekcija U-8.

Uspešnost komenske šole nogometa je dodatno potrdila komenska ekipa U-12 z osvojitvijo pokala za 3. mesto na zaključnem, dobro organiziranem turnirju 16. 6. 2012 v Ilirski Bistrici, in sicer s šestimi tekmujočimi ekipami U-12: Vipava, Bilje, Komen, Košana, Ilirska Bistrica in Divača. Uspešni sta bili tudi ekipi U-10 in U-8 na turnirju v Dekanih.

Kakovost komenskega mladinskega nogometa je na območju MNZ Koper že znana stalnica, ki nedvomno raste iz velike pripadnosti Komna in okolice tej najbolj pomembni postranski stvari

na svetu ter talentiranosti, vztrajnosti in trme mladih Kraševcev. Pri tem pa je potrebno priznati, da teh uspehov seveda ne bi bilo brez kakovostnega in požrtvovalnega trenerskega dela. Priznanje gre predvsem dolgoletnemu trenerju in nogometnemu navdušencu Lojzetu Barukčiču ter ostalim trenerjem, ki so se oziroma ki se trudijo prenašati nogometno znanje na mlade nadobudneže. Seveda takšnega nogometa v Komnu ne bi bilo tudi brez vodje Mladinske nogometne šole Petra Kavčiča in vodij posameznih selekcij. Na koncu pa tudi ne brez zvestih, zavednih in požrtvovalnih staršev, ki so prav tako ljubitelji nogometa ali pa so to ob svojih nadobudnežih postali, ter vseh, ki so finančno ali moralno, s prevozi na tekme ali kakor koli pomagali, da se je sezona uspešno zaključila. Tudi z zaključnim piknikom, ki je izzvenel z željo: »Mladi nogometaši Komna srečno in uspešno naprej!«

Besedilo in foto: Ivan Uršič

40 let delovanja komenske knjižnice

Medtem ko so v Divači pred mesecem dni počastili 30-letnico delovanja krajevne knjižnice, so v Komnu slavnostno obeležili štiri desetletja komenske knjižnice – nepogrešljive kulturne ustanove s trdimi temelji za nadaljnji razvoj. Prihodnje leto pa čaka matično Kosovelovo knjižnico v Sežani prav tako okrogel jubilej – 50. obletnica.

Z osrednjo slovesnostjo, ki so jo naslovili *Dan v knjižnici* in ki se jo je udeležilo lepo število zvestih bralcev in krajanov ter z odprtjem številnih razstav, so v petek, 22. junija 2012, v Kulturnem domu v Komnu počastili komenski občinski praznik in 100-letnico smrti dr. Karla Štreklja.

Z besedami poeta Srečka Kosovela *Včasih imam rajši knjige od ljudi. Ljudje se prepirajo, knjige pripovedujejo* so pričeli praznovanje 40. rojstnega dne komenske knjižnice, kjer so zgodbo o komenski knjižnici uprizorili zvesti bralci: Pepina in Rozina, Domen Mulič, Ana Uršič, Ivana Marušič, Urška in Tinka Terčon, zaigrali pa sta tudi knjižničarki Marija Umek, ki vodi komensko knjižnico že od leta 2003, in Tanja Bratina Grmek.

»Knjižnica Komen je živa in dejavna ustanova. Kot enota Kosovelove knjižnice Sežana je komenska knjižnica začela delovati leta 1972, čeprav je kot ljudska knjižnica delovala v okviru Prosvetnega delavskega društva 15. februar že od leta 1948. Poleg redne knjižnične dejavnosti, ki vključuje izposajo, pomoč pri iskanju gradiva in informacijsko službo, v njenih prostorih – kljub skromnim 152 m² – potekajo številne dejavnosti za odrasle in otroke. Vsako leto se bralci knjižnice srečajo z dobitniki Rožančeve in Štrekljeve nagrade in drugimi literarnimi ustvarjalci. Knjižnica hrani tudi osebno knjižno zbirko Marjana Rožanca, ki šteje približno tisoč enot (celoten fond pa nekaj preko 22 tisoč enot). Velika pozornost je namenjena tudi domačim ustvarjalcem, ki predstavljajo bodisi strokovna bodisi literarna dela. Pogosta so predavanja, med katerimi so najbolj obiskana potopisna, ki potekajo v okviru študijskega krožka S knjižnim nahrbtnikom na potep. V knjižnici pa deluje tudi študijski krožek Likovno ustvarjanje, ki se ob koncu študijskega leta predstavi z likovno razstavo. Ko govorimo o razstavah, ne smemo pozabiti na številne razstave društev, pa na razstave osnovnošolskih otrok in otrok iz vrtca, ki večkrat krasijo knjižnične prostore. Knjižnica, ki je odprta 20 ur tedensko in ki jo obiskuje približno 20 odstotkov prebivalcev komenske občine, ima tudi pester program za otroke: od pravljčnih uric do delavnic, srečanj s pesniki in pisatelji, posebnih priložnostnih predstavitev ... Pogosta so tudi gostovanja

knjižničarke v vrtcih in šoli in še bi lahko naštevale. Knjižnico obiskujejo tudi bralci iz zamejstva, poleg tega pa se je knjižnica povezala s Kulturnim društvom Igo Gruden iz Nabežine, ki organizira mesečna srečanja z otroki v prostorih društva. V prihodnosti načrtujemo tudi srečanje z nabežinsko splošno knjižnico,« pravi vodja komenske knjižnice Marija Umek.

»Podružnica Komen je bila prva od treh podružnic matične knjižnice. Ob ustanovitvi sta mi ob strani stala Milan Abram, zaposlen v Tovarni konfekcije, in Marjana Lenassi, požrtvovalna učiteljica slovenskega jezika. Prostor smo našli v stavbi, kjer je danes gostilna Špacapan. V matični knjižnici sva bili le dve zaposleni, še sodelavka Lidija Rebula, ki ni vozila. Veselilo me je, da je bila knjižnica od prvega dne dobro obiskana. Začetni fond je bil v veliki meri iz matične knjižnice. Lahko bi še in še razpravljala o izkušnjah in doživetjih v zvezi s knjižnico v Komnu, a pomembno se mi zdi, da je danes komenska knjižnica nepogrešljiva kulturna ustanova s trdnimi temelji za nadaljnji razvoj. Pač pa ob vsej sodobni tehnologiji, s katero so danes knjižnice opremljene, obstaja temeljna skrb vsake knjižnice – skrb za ohranjanje lepega slovenskega jezika in slovenske literature,« je v pismu zapisala prva ravnateljica matične Kosovelove knjižnice iz Sežane Lučka Čehovin, ki se žal slovesnosti ni mogla udeležiti. Prav tako je prejšnja ravnateljica Nadja Mislej Božič v pismu poudarila, da si danes življenja brez knjižnice preprosto ne moremo več predstavljati in se dotaknila obmejnega prostora, kjer je zavest o pomenu materinščine toliko močnejša in stalno prisotna potreba, da prisluhnejo slovenski besedi tudi pripadniki sosednjih in drugih kultur.

Sedanji vršilec dolžnosti direktorja Kosovelove knjižnice Bojan Kavčič se je zahvalil obema dosedanjima ravnateljicama, ki sta prispevali, da komenska knjižnica raste (tako po dejavnosti kot tudi prostorsko), in vsem desetim knjižničarkam, ki so vodile knjižnico v teh štirih desetletjih. To so: pokojna Ivanka Uršič (šopek rož je prejela vnukinja Ana), Damjana Čoralic, Vlasta Metlikovec, Bojana Kermolj, Cveta Stepančič, Marjana Lenassi, Loredana Štemberger, Tanja Godnič, Marija Umek in Tanja Bratina Grmek. Zahvalil se je tudi lokalnim oblastem, ki so vedno podpirale obstoj knjižnice in njene dejavnosti.

Zbrane je nagovoril komenski župan Danijel Božič, ki je poudaril pomembno vlogo knjižnice in pri tem obljubil, da si občina

prizadeva za nove prostore knjižnice, ki bi zrastle v neposredni bližini sedanje knjižnice oziroma tam, kjer je sedaj stara osnovna šola. Ob tem pa je zagotovil, da je statični izračun pokazal, da so prostori knjižnice v Komnu varni.

Z zgodbo o ljudskem godcu so se spomnili domačega rojaka dr. Karla Štreklja, ki je z vso ljubeznijo do ljudskega izročila ustvaril delo neprecenljive vrednosti, s katerim se lahko še ponašamo. Zbiral je tudi ljudske pravljice in zato so se ob jubileju knjižnice odločili uprizoriti zgodbo o ljudskem godcu, ki so jo pripravili člani zasedbe Veseli kurent, ki delujejo pod umetniškim vodstvom Bora Seuška; ta se je predstavil v vlogi kitarista, vokalista,

flavtista in govornika. Z njim so v čarobnosti pravlјice nastopili še: Matjaž Glavina v vlogi kitarista, vokalista in sogovornika, Matja Petelin s sopranom in Polona Tominec na harmoniki.

V knjižničarskih prostorih so odprli razstavo fotografij *Knjižnica smo ljudje*, likovno razstavo Damjane Čoralic *Sveto – prvi stik s Krasom* in razstavo izdelkov OŠ Komen in Vrtca Komen in Štanjel ter računalniško predstavitev knjižnice *Sanje male knjižnice*. Na ogled so postavili tudi prevod Valvasorjeve *Slave Vojvodine Kranjske*. Omenjene razstave si bo mogoče ogledati do konca avgusta.

Besedilo in foto: Olga Knez

»Kaaaj? Prostovoljno delaš skoraj dva meseca? Si neumna!?!«

V čast in veselje mi je, da lahko napišem nekaj vrstic o letošnji poletni delovni izkušnji. Malo pred začetkom počitnic sem se zapletla v pogovor z dekletom, ki je že dolgo redna bralka naše knjižnice in je že velikokrat sodelovala pri pripravi pravljčnih uric za najmlajše. Prosila me je, če lahko pride poleti v knjižnico kaj pomagat: »Ma tako prostovoljno,« je rekla, »rada bi bila v stiku s knjigami in pobliže spoznala delo v knjižnici.« Priznam, da sem se ob misli, kako ji bom povedala, da žal ne bo mogoče, saj knjižnica nima denarja za študentsko delo, kar ustrašila. Ko pa je stavek zaključila, sem bila prijetno presenečena. Še vedno so mladi, ki jim vrednote kaj pomenijo! So seveda tudi taki, ki

se sprašujejo: »In kje so njene koristi? Kaj bo imela od tega?« Verjamem, da je imela Ivana od letošnjih počitnic prav veliko! Res ni posedala ves dan pred televizorjem in računalnikom, le-narila, se pretegovala v brezdclju in podobno. Trikrat na teden je v knjižnici pomagala in vsaj delno spoznala, kako lepo, pestro in zanimivo je delo v knjižnici, tako tisti del z bralci kot tudi tisti, ki ga ostali uporabniki knjižnice ne vidite. In verjemite mi, vedno je imela kaj za početi! Hvala Ivana za pomoč in lepe urice v tvoji družbi in vse dobro v zaključnem letu pred študijem.

Besedilo: Marija Umek

Ob 40. obletnici naše knjižnice

»Nekoč, pred več kot 37-imi leti, se je v Komnu na Krasu rodila majhna knjižna zbirka. Bila je prva od treh hčera Kosovelove knjižnice Sežana ...« Tako sem pred leti začela pravljico, s katero sem predstavila dejavnosti komenske knjižnice na srečanju ob kulturnem dnevu v Kobjeglavi. Takrat sem se zavedla, da bo Knjižnica Komen kot enota Kosovelove knjižnice prav kmalu praznovala okrogel jubilej – 40 let delovanja. In, da uporabim že obrabljen stavek, ker čas hitro beži, je prav kmalu prišel čas, ko smo intenzivno začeli razmišljati o prireditvi, ki bi obeležila ta, za našo občino pomemben praznik. In prav zato smo se odločili, da praznovanje izpeljemo kot spremljevalno prireditev ob občinskem prazniku. Vse skupaj pa smo želeli obarvati s spomi-

nom na našega rojaka Antona Štreklja, čigar 100. obletnico smrti praznujemo prav letos. Sledilo je obdobje priprav, zbiranja idej, pripravljanja scene, za kar so poskrbele članice likovnega krožka, iskanja sponzorjev, skratka bilo je pestro.

Vendar, vsaj sodeč po odzivu, ki ga je prireditev imela, se je obrestovalo! Prijateljstvo knjižnice, ki so se dogodka udeležili, kljub začetku počitnic nas je bilo veliko, smo na malce šaljiv način prikazali delovanje in dejavnosti knjižnice, ko smo ob pomoči nastopajočih – Domna Muliča, Tinke Terčon, Ane Uršič, Ivane Marušič, Urše Terčon, Polone Grmek, Majde Cotič in Marice Bunc – prikazali *Dan v knjižnici*. Pomen in vlogo knjige in knjižnice

pri ohranjanju slovenske besede je poudaril tudi gospod župan Danijel Božič v svojem govoru, kjer se je zahvalil vsem do sedaj zaposlenim v knjižnici.

Prireditev smo zaokrožili z **Zgodbo o ljudskem godcu**, v kateri so nam člani skupine Veseli Kurent (Polona Tominec, Bor Seušek, Matjaž Glavina in Maja Petelin) s pesmijo in pripovedjo pričarali prijeten zaključek večera. Le-ta se je nadaljeval z ogledom razstav v prostorih knjižnice (fotografska razstava o delovanju knjižnice, računalniški prikaz **Sanje male knjižnice**, likovna razstava Damjane Čoralic z naslovom **Prvi stik s Krasom** in razstava izdelkov otrok osnovne šole in vrtca) ter s prijetnim druženjem

ob dobrotah, ki so jih pripravile pridne roke sodelavk in sodelavcev ter bralcev.

S knjižničarko Tanjo Bratina Grmek, ki je prireditev povezovala, sva si na koncu rekli: »**Lepo je bilo, kaj bo šele, ko bo 50. obletnica?!**« Da vam pa ne bo treba čakati polnih deset let, da bi z nami preživeli še kak dan v knjižnici, vas vabimo, da se nam pridružite v petek, 7. decembra 2012, ob 18.30, ko bomo ponovili igro **Dan v knjižnici**. Vabljeni.

Besedilo: Marija Umek

Pravljice je zaključil Vilko

Pravljico sezono v komenski knjižnici smo zaključili z obiskom zajčka Vilka, ki ga je v knjižnico pripeljala mlada bralka **Lana Rebula**. Srečanje pa ni bilo nekaj posebnega samo zaradi Vilka,

ampak tudi zato, ker to ni bila navadna pravljica ura. **Daniela Pipan, Urša Trobec in komenska knjižničarka** so otrokom odigrale zgodbo o **Velikem zlobnem zajčku**, ki ni hotel deliti hrane in je bil do drugih zelo nasilen. Kaj kmalu so mu sovrstniki pokazali, da nasilje ni rešitev za težave in da če si pomagamo in delimo stvari, je svet mnogo lepši. Otroci in starši so bili zgodbe in obiska malega zajčka zelo veseli, posebej tedaj, ko so pod korenjem, ki so ga zajčki nabrali, našli sladko presenečenje.

Po poletnem oddihu se bodo pravljice zopet vrnil v knjižnico. No, ne takoj prvi torek v septembru, da ne bo začetek novega šolskega leta prenaporen. A v torek, 11. septembra 2012, se nam ob 18. uri napoveduje zanimiv obisk: kravica Olga se je naveličala jesti travo, zato se je odločila, da gre raziskat svet. Med kraji, ki jo zanimajo, je tudi naša knjižnica, saj jo zelo zanima, kaj jeste vi, dragi otroci. Če bi ji radi povedali, se nam pridružite. Bo res prišla krava v knjižnico? No, če bi bila knjižnica malo večja, bi verjetno šlo. Tako pa, kdo ve ...

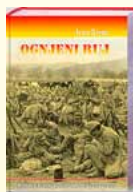
Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv komenske knjižnice

Knjižnica Komen priporoča v branje

„Roman pisatelja Ivana Sivca **Ognjeni ruj** je najprej rdeči ruj kot redka in nenavadna lepota kraškega sveta, potem krvavi ruj z asociacijo na v prvi svetovni vojni prelito kri, in ne nazadnje, z vidika vojne same, ognjeni ruj v pluralnem pomenu kot parabola za ognjene eksplozije na slepo padajočih topovskih granat z ene in druge strani obeh neutrudljivih sejalk smrti. In predvsem ognjeni ruj v smislu večne ljubezni in prav takega sovraštva.“

Ciril Zlobec, pesnik in akademik

„Pri Sivčevem vojnem romanu **Zelena solza**, podobno kot pri **Ognjenem ruju**, ne gre za zgodovinsko delo, ki bi slepo sledilo dejstvu in arhivskim podatkom, ampak za napeto in čustveno bogato pripoved, v kateri lahko slutimo odmeve ‚resničnosti‘ in njenih različnih interpretacij.“

mag. Marko Štepec, zgodovinar

obenem bridkem obdobju se je v pisateljevem življenju in delovanju prepletla neverjetna množina stvari, rdečo nit pa riše bolezen in slovo njegove življenjske sopotnice Rade Premrl. Ob premišljevanjih in tehtanjih o njej in o njenem odnosu se nizajo številni Pahorjevi nastopi pred domačo in tujo publiko, to je čas njegove nove aktualnosti, evropskega, da ne rečemo svetovnega vzpona v zrelem obdobju, ko s svojim delom in z osebno držo postane moralna avtoriteta in simbol in upravičenost te častne vloge vedno znova potrjuje z odzivi na sprotno dogajanje. Založba

Najnovejša knjiga Bruna Volpija Lisjaka je nemajhno presenečenje. V njej so res mreže, bragoci, tune, trabakule in podobni pojmi iz ribiškega vsakdana, ki so v slovenskem prostoru zasloveli prav zaradi neutrudljivega raziskovanja morskega ... Lisjaka, ob njih pa je glavnina vezana kar na ideološka vprašanja.

Slomedia

Razširjeni dnevnik ali ‚skoraj roman‘, kakor svoje zapise označuje avtor, je nastajal dobri dve leti, od 2009 do 2011. V burnem in

Nagovor bivše ravnateljice Kosovelove knjižnice Sežana, gospe Nadje Mislej Božič ob 40. obletnici Knjižnice Komen

40. jubilej Knjižnice Komen lahko primerjamo z rojstnim dnem človeka, ki nam je neizmerno ljub: odprt za ljudi različnih generacij in zanimanj, razumevajoč prijazno vabi v svoje prostore srca in razuma, kadarkoli ga potrebujemo, uresničujemo nenehno spreminjajoče se potrebe in želje z branjem, raziskovanjem in druženjem, da potešimo radovednost z vedenjem in zanimanjem za osebno, strokovno in poklicno rast ter samopotrjevanje ter samouresničevanje. Tako kot se človeku začnjenja in ga oblikuje življenje v predrojnem obdobju, tudi bralna kultura ne obstoja zgolj 40 let, ampak veliko dlje, od začetka človekove civilizacije in z njo povezane neustavljive želje posameznika po odkrivanju, raziskovanju, poslušanju in učenju, ki je sestavni deli bralne kulture. Bralna kultura je preživela različne politične in družbene sisteme, človeka in družbo – od prvih pismenk oziroma znakovne pisave, h kateri se sodobna civilizacija ponovno vrača.

Zato ob jubileju želim zaposlenim ter članom in obiskovalcem Kosovelove knjižnice Sežana, Knjižnice Komen, da nerazumnim

odločitvam o ukinitvi samostojnega Ministrstva za kulturo ter drugim ukrepom vlade navkljub radoživo izvajajo in ohranjajo narodovo poslanstvo – skrb za jezik in širjenje bralne kulture. Danes si življenja brez knjižnice preprosto ne moremo več predstavljati. V obmejnem prostoru, kjer nas vedno znova burita duhova dr. Karla Štreklja in Srečka Kosovela, je zavest o pomenu materinščine toliko močnejša in stalno prisotna potreba, da prisluhnejo slovenski besedi tudi pripadniki sosednjih in drugih kultur. To jim lahko omogočimo samo mi. Čas brez krav pa je tisti, v katerem lahko celotna skupnost razmišlja o sodobni knjižnici, ki si jo prebivalci komenske občine zagotovo zaslužimo. Mojemu nasledniku, v. d. direktorja Bojanu Kavčiču in vodji komenske knjižnice Mariji Umek želim, da bi skupaj s kolektivom in podporo občinskih ljudi uspeli v občanih razviti višje zahteve in uresničiti težnje po sodobni knjižnici, ki bo podpirala razvoj posameznika. Razvoj celotne skupnosti lahko uresničimo le s trudom in prizadevanjem vsakega občana po svojih najboljših močeh.

Nagovor nekdanje ravnateljice Kosovelove knjižnice Sežana, gospe Lučke Čehovin ob 40. obletnici Knjižnice Komen

Spoštovani,

resnično mi je žal, da ne morem biti danes med vami, saj me na Komen veže veliko lepih spominov in prijaznih, dobrih ljudi, ki sem jih srečala v tem lepem kraju, ko smo ustanavljali knjižnico. Takrat je matična knjižnica, kamor sem prišla v službo kot ravnateljica, delovala v skrajno težkih in neprimernih prostorih in me tako omejevala pri mnogih idejah, ki jih nisem mogla uresničiti. A opogumljalo me je dejstvo, da so ljudje ljubitelji knjig in da jim bralna kultura ni tuja, saj sem kmalu zaznala, da prihajajo v knjižnico ljudje tudi iz najbolj oddaljenih krajev Krasa, zato sem prišla do zamisli o ustanovitvi podružnic.

Že ko sem se prvič peljala v Komen, me je prevzela lepota pokrajine in naselja. Še predno sem se lotila ustanavljanja podružnic, sem sodelovala s šolami in zanje pripravljala priložnostne razstave, ob katerih sem učencem predstavljala slovenske pesnike, pisatelje in govorila o lepoti slovenskega jezika. Tako sem spoznala ljudi in tkala vezi. Hvaležni učenci in njihovi učitelji so mi vlivali še dodatno voljo do dela.

Podružnica v Komnu je nastala prva, ker se mi je zdelo, da je to velik kraj. Ob tej zamisli mi je stal ob strani Milan Abram, ki je bil zaposlen v tovarni konfekcije, in Marjana Lenassi, požrtvovalna učiteljica slovenskega jezika. Prostor za knjižnico smo našli v stavbi, kjer je gostilna Špacapan. Naj spotoma omenim, da sva bili takrat v matični knjižnici le dve zaposleni in sodelavka Lidi-

ja Rebula ni vozila. Je pa neumorno tipkala kataloge, ki sem jih prinašala v Komen in jih vlagala, kadar sem utegnila. Knjižnica je imela en sam prostor, a kar me je posebno veselilo, je bilo to, da je bila od prvega dne dobro obiskana. Opazila sem tudi, kako lepo urejeni prihajajo ljudje v knjižnico, kar je pomenilo, da je obisk knjižnice zanje prav izjemen dogodek.

Omenila bi še začetni knjižni fond, ki je bil v veliki meri iz matične knjižnice, šele postopoma, ko smo nabavljali knjige posebej za Komen, smo knjige vračali v Sežano.

Lahko bi še in še razpredala o izkušnjah in doživetjih v zvezi s knjižnico v Komnu, a pomembno se mi zdi, da je danes nepogrešljiva kulturna ustanova s trdnimi temelji za nadaljnji razvoj. A ob vsej sodobni tehnologiji, s katero so danes knjižnice opremljene, ostaja temeljna skrb vsake knjižnice, to je skrb za ohranjanje lepega slovenskega jezika in slovenske literature.

Ob današnjem dnevu sprejmite moje čestitke in prepričana sem, da bo tudi v teh neprijaznih gospodarskih razmerah, ki so zajele tudi vaš kraj, skrb za knjižnico ostala.

Sociala v Občini Komen – 1. del¹

Zavod Pristan in pomoč na domu

Gospa Sandra Čikovin

Beseda 'pristan' v človeku vzbuja občutek varnosti, sproščenega okolja, domačnosti. Prav te občutke so želeli udejanjiti ustanovitelji Zavoda Pristan iz Podnanosa, ko so leta 2004 začeli s svojo dejavnostjo na področju socialne. Danes Zavod zaposluje že skoraj 100 oseb in se osredinja na dve storitvi – institucionalno varstvo starejših ter pomoč družinam na domu. Slednje storitev ponujajo tudi v Občini Komen in o delovanju na našem območju sem se pogovarjala z gospo Sandro Čikovin, vodjo pomoči na domu v Zavodu Pristan.

Kdaj je Zavod Pristan pričel s svojo dejavnostjo v Občini Komen?

Koncesijo za opravljanje socialnovarstvene storitve pomoč na domu kot socialne oskrbe na domu smo pridobili konec leta 2007 in s 1. januarjem 2008 začeli z delom. Zanimanje obstaja, čeprav na Krasu ni takšne potrebe po pomoči kot denimo v mestih. V vaseh je manjše število ljudi, doma so svojci, ki so pripravljeni pomagati domačim, v zadnjem času pa se zaradi gospodarske krize večja obseg neformalne pomoči, npr. sosedske.

Kakšne storitve nudite?

Nudimo zakonsko (oziroma v pravilniku) določene socialne storitve, in sicer so te treh vrst: gospodinjstva opravila, temeljna dnevna opravila in vzdrževanje socialnih stikov. Pri gospodinjstvih opravilih gre denimo za čiščenje stanovanja, pomivanje posode, nakupovanje, obisk lekarne ali dostavo hrane. Pri temeljnih dnevniških opravilih je zlasti mišljena skrb za osebno higieno. Preko obeh dveh opisanih vrst storitev pa se udejanja še tretja – vzdrževanje socialnih stikov. Tu gre za družabnost, npr. sprehodi, branje časopisa in pa tudi obveščanje, še posebej ko ljudje živijo sami in v bližini ni svojcev.

Kdo opravlja te storitve in kolikšno je število uporabnikov na Komenskem?

Delo opravljajo socialne oskrbovalke z opravljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo, pa tudi osebe, ki so pridobile izobrazbo bolničar – negovalec. V Občini Komen sta že od začetka našega delovanja zaposleni dve gospe. Manjša fluktuacija zaposlenih je dobra, saj se starejši ljudje privadijo na določeno osebo in ko jo enkrat sprejmejo »za svojo«, spremembe oziroma menjave niso dobrodošle. Naši delavki poznata vse uporabnike in z njimi dobro sodelujeta.

Po podatkih iz julija 2012 imamo na Komenskem 15–17 uporabnikov, približno enako pa je število uporabnikov kot uporabnic.

¹ V uredniški odbor našega občinskega glasila Burja sem bila izvoljena kot članica, ki naj bi skrbela za poročanje o socialni in zdravstvu na Komenskem. Prispevki s teh dveh področij na uredništvo ravno ne dežujejo, a dejstvo je, da sta tako sociala kot zdravstvo nenehna sopotnika življenja občanov in se mi zato zdi njuna predstavitev v Burji zelo pomembna. Odločila sem se, da bom v naslednjih številkah postopoma predstavila delavce in organizacije s področja socialne v Občini Komen ter na tak način vsem bralcem omogočila, da se bolje seznanijo z njihovo ponudbo in delom.

Kakšen je strošek tovrstne oskrbe?

Cena se obračuna na uro in trenutno v Občini Komen znaša 6.72 EUR. Ceno Občina polovično subvencionira. V mestih je še nižja, saj mestne občine nudijo še višjo subvencijo. Koliko ur uporabnik mesečno potrebuje, je povsem odvisno od konkretnega primera, uporabniki se odločajo sami. Nekateri prejemajo pomoč na domu le enkrat tedensko, drugi enkrat dnevno. Maksimalen obseg pomoči je štiri ure dnevno oziroma osemdeset ur mesečno.

Kje vidite prednost pomoči na domu?

V primerjavi z institucionalnim varstvom, pri katerem celotna oskrba znaša 20–30 EUR na dan, je pomoč na domu dražja. Vendar pa ima pomembno prednost – ljudem omogoča, da ostanejo doma, v svojem okolju, kar je zlasti pomembno za starejše ljudi s podeželja. Nega v domu starejših se ne more primerjati s pomočjo na uporabnikovem domu.

Starejši si težko priznajo, da potrebujejo pomoč in še težje, da jim je ne bodo nudili svojci. Vsakemu je nerodno, saj se počuti zaradi vstopa socialnega oskrbovalca v življenje na nek način razgaljen. Starejši ljudje se soočajo z velikim strahom, a ko se prepustijo, se na pomoč navadijo in z našimi delavci ustvarijo pristne odnose.

»Po pravici povem, da v dom ne bi rada šla.«

Ena izmed uporabnic storitev Zavoda Pristan je 91-letna Darinka Štrekelj, doma iz Gorjanskega, ki kljub visoki starosti ostaja čila in zgovorna. Pogovarjali sva se o njeni izkušnji prejemanja pomoči na domu.

Gospa Darinka je bila rojena v Gorjanskem in je že pri dvanajstih letih odšla služiti; najprej na Prosek, kjer je delala kot varuška, nato v Trst k pekarski družini, najbolj zanimivo obdobje pa je preživela kot delavka v hotelu v kraju Chiomonte v bližini italijansko-francoske meje. Doma jo je zaustavila šele vojna, po kateri se je zaposlila v trgovini v Gorjanskem. Povojnih časov in trgovskega dela se spominja predvsem kot zelo drugačnih od današnjih. »Ni bilo kot dandanes – le dotik trgovke in je vse narajeno. Mi smo olje merili, sladkor zavijali v papir, za kmete sem iz trgovine nosila čez 50 kg težke vreče otrobov.«

Gospo Darinko razveseljujejo štirje vnuki, otroci sina Milivoja in hčerke Ljubice. Zanje je ob svojem 90. rojstnem dnevu pripravila pravo zabavo: »Dokler sem živa, jih lahko vidim. Zakaj se torej ne bi skupaj poveselili,« razloži nasmejana in kljub zavidljivi starosti čila sogovornica.

Zdravstvene težave gospe Darinke so se začele pred približno štirimi leti. Od takrat je prestala več zahtevnih operacij in njen korak ni več gotov kot nekoč, zato pri hoji potrebuje pomoč.

»Morala bi v dom, a po pravici povem, da ne bi rada šla.« Rešitev

predstavljata delavki Pristana, Irena in Ljubica, ki gospo Darinko obiskujeta že dve leti.

»V redu punce, k meni prihajajo vsak dan. Oglasijo se zjutraj za eno uro, me umijejo, praktično kot otroka, saj se sama ne morem. Pripravijo mi tudi zajtrk in pospravijo. Postale smo prijateljice, tako so prijazne, da same vidijo delo – npr. da potrebujem drva. Punce so mi res v pomoč. Poslušajo me, ko se potožim, včasih zajočem ... Seveda jim pogosto tudi kaj povem, jih nasmejim, mar ni to najlepše?!« Prej sta glavno breme skrbi za mamó Darinko nosila sin Milivoj, odgovoren za vse uradne zadeve v zvezi z maminim stanjem, in hčerka Ljubica, po izobrazbi medicinska sestra, ki še sedaj (skupaj s patronažno sestro Vido) poskrbi za zdravstveno nego. »A otroci delajo, vsak ima svoje opravke,« razumevajoče pove moja sogovornica in strinja se, da je Pristan res dobra rešitev za takšno situacijo.

»O hrani iz osnovnošolske kuhinje, ki nam jo dostavljata delavki Pristana, sem slišala že nekaj kritik,« prizna gospa Darinka. »Pri hrani sem malo delikatna, a si rečem – kar je dobro za otroke, je tudi zame. Ne nazadnje tudi doma ni vedno vse dobro ... Pri meni se hrana ne zavrne in kar ostane od kosila, prihranim za zajtrk naslednje jutro.«

Stroški socialne oskrbe, kot jo nudi Zavod Pristan, niso zanemarljivi. Za uro in pol dela, vključno s kosilom, gospa Darinka pla-

čuje približno 15 EUR dnevno, kar se pri nizkih pokojninah in dodatnih stroških za zdravlila, položnice ter ostale (četudi zelo skromne) osebne potrebe hitro pozna. Vseeno pohvali stanje v Občini Komen na področju sociale: »Hrano mi polovično financira Občina, kar je dobro. Razumevanje za starejše je pokazal tudi župan s svojim obiskom pri meni na domu. Sva prav lepo poklepetala.«

Gospa Darinka se kratkočasi z gledanjem zabavnih oddaj na italijanski televiziji, rada pa prebira tudi revije, ki jih izdajajo naši zahodni sosed.

»Ven ne grem pogosto, saj se sama težko premikam. Če padem, si lahko hitro kaj polomim. Prej sem vedno rada obiskovala družabne prireditve in še vedno jih, če le imam koga, da pride pome, mi pomaga v avto in me odpelje.«

Gospa Darinka Štrekelj

Besedilo in foto: Helena Uršič

Podjetno

»Na Krasu vidim možnost turističnega razvoja.«

Ni prav dolgo od tega, ko se je v Gorjanskem odprla K'ntina Čotar. Super, nekaj novega! Nekaj novega na gospodarskem področju v komenski občini! Sveže ideje in prav to rabimo! Več o novi pridobitvi nam je v intervjuju zaupala Vanesa Čotar Jež.

Vanesa, ste nosilka dopolnilne dejavnosti na turistični kmetiji K'ntina Čotar. Kdaj ste K'ntino Čotar odprli in kaj nudite gostom?
K'ntino Čotar smo odprli konec lanskega decembra. Gostom nudimo sezonsko hrano, pridelano doma in od kmetov iz bližnje okolice.

Kdo vam pri dejavnosti pomaga?

Pri dejavnosti mi pomaga cela družina.

Kako to, da ste pustili službo? V čem vidite prednosti in v čem slabosti tovrstne odločitve?

Moja želja je bila, da bi gostinsko dejavnost opravljala doma, kjer sta že moja starša imela gostilno od leta 1974. Od leta 1993 sem bila zaposlena v Perli v Novi Gorici. Prednosti vidim predvsem v tem, da opravljam svoje delo z ljubeznijo in na način, za katerega menim, da je pravilen. Filozofija K'ntine Čotar je sila preprosta – gostom nuditi najboljše iz okolja, v katerem živimo. Zelo pomembno je tudi to, da sem veliko več s svojo družino.

Na to pot sem se podala polna optimizma, zato slabosti ne vidim. Včasih je moj delovni dan od jutra do pozne noči, kar pa niti ni tako hudo, če delaš z veseljem.

Kakšne vrline in lastnosti so potrebne za vodenje oziroma upravljanje turistične kmetije? Zaupajte kakšen nasvet mladim, ki ne vedo, kaj bi študirali, in tistim, ki so brez službe?

Če hočeš opravljati ta poklic, moraš imeti rad delo z ljudmi in zemljo, na kateri prideluješ lastno zelenjavo, biti moraš komunikativen, inovativen, prijazen, predvsem pa vztrajen in zaljubljen v to, kar počneš. Končala sem visoko turistično šolo v Portorožu in sem diplomiran organizator turizma. To je zame zelo lep poklic, a žal pri nas premalo cenjen. Ker vidim, da je možnost

turističnega razvoja na Krasu in v Sloveniji velika, mislim, da bi lahko veliko mladih dobilo delo in napredovalo z novimi idejami prav v tem poklicu.

Od kod vse prihajajo gostje k vam?

K nam in v našo vinsko klet prihajajo ljudje od vsepovsod, tudi v povezavi z našimi vini, ki jih izvažamo po svetu.

Ali recesija vpliva na vašo dejavnost? Kako?

Recesija je že bila, ko smo K'ntino Čotar odpirali, tako ne morem potegniti črte med prej in sedaj. Vsekakor se pozna, da si ljudje privoščijo manj kot nekoč.

Kakšna je vizija za naprej? Mogoče nove ideje?

Zame najbolj nove in nore ideje so črpanje znanja iz zakladnice naših prednikov. Tega se držimo pri naši kulinariki. Uporabljamo

najboljše, kar nam ponuja narava iz okolice in pri kuhi pazimo, da se naravni okusi tudi ohranijo.

Za konec vas prosimo, da nam zaupate kako specialiteto K'ntine Čotar, ki bi jo bilo vredno poskusiti?

Dnevno spečen kruh iz različnih mok, ročno rezan domač pršut, staran vsaj leto in pol, jelenovo meso iz teranove pace s kraškimi dišavnicami, krškopoljski prašič kraške paše rejca Dejana Kukanje iz Komna, jogurt, skuta in razni siri Darja in Sandre Zidarič iz bližnjega Praprota, kozliček s sezonsko zelenjavo, razne potice, pite, štruklji ...

Najlepša hvala za odgovore in podjetno še naprej.

Intervjuвала: Mojca Železnik Buda

Foto: Leo Caharija

Kmetijstvo in gozdarstvo

Ste morda videli hrošča?

Javite na www.sporocivrsto.si.

Samička rogača je manjša od samčka in nima »rogov«.

Spet je pravi čas, ko nas v preživljanju prostega časa v naravi ali okoli našega doma, lahko preseneti kakšen izmed treh vrst lažje prepoznavnih ogroženih hroščev: rogač, bukov kozliček in hrastov kozliček.

Vrste hroščev, za katere zbiramo podatke, so na spremembe v njihovem življenjskem okolju občutljive in so

pokazatelj naravnega stanja gozdov. Zato je pomembno, da o njihovem pojavljanju zberemo čim več podatkov. Ker so te štiri vrste razmeroma lahko prepoznavne, lahko k poznavanju razširjenosti pripomorejo vsi ljubitelji narave.

Vsi našti hrošči imajo širši, evropski naravovarstveni pomen, saj so navedeni na seznamu redkih in ogroženih živalskih vrst »Natura 2000«. V Evropi so ponekod že izginili, saj so se zaradi gospodarjenja zelo spremenile razmere v gozdovih. Vsi so odvisni od ohranjanja naravnega ravnovesja v gozdu z dovolj odmrlega in poškodovanega lesa v gozdu, ki ga je v intenzivno izkoriščanem gozdu vedno manj. Najdemo jih praviloma v avtohtonih, bukovih ali hrastovih gozdovih.

Da bi zbiranje podatkov poenostavili in obenem javnosti omogočili vpogled vanje, smo lani prvič zbirali podatke preko spletne strani www.sporocivrsto.si, kjer lahko vašo najdbo vpišete tudi sami. Navodila so enostavna in dosegljiva na tej spletni strani. Za zanesljivosti vaše najdbe oz. opažanja je potrebno v

obrazcu vpisati podatke, ki so dosegljivi le administratorju in iz vašega računalnika naložiti fotografijo, ki je lahko posneta tudi z mobilnim telefonom.

Za vaš vpis in prispevek k ohranjanju teh zanimivih vrst hroščev se vam vnaprej zahvaljujemo. Veseli bomo, če boste informacijo o možnosti vnosa podatkov o štirih vrstah hroščev povedali tudi vašim znancem in prijateljem. Z boljšim poznavanjem teh kazalcev naravnega ravnovesja v gozdovih, bomo v prihodnje znali boljše usmerjati rabo prostora in naravnih virov.

Lahko pa tudi podatek o pojavljanju, vključno s fotografijo sporočite tudi na elektronski naslov: martin.vernik@zrsvn.si ali pokličete na tel. št. 02/ 333 13 75 (Martin Vernik).

Hrastov kozliček ali strigoš dosega velikost od 24 do 53 mm.

Samček rogača je lahko prepoznaven, saj ga »krasijo« ogromne, rogovju podobne preobražene čeljusti. Od tod tudi ime – rogač.

Zavod RS za varstvo narave
Fotografije: Martin Vernik

Bukov kozliček je temnosive barve, čokat in širok s po dvema črnima pegama na vsaki pokrovki.

Gaia svetuje

Ko je mrgolazen vsepovsod

Sredi poletja si tudi mrčes in glodavci iščejo hrano, zato moramo biti še toliko bolj pazljivi, da jo skrbno shranjujemo in redno pregledujemo zaloge. Kadar pa nas omenjena mrgolazen že tako nadleguje, da je sobivanje škodljivo, poiščemo konkretne pripomočke, ki težavo zanesljivo odpravijo.

V vročih in vlažnih dneh so se množično razširili komarji, ki pikajo ponoči in predvsem takrat, ko se potimo ali pa uživamo v družbi svojih najdražjih. Komarji so za človeka pomembni povzročitelji razširjanja mikroorganizmov, ki povzročajo bolezni.

Učinkovito sredstvo effect – univerzalni insekticid v aerosolu ali z razpršilko ima takojšen učinek pri zatiranju komarjev, muh, mravelj, mušic, pršic in ščurkov v zaprtih in odprtih prostorih. Na predmetih ne pušča madežev in deluje podaljšano do 1 meseca, hkrati pa osveži prostor s prijetnim vonjem.

Ker se mrčes pojavlja na večjih površinah, kot so: travnik, terase, bivališča, skladišča, gospodarska poslopja, pa uporabimo kar effect univerzalni insekticid – koncentrat. Izdelek se redči z vodo in se nato poškropi na mesta, na katerih se zadržujejo muhe in drugi mrčes. Insekticid deluje podaljšano in je učinkovit še nekaj tednov po nanosu, mi pa lahko mirno uživamo v družbi prijateljev.

Ustavimo mravlje

Izdelkov, ki so namenjeni zatiranju mravelj, ne uporabljamo na vrtu in drugih pridelovalnih površinah. Učinkovito zatiranje dosežemo z effect posipom proti mravljam, ki vsebuje aktivno snov rastlinskega izvora – piretrin, ki dokaj hitro deluje na škodljivce, priporočljiv je za uporabo v notranjih prostorih ali z neoperminom, ki ga potresemo na vhodnih mestih. Če se mravlje pojavijo v stavbi, mravljišča pa so skrita, svetujemo učinkovito vabo effect vabo za mravlje. Mravlje med iskanjem hrane prihajajo v vabo, ki jo odnašajo v mravljišča, tako se celotna populacija okuži z insekticidom.

Nevarna mišja mrzlica

Ker je nevarnost vdihovanja škodljivih delcev iz mišjih iztrebkov lahko vzrok hudega obolenja, jih v hiši ne odstranjujemo s sesalnikom ali z metlo, območje z iztrebki poškropimo in tako preprečimo dvigovanje prahu. Če so škodljivci že prisotni v poslopiju ali shrambi, je priporočljiva uporaba rodenticidov ali mehanskih izdelkov za zatiranje glodavcev. Pri manjšem pojavu miši se lahko uporabi biotoll deratizacijsko lepilo, ki se namaže na karton in postavi ob steno na mestih, kjer se živali zadržujejo. Za večjo učinkovitost lahko na lepilo posujemo semena pšenice ali ovs. Pri večjem številu miši in podgan je priporočljiva uporaba izdelkov glodacid plus, ratimor in effect rodent. Vabe so namenjene zatiranju škodljivcev v različnih okoliščinah, so pa varne za otroke in domače živali. Parafinski bloki so primerni predvsem za prostore z višjo zračno vlago, za zatiranje sive podgane v kanalizacijskih jaških in odtočnih sistemih ter za zatiranje miši, ki

Klub Gaia UNICHEM

se nahajajo izven stavb. Parafinske bloke je potrebno zavarovati z deskami, tako da domače živali ne pridejo v stik z njimi. Prav mehka vaba je pri teh škodljivcih najbolj priljubljena, učinkovita v majhnih količinah, je pa zelo ješčna, zato jo živali rade izberejo.

Nadležne ose

Ose so sicer miroljubne, vendar postanejo agresivne, ko so razdražene ali kadar branijo svoja gnezda. V tem obdobju moramo biti pozorni, da se jim ne približamo in da ne izzovemo njihovega obrambnega obnašanja, ki se ponavlja konča s pikom.

Osje želo je gladko, zato ga z lahkoto izvlečejo in znova pičijo. Ose in sršeni so veliko bolj nevarni od muh. Njihovi piki so lahko celo usodni, sploh če pride do hujše alergijske reakcije. Pomembno je zatirati gnezda, sploh če so v bližini otroci, ki bi živali lahko razdražili in bi jih zato pičile. Ose in sršene ter njihova gnezda lahko učinkovito zatremo z effect insekticidom proti osam in sršenom. Pri uporabi tega insekticidnega pripravka je pomembno vedeti, da je preprost za uporabo in se lahko z njim prši z razdalje 4 do 6 metrov, in sicer proti osam pršimo 5 sekund in proti sršenom 10 sekund. Tako pršimo iz varne razdalje in nismo izpostavljeni razdraženim insektom, ki bi nas lahko pičili. Najučinkovitejše je zatiranje v zgodnjih jutranjih urah, ob nižjih temperaturah, ko so živali manj aktivne, ali pozno zvečer, kadar je večina že v gnezdu.

Za ose in sršene, ki se pojavljajo prosto v naravi, lahko uporabimo effect vabo za ose in sršene, ki jo obesimo kar na sadno drevje ali na mesta, kjer obletavajo ose.

Strokovnjaki Kluba Gaia

Nagradno vprašanje

S katerim insekticidom učinkovito zatiramo muhe, komarje, mravlje, mušice in še kaj?

Odgovor:

EFF__T UNI__ERZ__L__I IN__TI__D

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta in poštna številka: _____

Želim naročiti revijo Gaia (za vse leto le 17,90 eur): DA NE

Odgovor na nagradno vprašanje pošljite na naslov: Klub Gaia, Sinja Gorica 2, 1360 Vrhnika, najkasneje do 20. oktobra 2012.

Nagrade pošljemo po pošti. Nagradenki junijske številke sta **Anica Samec** iz Štanjela ter **Nada Lozej** iz Komen. Čestitke.

Mini kombajn na Krasu

Dilema današnjih popoldanskih kmetov, ali naj sejejo žito ali pa se to ne splača, me preganja že nekaj časa. Najvarnejša hrana je zagotovo tista z moje njive, ampak vse, ceremonije' okrog iskanja kombajna, ko bo pšenica zrela, pa so tudi stresne. Prijatelj Miloš Hribnik iz Štanjela je razmišljal podobno in je na medmrežju našel zelo majhen, priročen stroj, ki ga na Kitajskem uporabljajo za žetev riža po majhnih terasastih poljih. Zakaj pa ne bi požel

tudi naše pšenice? Nerodno dopisovanje v polomljeni angleščini s kitajskimi prodajalci, iskanje možnosti uvoza v Slovenijo in pričakovana pošiljka je lansko jesen prispela v Koper. Otvoritvena žetev ajde je bila že v jeseni na njivi v Križu, letos pa je mini kombajn žel ječmen in pšenico na Kregolišču, v Svetem, v Preserjah, pri Horjulu, v Grosupljem ... Premiki na različne njive so hitri, saj se mini kombajn prevaža kar na avtomobilski prikolici. Sama žetev poteka v dveh delih. Mini kombajn požanje in omlati katero koli žito, ki sproti s slamo in plevelom vred pada v pripeto vrečo. Potem je potrebno požeto žito še prečistiti in ločiti zrnje od plevla na majhnem pajklju z različnimi možnostmi nastavitve izpihovanja nečistoč.

Priročna rešitev za majhne (do 1000 m²) ali za normalen kombajn nedostopne njive spodbuja setev vseh vrst žit na opuščene njive in prispeva k samooskrbi z domačo hrano. In še nekaj podatkov za približen občutek zmogljivosti mini kombajna: 600 m² veliko njivo je žel 30 minut, 90 minut pa smo potrebovali za čiščenje zrnja. Posnetek žetve si lahko ogledate na spletni strani www.youtube.com/watch?v=QBJfX5G_UMI ali če na spletni strani www.youtube.com vtipkate mini kombajn Kregolišče. V živo si stroj lahko ogledate pri Milošu (070 754 468) na železniški postaji v Štanjelu.

Besedilo in foto: Katarina Pleško

Kar burja prinese

50 let osnovne šole (1962–2012)

Sveto pri Komnu - 23. junija letos smo – zdaj že vsi upokojenci – simbolično sedli v šolske klopi naše stare, čudovite šole in obujali spomine na daljno leto 1962, ko smo tukaj končali osnovno šolo. Z minuto molka smo se spomnili učiteljev in sošolcev, ki jih žal med nami ni več.

Potem se nas je slišalo po celi vasi, saj smo kot nekdanji vasovalci šli skupaj s harmoniko. V hladni senci pri kalu smo se okrepčali s sladicami, sadjem in sladkim vinom. Sošolka Anica, poročena v tej vasi, nas je po kraško pogostila na svojem borjaču. Uživali smo ob teranu, pršutu, domačem kruhu, vloženih špargljih in nepozabnih slaščicah.

Obiskali smo učiteljico Marijo Luin, ki nas je poučevala v prvem razredu. Snidenja sta bili veseli tudi nekdanja kuharica in čistilka. Na večer smo se zbrali v restavraciji pri Adi Špacapan v Komnu, kjer smo si imeli veliko povedati. V vseh teh letih se je nabralo zgodb in dogodivščin za celo knjigo. Na tej šoli smo se veliko naučili in nihče izmed nas ni zašel na kriva pota. Prišli smo do poklicev, si ustvarili družine in zdaj smo že vsi upokojeni.

Našega srečanja so se udeležili nekdanji ravnatelj OŠ Komen Stojan Fakin, slavistka Marjana Lenassi, glasbenica Anica Rože in razredničarka, geografinja Erna Mevželj.

Ker nam je večer prehitro minil, smo se dogovorili, da bodo naša srečanja postala tradicionalna.

Besedilo: Kira Štrancar Skrt
Foto: Polona Makovec

Kje so tisti vodni viri, ki so včasih bili ...

Voda je vir življenja. Brez nje ni življenja. O njej danes vemo dosti: nujno je potrebna za obstoj ljudi, živali in rastlin, obče je prisotna in nepogrešljiva za gore, morje, zemljo, nebo in za vse življenjske cikle – od najpomembnejših do najbolj kompleksnih. Predstavlja nam eno najpomembnejših dobrin, brez katere ne bi mogli živeti. Se tega zavedamo mi, ki krojimo življenje na Zemlji?

Naši predniki so imeli izredno spoštljiv odnos do vode. Vsak izvir, kal, vodnjak so imeli za svetinjo. Vodne vire, ki so bili nekoč ključni za preživetje, smo po izgradnji vodovoda zanemarili, ponekod celo zasuli. Naše babice in dedki se še spomnijo, kako so gnali napajat živino h kalu, kako so se zbirali pri vaških kamnitih štirinah in si pripovedovali slabe in dobre novice. Kaj pa danes? Živeti v 21. stoletju postavlja kot samoumevno dejstvo, da vsakokrat, ko odpremo pipo, iz nje priteče sveža, čista pitna voda. Vodo imamo kot obnovljiv in večno neusahljiv naravni vir, ki je vsaj v razvitem delu sveta vsem enako dostopen.

Komenski gasilci smo proste dni ob prazniku dneva državnosti izkoristili za čiščenje vaškega vodnjaka ob cerkvi in gasilskem domu v Komnu. Iz dobro ohranjenega, več kot sto let starega vodnjaka smo potegnili več kot tri kubične metre kamenja, umazanije in starega železa, ki se je dolga leta nabiralo na dnu desetmetrskega vodnjaka. Vodnjak na enem mestu pušča in ga bo potrebno sanirati, potem pa bo uporaben tako za pitno vodo kot tudi za potrebe gašenja ...

S to gesto smo komenski gasilci na nek način želeli postaviti tudi zgled ostalim vasem in njihovim prebivalcem po komenski občini, da bi očistili svoje vaške vodnjake. Prepričani smo, da bi na tak način pripomogli k boljši oskrbi z vodo na Krasu.

Seveda pa moramo najprej spremeniti razmišljanje, da je voda naša potreba, ne pa pravica vsakega od nas. Naučiti se moramo z njo ravnati racionalno, gospodarno ter sonaravno. Ko bodo »ekstremne« razmere nastopile, ne bomo imeli časa razmišljati, takrat bo ...!

Besedilo: predsednik PGD Komen Marko Adamič

Foto: arhiv PGD Komen

Sozvočja preteklih harmonij

Stara glasba redko dobi priložnost, da zazveni v prostorih, ki so uglaseni z njeno zgodovino. Mednarodno koncertno dogajanje **Dnevi stare glasbe** je s to usmeritvijo lani prvič napolnilo prizorišča Braniške doline in komenskega Krasa. Organizacijo je od Ustvarjalnega središča Abram prevzel lanski partner Kulturni dom Nova Gorica, ki že vrsto let sodeluje z italijanskim festivalom **Musica Cortese**. Goriška koncertna hiša z več kot tridesetletnimi izkušnjami z ohranjanjem in nadgrajevanjem ustvarjalnega povezovanja še z drugimi sorodnimi pobudami nadaljuje lanska prizadevanja. Koncerti po izboru Bora Zuljana, mladega kitarista in lutnjista, asistenta na Ženevskem konservatoriju, dokazujejo, da t. i. stara glasba ni zaprašana muzejska vsebina, zanimiva le

za poznavalce. Priča smo bili živahnim in dinamičnim glasbenim nastopom, ki so pritegnili publiko od vsehokoli. Ravno ta uglasena sozvočja glasbenikov, ki so živeli v stoletjih pred nami, ter spomini na utrip dvornega in podeželskega življenja naših prednikov tudi v današnjem času lahko zvenijo nadvse sodobno, predvsem v tistih bolj poglobljenih razsežnostih umetnosti, ki nas umirjajo, sproščajo in nas posredno ali pa povsem odkrito nagovarjajo k iskanju bistvenih dimenzij našega življenja.

Program letošnjega festivala se je osredotočil na glasbo, povezano z našo deželo, povabljeni glasbeniki pa so prišli z vseh koncev Evrope. Vrhunec dogajanje predstavlja koncert v Svetem in

na Ljubljanskem gradu s predstavitvijo lutnjista in skladatelja Giacoma Gorzanisa, slepega Apuljčana, ki je živel v Trstu in bil tesno povezan s slovenskim plemstvom 16. stoletja. Čeprav je med muzikološkimi raziskovalci poznan in cenjen že vrsto let, pa smo ga s pomočjo mednarodne skupine, ki se je zbrala prav v ta namen, letos prvič slišali na številnih koncertnih prizoriščih doma in v tujini.

Čeprav so se **Dnevi stare glasbe 2012**, tako kot tudi vrsta drugih festivalov, v letošnji sezoni znašli pred velikimi finančnimi preprekami, pa so na koncu koncerti v zmanjšanem obsegu vendarle uspeli; k temu sta v okviru svojih zmožnosti pripomogli tudi Občina Komen in Zadrúžna kraška banka. Partnerske povezave s hrvaškim in z italijanskim festivalom ter Ljubljanski gradom, kot vse bolj prepoznavnim kulturnim središčem Slovenije, so se še bolj utrdile, tako da so obeti za prihodnje leto boljši.

Besedilo: Polona Abram

Podružnica GŠ Sežana v Komnu

V preteklem šolskem letu se tudi tokrat lahko pohvalimo z imenitnimi uspehi, ki so jih dosegli naši učenci. Poleg vrste različnih nastopov na lokalni ravni so bili zelo aktivni na tekmovalnem področju. Na regijskem tekmovanju pianistov v Idriji je Eva Žagar iz razreda Lane Marinković prejela zlato plaketo in 3. nagrado. Eva je bila zelo uspešna tudi na mednarodnem tekmovanju junija 2012 v Povolettu (UD), ko je za svoj nastop prejela zlato priznanje ter absolutno prvo mesto v svoji kategoriji. Trio flavt v zasedbi Irena Birsá, Lucija Kobal ter Urša Vodopivec je na regijskem tekmovanju TEMSIG v kategoriji komornih skupin osvojil zlato priznanje ter pravico nastopa na državnem tekmovanju. V Novem mestu je trio za svoj nastop prejel 93,75 točk ter srebrno priznanje.

Šestega mednarodnega tekmovanja solistov in komornih skupin Svirel v Štanjelu so se med 28. 3. in 1. 4. udeležili tudi učenci podružnične šole iz Komna. Med solisti sta nastopila Irena Birsá – flavta ter Jani Leban – tolkala. Oba sta za svoj nastop prejela zlato priznanje, Jani pa se je uvrstil tudi v finale za glavno nagrado Zlata svirel. Poleg solistov sta nastopili še dve komorni skupini. Trio flavt v zasedbi Irena Birsá, Lucija Kobal in Urša Vodopivec iz razreda Tamare Tretjak je v kategoriji Črnigój prejel zlato priznanje, trobilni kvartet PGŠ Komen pod mentorstvom Simona Perčiča v zasedbi Sebastijan Buda, Blaž Terčon, Miha Kralj, Jernej Terčon ter Jani Leban pa bronasto priznanje.

Poleg številnih nastopov v glasbeni šoli so naši učenci veliko nastopali tudi na lokalni ravni, pa tudi v tujini. Zelo uspešno so predstavljali GŠ Sežana na gostovanju v Karlovcu. Tam so nastopali trobilni kvartet, trio flavt ter Eva Žagar.

Irena Birsá, Lucija Kobal, Urša Vodopivec

V preteklem šolskem letu se je mednarodnega tekmovanja pihalnih orkestróv v Bertiolu prvič udeležil združení Šolski pihalni orkester GŠ Sežana. Pod vodstvom Erika Žerjala so za svoj tekmovalni nastop prejeli 82,90 točk od 100 možnih in tretjo nagrado. V orkestru je sodelovalo kar lepo število učencev iz podružnice v Komnu. Pohvaliti se moramo še z enim dejstvom, da sta se Irena Birsá in Jani Leban odločila za nadaljevanje glasbenega izobraževanja na Konzervatoriju za glasbo in balet v Ljubljani ter tudi uspešno opravila sprejemne preizkuse. Želimo jima uspešen študij ter da bi nas tudi v bodoče razveseljevala z uspehi na tekmovanjih kakor tudi na ostalih koncertih.

Besedilo: Ivo Bašič

Foto: arhiv GŠ Sežana

Gostovanje v Karlovcu

Eva Žagar in učiteljica Lana Marinković

Gregor Fakin in ju-jitsu

19-letni Gregor Fakin iz Škrbine se je že kot mlad fant, šele 14 jih je štel, odločil, da bo svoj prosti čas posvetil borilnim veščinam. Tako je leta 2006 začel s treningi ju-jitsa v klubu DOJO Nova Gorica. Ste že slišali za ju-jitsu? To je samoobrambna borilna veščina, sestavljena iz juda, aikida in karateja. Sliši se zapleteno. No, saj tudi je. A glede na to, da ima Gregor za seboj številne treninge, da sta njegovi odliki vztrajnost in disciplina, je v šestih letih osvojil že precej lovorik. Že po treh letih treningov je prvič postal državni prvak med kadeti do 73 kg ter med kadeti na svetovnem prvenstvu v Grčiji dosegel 13. mesto, leta 2010 je ponovno osvojil naslov državnega prvaka med

kadeti, naslov državnega podprvaka med člani do 77 kg ter 5. mesto med mladinci na evropskem prvenstvu na Dunaju, leta 2012 pa je dosegel 3. mesto med mladinci do 77 kg. Mlad, nadohuden športnik se lahko pohvali tudi s sedmimi zlatimi odličji na mednarodnih tekmovanjih ter z dvema tretjima in enim drugim mestom na tekmah, ki so štela za točke evropskega prvenstva. Gregorjevi načrti segajo še višje. Skupaj z reprezentanco se namerava udeležiti evropskega prvenstva, ki bo konec leta na Dunaju. Vsak šport pa terja precej pripravljenosti in psihofizične kondicije, zato so poleg drugih tudi domači treningi nepogrešljivi. A ker v borilni veščini, ki jo je že dodobra usvojil, preprosto uživa, je vsak trening zanj prijeten. Glede svojih pričakovanj na evropskem prvenstvu pravi: »Želje so velike, vendar se zavedam, da je konkurenca pri mladincih zelo velika, zato bom dal vse od sebe, da ponovim rezultat izpred dveh let!«

Besedilo: Nina Pirec
Foto: Polona Makovec

»Kraška harmonika« na strokovni ekskurziji v Castelfidardu

Med člani društva Kraška harmonika je že dolgo klila želja po obisku Castelfidarda, mesta, ki predstavlja zibelko izdelovanja harmonik. Društvo deluje že 26. leto. V svoji sredini združujemo člane, ki jim je skupna velika ljubezen do harmonike. Z organiziranimi aktualnimi aktivnostmi nam uspeva privabiti tudi vedno več mladih, tistih, ki želijo ohranjati in razvijati slovensko ljudsko ter narodno-zabavno glasbo. Diatonična harmonika se tudi s pomočjo njihovih spretnih prstov vedno bolj spogleduje z drugimi zvrstmi glasbe in korak za korakom pridobiva svoje mesto. Med najmlajšimi je Jan Novak iz Tomačevice, ki je na različnih tekmovanjih nanizal že veliko uspehov. Bolj podrobno si jih lahko ogledate na spletni strani društva Kraška harmonika. Prav želja po nadgrajevanju poznavanja inštrumenta in igranja nanj nas je člane nagovarjala k obisku slikovitega italijanskega mesta Castelfidardo, kjer se je pred več kot 200 leti začela zgodba izdelovanja harmonik in danes velja za svetovni center proizvajalcev harmonik. Tako smo se polni pričakovanj v četrtek, 14. 6. 2012, odpravili z avtobusom iz Sežane in v petek zjutraj prispeli na cilj. Prijazno so nas sprejeli v podjetju harmonik Beltuna. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1982 in od takrat se je nenehno razvijalo. Ogledali smo si nastajanje harmonike. Z ogledom smo nadaljevali v le nekaj deset metrov oddaljenem podjetju, v katerem

izdelujejo izključno notranje lesene dele harmonik – glasovnice. Nenačrtovano smo si ogledali tudi največjo harmoniko na svetu. Leta 2000 jo je izdelal domačin, gospod Giancarlo Francenella. Z 253 cm višine, 190 cm širine in 85 cm globine je bila leta 2002 vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov. Dan se je prevesil v popoldan in čakala sta nas še ogleda dveh zanimivih podjetij. Prvo, podjetje Voci Armoniche, predstavlja najbolj pristno in starodavno tradicijo izdelave glasilk. Nato smo si ogledali še proizvodnjo podjetja Galassi, ki je specializirano za izdelavo in montažo mehov za glasbila. Soboto smo izkoristili za ogled Mednarodnega muzeja harmonik. Muzej razstavlja več kot 350 primerov harmonik, vključno s kopijo inštrumenta s Kitajske, ki je nastal pred več kot 4500 leti in so v njem uporabljene glasilke. Na ogled je tudi rekonstrukcija delavnice, v kakršni so nastajale harmonike v začetku 20. stoletja. Pozno popoldne smo imeli še krajši postanek v Lorettu, drugem največjem romarskem središču v Italiji. Domov smo se vrnili polni novih informacij ter nove energije za naše nadaljnje uspešno delo. Tako že pridno snujemo načrte za sveže dejavnosti, ki bodo člane spodbujale k vedoželjnosti in aktivnemu soustvarjanju društvenega življenja.

Besedilo: odbor društva Kraška harmonika

Pepina zgodba v Londonu – Chelsea Flower Show 2012

Pepina zgodba sega v avgust 2011, ko je Borut dobil elektronsko pošto s povabilom Kraljevega hortikulturnega društva, da pripravi predlog predstavitve za RHS Chelsea Flower Show. To vabilo je bilo vzrok za veliko veselje. Čast, ki je bila s to gesto

izkazana Borutu, je postavila vse drugo delo v mirovanje ter dala prednost izdelavi načrta za vrt, ki bo šel v izbor za predstavitev na najprestižnejši hortikulturni razstavi na svetu. Sledil je mesec trdega dela, razmišljanja, raziskovanja, usklaje-

vanja in prilagajanja. Zbrala sva vse potrebne dokumente, skice, potrdila in izjave, spisala in natisnila predstavitevno mapo in vse skupaj poslala v London.

Sredi novembra naju je direktorica razstave obvestila, da je komisija zadovoljna s prijavo ter da nam je dodeljen prostor v kategoriji Artisan gardens. Borutov vrt **Pepina zgodba** je uspel! A to je bil šele začetek dela, saj je od tu naprej prišla na vrsto vsa birokratska papirologija, ki slovenskemu podjetju dovoli predstavitev in delo v Angliji. Ukvarjala sva se s certifikati, z izvoznimi listinami, zavarovanji, varnostjo pri delu, naročilom dvigov viličarja ... Poleg tega pa je vzporedno potekala tudi dejanska priprava na pot v London: zbiranje materialov, kamna in rastlin, dodelava zgodbe in vsebine vrta, priprava promocije, zbiranje sponzorjev, iskanje namestitvev in prevozov ...

Čas je kar hitro tekkel, kup pripravljenega materiala pa se je vztrajno večal. Borut je, v svoji vnemi po popolni predstavitvi v Londonu in organizaciji dela doma, domislil vsako podrobnost.

Pepina zgodba je vrt, ki predstavlja tradicionalno kraško kulturno krajino, kraško gmajno s pastirsko hiško, z ognjiščem, s teraso in tradicionalnimi in samonikliimi rastlinami kraškega suhega travnika. Borut je z izborom in umestitvijo rastlin želel poudariti raznolikost, pestrost in barvitost pokrajine, ki se zdi površnemu opazovalcu revna in nezanimiva. S kamnom pa, ki je predstavljal arhitekturne elemente vrta in tradicijo izjemne spretnosti kraškega človeka, zazidanem v različne uporabne strukture, je prešel izziv na dva izjemna suhozidarja Borisa Čoka in Vojka Ražma. Oba sta, po natančnem Borutovem načrtu, že doma postavila večino kamnitih elementov in tako smo vsi dobili približen vpogled na vrt, ki bo v celoti nastal šele v Angliji.

Dogajanja s pripravami na razstavo ter celoten potek do same razglasitve rezultatov je spremljala ekipa RTV SLO, ki bo, tako kot za **Pepin kraški vrt**, izdelala dokumentarni film.

Dnevi priprav so leteli in ob odhodu kamiona proti Londonu smo bili vsi že zares nestrpni. Ko smo 10. maja začeli s postavitvijo **Pepine zgodbe**, je bila naša ekipa sestavljena iz treh suhozidarjev, poleg Vojka in Borisa še Norman Haddow iz Škotske, ter naju z Borutom. Vreme nam je bilo naklonjeno in do ponedeljka, ko sta se Boris in Vojko poslovila, so bili kamniti deli postavljeni, zasajena pa tudi že vsa drevesa in senčni del vrta.

V času razstave smo spoznali izjemne ljudi. Zavedati smo se začeli, kako pomembna je ta razstava v očeh strokovnjakov, saj so bili vrtnarji, oblikovalci vrtov in krajinarji pripravljeni prostovoljno pomagati pri izdelavi vrtov – samo za referenco! Pa četudi to pomeni, da na lastne stroške pripotujejo z Japonske. Midva sva bila prijetno presenečena, ko sva v ekipo dobila prostovoljce iz Anglije in tudi z Japonske, saj so bili ostali razstavljalci kar začudenjeni, ko so videli, da sva na vrtu ostala sama.

Po desetem dnevu je sledilo ocenjevanje, dan za medije in sponzorje ter obisk vseh pomembnih sodelujočih, vključno s kraljevo družino. V torek zjutraj pa nas je na tabli ob vrtu čakala oznaka s podeljenim odličjem. Pozlačena medalja za **Pepino zgodbo**.

Ta dan se je razstava odprla za javnost. In te javnosti je bilo ogromno. V petih dneh je razstavo obiskalo 170.000 ljudi. Navdušeni so bili nad Krasom, mojstrstvom suhozidarstva ter nad našimi skromnimi travniškimi rastlinicami. Že zaradi njihovega odziva je bilo vredno vložiti ves naš trud!

Podrobneje si lahko potek izdelave **Pepine zgodbe** pogledate na

www.facebook.com/PepasStory.

Besedilo: Tanja Godnič

Potomci k prednikom »Kdor zemljo dela, vse živi ...« Anton Štrekelj

1. junija so Gorjansko obiskali člani Društva Slovencev Triglav iz Banja

Luke, nekateri med njimi tudi potomci Slovencev iz Banja Luke, Slatine ter okolice. Na Štrekljevem borjaču so jih v organizaciji RKTŠD, Vaške skupnosti in Zavoda Štrekljeva domačija Gorjansko sprejeli domačini, med njimi tudi potomci prednikov.

Pod vodstvom zborovodkinje Zulejke Devetak je Mešani pevski zbor Gorjansko zapel pet pesmi. Zbrane je pozdravil župan Občine Komen Danijel Božič, po kulturnem delu programa pa

jih je na ogled Štrekljeve muzejske zbirke povabil Karlov prapranečak Pavel Kosovac. Domačina Milan Suban in Boris Rebula sta ob razlagi popeljala goste na ogled za to priložnost postavljene zbirke osebnih vojaških predmetov, orožja, fotografij, razglednic in dokumentov iz prve svetovne vojne in časa fašizma, ko so s Primorske odhajali izgnanci, begunci in izseljenci. Prvi med izobraženimi in zavednimi Kraševci se je v tedanji Bosni naselil Karlov brat, kmetijski inženir in profesor, Anton Štrekelj, ki so mu sledili še drugi Primorci. Na krožni ogled po Gorjanskem sta goste

do kipa dr. Karla Štreklja in pokopališča iz prve svetovne vojne popeljala Milivoj Štrekelj ter Jožef Terčon, Maja Kavčič pa jih je povabila na ogled Kraljevih poslikav v vaški cerkvi. Prireditev, ki jo je povezovala Nataša Birska, se je nadaljevala v dvorani Vaške skupnosti Gorjansko, kjer je pozdravu predsednice Silvane Pahor sledil nagovor pobudnika srečanja, sodnega tolmača, Darka Mijatovića ter v Banja Luki rojene urednice in avtorice zbornika *Od prednikov do potomcev – Slovenci v Sladini in Banja Luki, 1923–2008*, Vere Adamič Papež. Vnučinja Antonovega učenca Alojza Adamiča je v že omenjenem zborniku zbrala pričevanja ljudi, ki po prvi svetovni vojni niso želeli ostati v fašističnem režimu.

Življenjske izkušnje so v ljudeh pustile posebne sledi – od najtežjih trenutkov do najlepših –, v katerih zaživi in izstopa človek v svoji najbolj srčni podobi in drobna, a velika dejanja rešujejo vsakega izmed nas.

Srečanja sta se udeležili predstavnici Združenja Slovenske izseljenske matice, iz Ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu RS pa je prišel Aleš Selan.

V nadaljevanju so se predstavili učenci in dijaki, ki se pod mentorstvom profesorice iz Slovenije učijo slovenskega jezika tudi ob petju in spremljavi kitare. Najbrž je težnja za preživetje tista, zaradi katere otroci beguncev in izgnancev še ne, vnuki in pravnuki pa že sprejemajo jezik svojih prednikov kot pomembno vrednoto. Kulturni program se je zaključil z odprtjem razstave o Antonu Štreklju. Gradivo za razstavo je prispevala Vera Adamič Papež, postavila in besedno predstavila pa ga je bibliotekarka Marija Umek. Srečanju so srčnost dajali tudi člani številnih druženj, potomcev in potomk, živčih v Bosni ali Sloveniji, ki so pripo-

vedovali o svojih izkušnjah, življenju nekoč in danes ter besedo namenili tudi društvenemu življenju danes. Izmed domačinov sta se oglasila Malka Buda in predsednik Kapnikov Severin Mezinec. Takrat Anton Štrekelj, danes pa Društvo Slovencev Triglav Banja Luka vodi Marija Grbić.

Srečanje, katerega izvedbo so omogočili Občina Komen, Kosovelova knjižnica, organizatorji, domačini in seveda gostje, ki so z napolnjenim avtobusom tiste dni obiskali več slovenskih krajev, se je zaključilo s pesmijo in z željo, da se naslednje leto Kraševci udeležijo prireditve v Banja Luki. V preteklosti in težkih okoliščinah ustvarjene vezi se ne prekinajo.

Besedilo: Nadja Mislej - Božič

Člani študijskega krožka *Ljudsko izročilo* v pesmi in besedi nastopili na Štrekljevem borjaču v Gorjanskem

Predzadnji četrtlet v avgustu je svoje delo predstavil študijski krožek *Ljudsko izročilo v pesmi in besedi*, ki ga je vodil mentor Tomaž Ban in ki je deloval pod okriljem Društva Beseda Slovenske Istre s sedežem v Bertokih, kjer ga že več let zagnano in uspešno vodi predsednica Nadja Rojac. Šest članic in en član so se zadnje tri mesece skupaj z mentorjem srečevali ob ponedeljkih v komenskem kotičku kulturnega doma in pripravili program, ki je trajal poldrugo uro. Scenarij pevsko-pripovednega večera je zapisala etnologinja Marjeta Malešič, pesmi je izbral Tomaž Ban, tri članice (Sabina Godnič, Suzana Stanko in Marta Štolfa) so zbrale pripovedi domačinov o opravilih, praznovanjih ter šegah in navadah v poletnem času, od junija do avgusta, s poudarkom na Krasu. Anica in Ivan Čokelj sta skupaj z mentorjem tudi spremljala pojoče s kitaro in harmoniko. Tako so se lahko nekateri poslušalci spominjali najskrivnostnejšega kresnega časa ter pomena in vključevanja rastlin, ognja in vode z raznovrstnimi šegami, obredi in verovanji. Ne nazadnje je potrebno glasno povedati, da ljudem vrednote nekaj pomenijo in da med najvišje stopata kruh in človek (*dober kot kruh*), vrednoti, ki združujeta.

Tako je krožek, katerega dejavnost je spremljal tudi Andragoški center Slovenije, uresničeval osnovna cilja – spoštljiv odnos do izročila naših non in pranon ter ohranjanje ljudskega izročila, kot

so pesmi, šege, navade, pripovedi, pravljice, anekdote, reki ... Z vnuki ob sebi so z nastopajočimi zapeli tudi starejši obiskovalci.

Druženje se je na Štrekljevem borjaču v Gorjanskem zaključilo ob pogrnjenih mizah in z jedmi, ki so si jih nekoč privoščili ob likofu, ko so končali večje opravilo.

Besedilo: Nadja Mislej - Božič

Foto: Ljubica Kosovac

Burja

Univerza za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) Danilo Dolci pred pričetkom novega študijskega leta

Za nami je drugo študijsko leto UTŽO Danilo Dolci Sežana, poimenovane po pesniku, pedagogu in mirovniku, ki se je rodil v Sežani, kjer je zaključil tudi nekaj nižjih razredov osnovne šole v italijanskem jeziku in se s starši, mamo Slovenko in očetom Italijanom, preselil najprej v Milan, nato v Rim in nazadnje v Partinico na Siciliji. V pesniški zbirki *Ne znaš izbirati – Non sai scegliere*, ki jo je prevedla Jolka Milič, zapiše: *Vedeti stane manj, stane manj ...* Gre za nekakšen moto, ki sporoča, da se lahko edino z znanjem borimo proti revščini.

V Sloveniji skorajda vsak upokojenec naleti ali kar trči na stereotipe o staranju. Kdaj si star? Je to tisti trenutek, ko se upokojiš? Ali se z rojstvom pričneš starati? Današnji 50-letniki naj bi čakali za petino daljše življenje od prejšnjih generacij. Resnica je, da aktivni živijo dlje. Menim, da nas nihče ne more opredeliti in umestiti med stare in nekoristne, če sami na to ne pristanemo. Res je, da nas v tretjem življenjskem obdobju spremljajo nenehne izgube: izguba socialne skupine – sodelavcev, svojcev, prijateljev, zdravja oziroma naših zmožnosti. Tu smo, da vzdržujemo psihofizično zdravje v novi socialni skupini. Mlajšim sporočamo, da se je nujno in smiselno učiti in ostati dejaven celo življenje.

Letošnjega junija je potrdila o izobraževanju na UTŽO Danilo Dolci v Sežani prejelo 61 slušateljic in slušateljev, ki so redno obiskovali in uspešno zaključili študijske programe. Od vseh vas in nas je odvisno, kako bo kraška univerza zaživela. Življenje univerze predstavlja obenem tudi življenje generacije – pripadnikov tretjega življenjskega obdobja, ki imajo za seboj izkušnje iz svojega življenja oziroma raznolikih življenjskih poti in obenem pogled iz sedanjosti in preteklosti v prihodnost ter s tem modrost izkušenega in nenehno učečega človeka. Slušatelji univerze v svoje okolje vnašamo sporočilo, da nas novo učenje na UTŽO pomlajuje in da je smiselno, ne glede na leta, učiti se, saj je to edini način, da sami sebe ne izločimo iz družbe, ker nam za bližnje in daljno okolje ni vseeno, in s tem dokler zmoremo,

koristimo okolju. Zmožnosti, spretnosti, veščine se lahko ohranjajo oziroma vzdržujejo le z nenehnim delom, ki zajema tudi učenje. Pomembno je, da pridobivamo nova vedenja, spretnosti, veščine in znanja po sebi ustreznem ritmu in v nam ustrezni socialni skupini, kjer se preko skupnih zanimanj ustvarjajo nova prijateljstva. *Imamo čas za osebni razvoj in duhovno rast*, zapiše Anton Trstenjak.

Za študijsko leto 2012/13 smo pripravili več 54-urnih in tri krajše programe, da bi z njimi zajeli čim več vaših potreb in želja. V študijske programe se lahko vključi vsakdo – ne glede na formalno izobrazbo. Sprejememo tudi pripadnike drugih življenjskih obdobj, po petnajstem letu starosti, če skupina ni prepolna.

Letos se bomo srečevali v prostorih Ljudske univerze Sežana, v primeru, da se za določen program prijavi najmanj osem udeležencev npr. iz Komna, pa lahko tudi v Komnu ali drugod. Zgibanka je na voljo v splošnih knjižnicah (Komen, Sežana, Divača in Kozina).

Besedilo: Nadja Mislej - Božič

Maria Maier – odprtje likovne razstave

V nedeljo, 5. avgusta 2012, se je ob odprtju razstave slikarke Marije Maier z Bavarske zgodil prijazen kulturni dogodek. Razstava je nastala kot plod prijateljskega sodelovanja med Društvom bavarsko-slovenskega prijateljstva, Kulturnim društvom Cominum, Občino Komen, našim razstaviščem in umetnico.

Dogodek sem pospremil z naslednjimi besedami:

»Lahko smo srečni, da živimo v času, ko prijateljsko sodelujemo, in ne v času, ko smo se sovražno izključevali.

V naslednjih stavkih bom poizkusil prikazati povezave med Štanjelom in nemško govorečim življenjem.

Štanjel je nekdanji Šent. Danijel, pod Avstrijo uradno Sankt Daniel am Karst. Štanjel je urbanistični spomenik. Temu spomeniku je s prezidavami štanjelskega Angelskega gradu in popravilom mestnega obzidja z 12 obrambnimi stolpi dal leta 1580 neizbrisen pečat takratni grof Janez Kobenzl. Zanimivo je, da je 13 let po gradbenih posegih v Štanjelu grof Ivan Kobenzl umrl v Re-

Avtorica razstave Maria Maier

gensburgu ob Donavi na Bavarskem. V baroku je kipar Jožef Straub iz Wiesensteiga na Württenberrškem za štanjelsko cerkev sv. Danijela izdelal dva kipa. Ta kipar je kasneje našel svoj novi

dom v Mariboru. V cerkvi sosednje vasi Kobjeglava je oltarna slika Jochana Michaela Richtenreiterja, slikarja, ki je k nam prišel iz severnih krajev. Močan pečat je Štanjelu, Ljubljani in mnogim krajem v avstrijskem cesarstvu dal naš domačin iz Kobjdija, urbanist in arhitekt Maks Fabiani. Sprehodite se po Fabianijevi poti in oglejte si trojezični nagrobnik njegove matere, ki je bila 'po jeziku' Nemka, Charlotte von Koffler, doma iz Južne Tirolske. Ledinsko ime za ta prostor, kjer smo sedaj, je Kaufert (od kaufen), verjetno se je nekdanj tu kupovalo. Na šapi štirne je vklesano, da so pred prvo svetovno vojno tu bivali Pilbachi. Po prvi svetovni vojni, ko so nas priključili Italiji, se je nemški življ iz Trsta in s Primorske v glavnem izselil.

Naj se vrnem k naši umetnici, slikarki Mariji Maier. Tudi izraz Majer, po naše planšar, oskrbnik črede, nam ni tuj. Majerjevi je hišno ime za družino v sosednem Lukovcu, kjer so rihemberški grofje nekoč imeli zidano hišo, majerijo. Gospe slikarki sem včeraj pomagal postavljati razstavo. Izreči ji moram svoj kompliment, saj sem jo osebno začutil kot delavno, praktično žensko. O njeni ustvarjalni umetniški poti si lahko preberete v prospektu za današnjo razstavo, še več pa v treh katalogih, ki jih lahko prelistate in tudi kupite v Stolpu. Vseeno si bom drznil reči, kakšen vtis so name naredila njena dela.

V drugem nadstropju Stolpa so razstavljene njene slike. Nekatere imajo naslov Zwischenzeit, vmesni čas. Priznati moram, da mi ta vmesni, zame sedanji čas, zaradi mojega počasnega prilagajanja dela težave. Ne razumem ga in ko ga končno dojamem, je že pretekli čas. Ob pogledu na njene abstraktne slike sem začutil predvsem izrazno moč njenih, rekel bi po moško izraženih potez črt, ki dajejo slikam vtis, da so obarvane risbe. Kakovostna izvedba risbe je osnova vsakega likovnega dela. V njenih delih so barve, mnogokrat modra, drugotnega pomena. Menim, da so njene umetnine odsev današnjega časa, ki je grobo, jasno zarisano in nič rožnat. Tako jaz občutim njene slike.

Pevski zbor Cominum, Jožef Švagelj in Marjan Kumer, predsednik Društva bavarsko-slovenskega prijateljstva

Nadstropje nižje so razstavljene obdelane fotografije, ne računalniško, ampak slikarsko, in to na različne načine: s tiskanjem, kot lepljenke, z nanosom različnih barv. Njen fotoaparati je realno zabeležil krut nered današnje civilizacije, recimo preplet žic današnje komunikacijske družbe. V ta svet avtorica dejavno poseže z obdelavo fotografij tako, da jih dopolni s posegi, ki temeljijo na principu lepega, na principu zlatega reza. V urejeni družbi bi morali veljati skladni odnosi med posamezniki, med posamezniki in celoto. Tako sem dojel njene fotografije. Še enkrat hvala vsem, ki ste pripomogli, da je do tega mednarodnega dogodka prišlo. Posebna zahvala slikarki Mariji Maier za njeno likovno razstavo.»

Besedilo: Jožef Švagelj
Foto: Petra Mezinec

Ustanovili Združenje predstavnikov agrarnih skupnosti Slovenije

Agrarne skupnosti (AS) so stara oblika skupnega upravljanja kmetijskih površin. Temeljni Zakon o ponovni vzpostavitvi AS in vrnitvi njihovih pravic je bil v Sloveniji sprejet že leta 1994, vendar do danes vsem AS še niso vrnil njihovega premoženja. Razlogov za nevračanje premoženja je več, nekaj jih je na sami strani upravičencev, precej krivde pa je na strani države, ki je

predvidela precej zahteven postopek vrnitve premoženja upravičencev, hkrati pa upravičence pustila same brez strokovne pomoči, ki bi jim olajšala ponovno ustanovitev AS in pridobitve premoženja. Danes se stanje spreminja. A v Sloveniji so še vedno AS, ki niso uspeli priti do premoženja, ki jim je bilo odvzeto. Obstajajo pa tudi AS, ki so uredile vse postopke dedovanja in pridobitve odvzetega premoženja, vendar se danes soočajo s težavami, ki izhajajo iz nedorečenosti njihovega pravnega statusa. Zato so se skupnosti povezale v Združenje predstavnikov AS Slovenije (ZPASS), ki so ga ustanovili 2. junija 2012 v Sežani.

ZPASS, ki je po Zakonu o društvih dobilo formalno obliko, je nepolitično, nestransko, vseslovensko in prostovoljno združenje, ki si želi združiti AS po Sloveniji in vzpostaviti komunikacijo med AS z namenom izmenjave pozitivnih izkušenj in problematike ter aktivno pristopiti k urejanju odnosov z državo.

V Sloveniji deluje 622 AS, veliko število jih je prav na Primorskem, Krasu in v Brkinih. V sežanski upravni enoti jih je kar 62. »V januarju lani je bil na pobudo petih zanesenjakov ustanovljen iniciativni odbor z namenom združevanja AS tako na primorskem kot v slovenskem prostoru. Na sestankih so se plodnemu

razmišljanju priključevali člani ostalih AS iz vseh delov Slovenije. Da resno mislimo s povezovalnim delom, se je pokazalo 2. junija v Sežani, ko smo na prvi skupščini ustanovili ZPASS,« je poudaril Anton Može, ki vodi 11-članski upravni odbor, v katerem so predstavniki AS po regionalnem ključu (Kras, Istra, Notranjska, Posočje, Gorenjska, Štajerska in Bela krajina). Skupščine, kjer so izvolili vodstvo in sprejeli statut, se je udeležilo okrog 150 povabljenih, od tega tudi ugledni gosti Zavoda za gozdove Slovenije, KGZ Slovenije, DS, pobudnik sprejetja dosedanjega Zakona o AS Rudi Šimac in drugi. V članstvo je pristopilo tudi Združenje jusov in srenj na Tržaškem

»Naš cilj je sprememba zakonodaje oziroma dopolnitev veljavnega zakona o AS na način, da premoženje deduje samo eden od članov družine in da se ne deli. Cilji ZPASS so, da se pravna ureditev AS približa taki obliki pravne osebe, ki bo upoštevala izvor in naravo AS, hkrati pa ji dala vso gospodarsko operativnost, ki jo v današnjem času potrebuje nekdo, ki želi in mora gospodariti z zemljo. Primere, kako naj bi AS delovale, lahko iščemo v prejšnji ureditvi AS, ki se je ohranila skozi izročilo prednikov, primere pa lahko vidimo tudi v primerih iz tujine, saj take oblike upravljanja z zemljo poznajo skoraj povsod po svetu,« je dejal novoizvoljeni predsednik Može in dodal: »Pomen dela AS se je spremenil. Nekoč so zemljišče uporabljali za pašo živine in nabiranje suhljadi, danes so se pašne površine spremenile, marsikje so v zaraščanju, v neakovostne gozdove, zaradi katerega so ustvarjeni novi pogoji in moramo uresničevati nove programe na gospodarsko-ekonomskem področju. ZPASS bo kot krovna

organizacija še bolj učinkovita, če bo imela več članov.«

Združenje je takoj po ustanovitvi že začelo uresničevati svoje poslanstvo. Program dela v naslednjih mesecih sloni predvsem na pridobivanju novih članov ter na delu na pravnih vprašanjih o AS. V juniju so izvolili posamezne organe združenja. Predstavniki ZPASS so se srečali s predstavniki posameznih institucij. Obiskali so državnega sekretarja Branka Ravnikarja na MKO, v parlamentu mag. Dejana Židana, predsednika Odbora DZ RS za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje in novega predsednika KGZS Cvetka Zupančiča. Predstavili so problematiko AS v Sloveniji ter potrebe po novi pravni ureditvi AS, ki bi izboljšala upravljanje s premoženjem v AS. ZPASS je od institucij dobil podporo za svoje delovanje in potrditev, da je problematika AS aktualna in potrebna ureditve. Na podlagi dogovora so na MOK začeli z ustanovitvijo medresorske delovne skupine za pripravo spremembe zakonodaje s področja AS in kot člana te skupine z namenom zastopanja interesov AS povabila tudi ZPASS. V parlamentu je ZPASS dobil podporo pri sprejemanju zakonodaje o AS, na KGZS pa tudi podporo pri obveščanju o aktualnostih iz AS v zborničnem glasilu Zelena dežela.

Vsa pojasnila v zvezi z združenjem dobite v popoldanskem času na mobilni telefonski številki **031 221 788** ter elektronskem naslovu agrarne.skupnosti@gmail.com.

Besedilo: Olga Knez

Foto: Egon Rebec

**medobčinsko društvo prijateljev mladine
sežana**

partizanska 16, 6210 sežana
tel: 05/73 41 486
e-mail: društva.prijateljev@siol.net

V poletnih mesecih so člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana za otroke občin Krasa in Brkinov izvedli pester otroški program, ustvarjalne delavnice, celodnevno varstvo in letovanja v hribih in na morju.

Eden primarnih ciljev delovanja našega društva je tudi omogočanje vključevanja vseh otrok v naše programe ne glede na njihov socialni položaj, zato smo kljub kriznim časom otrokom uspeli zagotoviti regresirano letovanje s pomočjo

sredstev ZZZS, sredstev donatorjev, posameznikov in lokalnih podjetij ter donatorskih akcij kot npr. Pomežik soncu, dobrodelni sejmi in podobno.

Tako je v naši organizaciji v poletnih počitnicah sodelovalo več kot 300 otrok. V mesecu juniju so v Kranjski Gori v treh izmenah letovali predšolski otroci, ki so se preizkusili v plavinskih veščinah, spoznavali naravne in kulturne znamenitosti Triglavskega narodnega parka ter se v skupini vrstnikov in preko igre navajali na samostojno in družabno življenje. Zaradi povečanega zanimanja za predšolsko letovanje v Kranjski Gori bomo v naslednjem letu izvedli štiri izmene.

Morskih radosti pa so se otroci in mladostniki prav tako naužili v treh izmenah v Pacugu in Poreču. Otrokom in mladostnikom je bil na voljo pester program z različnimi športnimi in ustvarjalnimi vsebinami. Otroci so se lahko po želji vključevali v posamezne dele programa glede na svoje individualne interese in potrebe, kar je letovanjem dajalo poseben počitniški pridih. K uspešnemu programu so bogato pripomogle tudi domiselne in igrive vsebine vzgojiteljev, ki so z vso odgovornostjo in predanostjo na zabaven način vodili programe.

Za vse tiste, ki so ostali v domačem kraju, pa smo nudili možnost vključevanja v počitniško varstvo in brezplačne ustvarjalne delavnice na krajevnih prireditvah in občinskih praznikih naše regije.

Lepi spomini jih bodo še dolgo spremljali v šolskih klopeh.

Besedilo: Ana Pangos, Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

»Duhci« doma in v tujini pokazali, kaj znajo

Vaja, vaja in še enkrat vaja. To je zadnje čase zaznamovalo Komorno skupino gHOST.

Že marca smo izpeljali celovečerni koncert ob 10. obletnici skupnega igranja, aprila pa smo se podali novim ciljem naproti.

V Pulju smo se 26. aprila 2012 udeležili 37. mednarodnega srečanja harmonikarjev. Srečanje je bilo tekmovalnega tipa. V kategoriji komornih skupin do 19. leta smo osvojili s 84,16 točkami odlično 2. mesto.

Po vrnitvi ni bilo časa za počitek, saj smo se dva tedna kasneje, 11. 5. 2012, udeležili mednarodnega tekmovanja harmonikarjev v Beltincih. Tam smo dosegli skoraj vse možne točke (96,60) in tako rekoč pometli s konkurenco.

Pravijo, da dober glas seže v deveto vas in zato smo v juniju imeli še kar nekaj koncertov. Pomembnejša sta bila zagotovo nastop na koncertu pevskega zbora Cominum iz Komna in ponovitev marčevskega koncerta v sežanskem parku, ki ga je organiziral Klub študentov Sežana.

Besedilo: Polona Grmek

Fotografija: Vanda Šimac

Deveti rojstni dan Mladinskega hotela Pliskovica in utrinki s šestega festivala Poletje pr' Slamčevih

PLISKOVICA - Mladinski hotel Pliskovica, ki vsako leto 13. junija obeleži obletnico delovanja, je letos ob svojem 9. rojstnem dnevu slavnostno razrezal torto. Ob odprtju dobrodelne razstave *Ex tempore Pliskovica 2012* in *Knjižnice pod orehom* se je uradno pričel šesti festival *Poletje pr' Slamčevih*, ki prinaša vrsto delavnic in koncertov vse do začetka septembra.

Ob rojstnodnevni obletnici je zbrane nagovoril vodja Mladinskega hotela Pliskovica Tom Ločniškar, ki je obenem pohvalil lanskoletno dobro poslovanje hotela. Le-ta je sprejel več kot tri tisoč gostov na prenočitev, od tega več kot 60 odstotkov Slovencev (največ mladih med 15. in 35. letom). Med tujci prevladujejo

Avstrijci, Nemci, Francozi in v zadnjem času tudi Čehi. »*Mladinski hotel Pliskovica je lani postal član Popotniškega združenja Slovenije, ki pod svojim okriljem združuje mladinska prenočišča v Sloveniji. Ekipo hostla je tudi zelo pozitivno presenetila novica, da smo pridobili naziv Izvrstna nastanitev. Novost letošnjega leta je uvedba izposoje koles. Trudimo se urediti pešpot na Volnik, ki bi bila dostopna tudi z italijanske strani. Uspeli smo na natečaju sežanske Območne razvojne agencije z 12 tisoč evrov težkim projektom »Doživi Kras na Krasu – s Plisko skozi igro do znanja«, v katerem sodelujejo trije poslovni partnerji: poleg našega hotela oziroma Zavoda za šport, turizem in prosti čas Sežana še Razvojno društvo Pliska iz Pliskovice in domači kamnosek Jernej Bortolato. Projekt se deli na naravoslovje, geografijo in kulturno dediščino. Vodijo ga Borut Kokalj, Laura Lozej in Jelena Uršič,*« je poudaril Ločniškar.

Ivica Žerjal, predsednica RD Pliska, je predstavila uspešno dolgoletno sodelovanje društva s hotelom, pri čemer je izpostavila številne kulturne, športne in promocijske prireditve, delavnice, tečaje, predavanja, srečanja idr. S štirinajstimi partnerskimi društvi, ki delujejo na obeh straneh nekdanje meje, uspešno izvajajo projekt *Festival prijateljstva* s prireditvami, kot so *Od vasi do vasi se marsikaj godi*, trgatve evropskega latnika prijateljstva, Igorjev pohod *Od kala do kala*, *Čar jutra*, kolesarjenje po Krasu, *Dan odprtih borjačev* idr. V okviru letošnjih odprtih borjačev je potekal tudi slikarski, fotografski in kiparski *ex tempore*, ki se ga je udeležilo 20 sodelujočih. Razstavo je predstavila pobudnica in vodja *ex tempore* Jelena Uršič, profesorica likovne umetnosti in

Vodja Mladinskega hotela Pliskovica Tom Ločniškar s sodelavkami

inženir oblikovanja, zaposlena na Šolskem centru Srečka Kosovel Sežana. Izkupiček prodanih del bo šel socialnemu šolskemu skladu OŠ Dutovlje. Ravnateljica dutovske šole Doris Orel se je zahvalila za to humanitarno potezo v težkih kriznih časih in dejala, da ima šola, ki šteje 209 učencev, tudi otroke, katerih starši so nezaposleni.

Ines Babič je predstavila letošnji že šesti festival **Poletje pr' Slamčevih**, ki prinaša šest delavnic in štiri koncerte. Štiri delavnice so že tradicionalne (žetev sivke in izdelovanje punčk, izdelovanje cvetnih esenc, divja hrana, kamnoseška delavnica in kiparsko lesarski kamp), dve pa sta novi (polstenje volne in opazovanje

neba na solze sv. Lovrenca). Ob štirih koncertih (Farafinslo – 23. junij, ljudska glasbila sveta, duo Aritmija in Ira Roma) in razstavi čestitk in voščilnic Tadeje Verč bodo festival zaključili z nočnim pohodom na Volnik.

Po igrici **Drevu**, ki jo je napisala in režirala učiteljica Vida Pipan, z igrali pa so jo člani dramske skupine dutovske OŠ, so številni zbrani Mladinskemu hotelu Pliskovica nazdravili še na mnoga uspešna leta s kozarčkom kraškega terana in z veliko slastno torto.

Besedilo in foto: Olga Knez

SolokamP 2012

Štanjel je v zadnjih dneh julija in na začetku avgusta zvenel v zvokih harf, flavt, citer in pozavn. Kulturno društvo in Zavod UPOL sta namreč pripravila SolokamP. Gre za projekt, namenjen zlasti mladim glasbenikom, ki želijo izpopolniti svoje znanje, in zajema mojstrske tečaje za instrumentaliste pod vodstvom priznanih profesorjev oziroma koncertantov iz Slovenije in Italije. Na Gradu Štanjel so se od 25. do 29. julija 2012 intenzivno izobraževale flavtistke pod mentorstvom Alje Velkaverh ter harfistke pod mentorstvom Anje Gaberc, med 1. in 5. avgustom 2012 so se pod mentorstvom Dušana Kranjca izpopolnjevali pozavnisti, pod mentorstvom Janje Brlec pa citrarji. Udeleženci SolokamPa so v Štanjel prišli iz štirih držav: s Hrvaške, iz Italije, Makedonije in Slovenije. Poleg dveh sklopov petdnevnega izobraževanja je v okviru SolokamPa potekalo tudi več koncertov, na katerih so

se predstavili tako profesorji kot udeleženci, natančneje štirje v Štanjelu, po en pa v Brestovici ter v Kobjeglavi. Pritegnili so številno občinstvo, ki je navdušeno poslušalo pester program in različne instrumentalne zasedbe. Ob zadovoljstvu pri prvi izdaji SolokamPa organizatorji z vodjem projekta, Kraševcem Simonom Perčičem na čelu, za prihodnje poletje napovedujejo novo glasbeno izobraževanje s festivalskimi koncerti.

Foto: Jožica Zafred

Ponovno odličje za mlade Kobjeglavce in Tupelčane

Kobjeglavsko-tupelčanska mladina ostaja aktivna. V sklopu tradicionalne, letos že 42. prireditve Praznika terana in pršuta se je udeležila tekmovanja v pripravi vozov. Vsaka prijavljena skupina je pripravila voz na temo starih kraških običajev. Letošnje povorke se je udeležilo deset ekip, med njimi tudi mi. Odločili smo se, da tokrat predstavimo običaj vasovanja pri dekletu (voz smo pripravljali v tednu pred prireditvijo v popoldanskem in večernem času, v nedeljo pa smo ga dokončno uredili in olepšali). Pet mladih fantov

je s kitaro in harmoniko odšlo k dekletu na borjač, da ji zapojejo podoknico in jo prepričajo, da se ogreje za katerega izmed njih, toda imeli so nemalo težav, saj jih je pred hišo pričakala mati s polnim bokalom, na oknu pa oče s puško. Dekle se staršev ni ustrašilo in je fantom prisluhnilo z okna svoje sobice. Živahna in vživeta predstavitev na vozu je prepričala tudi ostale udeležence, ki so z medsebojnim ocenjevanjem naš voz izbrali za najboljšega. Še ena zmaga več nam daje potrditev, da delamo dobro in da se trud še kako splača. Delali bomo še naprej in morda še kje pobrali kakšno nagrado. Trmasto zremo v prihodnost in se veselimo novih podvigov. Idej nam gotovo ne bo zmanjkalo. Čestitka za osvojeno prvo mesto gre celotni ekipi, ki je voz skozi ves teden vztrajno in dovršeno pripravljala, našim predstavnikom na vozu pa zahvala za obilico smeha in odlično zastopanje Kobjeglave in Tupelč na letošnjem prazniku v Dutovljah.

Besedilo: Andreja Klemše in Urban Grmek Masič

Foto: Andreja Jamšek

Zlatomašnik Anton Požar

KOBJEGLAVA - Natanko po 18 letih, ko je nazadnje svojo zlato mašo daroval takratni župnik gospod Vladimir Rijavec, je v nede-

ljo, 8. julija 2012, v cerkvi svetega Mihaela v Kobjeglavi zadonela pesem **Zlatomašnik bod' pozdravljen** v čast in zahvalo našemu zlatemu jubilaru, gospodu Antonu Požarju. Teden prej, to je v nedeljo, 1. julija 2012, je zlato mašo daroval v svoji rojstni župniji – v Hrušici, teden dni kasneje pa še med svojo kraško čredo, ki jo s svojim pastoralnim delom bogati že od leta 1996. V polni in praznično okrašeni cerkvi, ob somaševanju duhovnikov kraške dekanije ter duhovnikov, ki so pred leti službovali v župniji Kobjeglava – Tupelče, ter ob petju cerkvenega pevskega zbora in ob petju solistke Julije Kramar – zapela je Schubertovo Ave Maria ter Mozartovo Ave verum – je zlatomašnik v pridigi orisal svojo življenjsko in duhovniško pot. Ta ga je po vmesnih postajah – od Ilirske Bistrice, Vojskega, ponovno Ilirske Bistrice, Studenega ter do Pregare – pripeljala na Kras med klene, a hkrati, kot je sam poudaril, prijazne in dobre Kraševce. Po zahvalni pesmi so sledile zahvale v imenu župljanov, v imenu sosednje vasi Gabrovica pri Komnu ter v imenu animatorjev oratorija. Med dru-

gim sta svojo zahvalo in čestitke zlatomašniku pisno izrazila tudi novi koprski škof Jurij Bizjak ter škof Metod Pirih. Vsi skupaj smo Bogu hvaležni za dar zlate maše ter za našega gospoda Toneta! V pričakovanju njegove biserne, morda diamantne maše smo mu nazdravili na še mnoga duhovniška leta med nami, na našem krasnem Krasu. Jubilejno slavlje z druženjem se je nadaljevalo na cerkvenem dvorišču, kjer so za mize, polne raznovrstnih dobrot, poskrbele pridne gospodinje in dobri ljudje.

Besedilo in foto: Tanja Bratina Grmek

Oratorij v Kobjeglavi znova navdušil

Med 9. in 15. julijem 2012 je v Kobjeglavi že osmo leto zapored potekal oratorij, tokrat pod geslom »Grem jaz«. Vodilo enote-denskega oratorija je bila zgodba o Mariji Dominiki Mazzarello. 62 otrok je dokaz, da je oratorij dobro obiskan in da je zanimanje zanj še vedno veliko. Tudi letošnji oratorij je postregel z raznora-znimi in atraktivnimi delavnicami, s pestrimi igrami ter z zanimi-vimi gosti. Obiskali smo Gorico, se vrnili v čas vitezov in princes

ter za nekaj ur odpotovali v Belgijo ter jedli znamenite belgijske vafle. Med našim druženjem nas je obiskal čarodej, kemijske poskuse smo opravljali kot pravi profesionalci, preizkusili smo se v vlogi pekov, si ogledali impozantno kraško kovačijo ... Dovolj besed – naj tokrat spregovorijo slike.

Besedilo: Urban Grmek Masič

Foto: Polona Grmek

Komen, junij 2012: Generacija 1997 se je poslovila

Meni pa ne dež ne sonce nista daleč.

A ko prideta skupaj, izginejo še te razdalje.

Le mavrični lok pade na svet kot noč na nebo.

(Darja Mihelj: *Falanga*)

Potem ko so v četrtek, 14. junija 2012, fantje s pomočjo očetov postavili tradicionalno kalono z napisom »Nasvidenje« in so dekleta s pomočjo mam uredila skalnjak ter posadila 34 grmičkov sivke, se je v petek, 15. junija 2012, natanko toliko devetošolcev OŠ Komen v navzočnosti svojih staršev, starih staršev, učiteljev, ostalih delavcev šole in drugih obiskovalcev poslovilo od osnovne šole.

Foto: Andrej Mezinec

S pomočjo razredničark Andreje Rustja in Martine Fabjan so pripravili bogat in pester program. Učenci so v kratkem predstavitvenem filmu predstavili vseh devet let šolanja. Za popestritev so poskrbeli tudi starši – učencem (svojim otrokom) so namreč zapeli pesem, ki so jo pri pouku glasbene vzgoje najraje prepevali. Po nagovoru ravnateljice Nives Cek, ki si je za popotnico mladim sposodila tudi nekaj misli v tem šolskem letu preminulih pesnikov, Toneta Pavčka in Ivana Minattija, je sledila slovesna podelitev priznanj in nagrad.

Nagrado šole so za uspešno delo v vseh letih šolanja prejeli Veronika Bandelli, Ana Mezinec, Katarina Švigelj, Tina Tragin in Patrik Legiša. Najvišje priznanje – nagrado župana Občine Komen – pa

si je za šolsko leto 2011/12 prislužil Erik Pleško. Generacija 1997 bo v šolski kroniki zapisana kot izredno uspešna, saj se je veliko učencev ves čas šolanja udeleževalo tekmovanj na različnih področjih in tam dosegalo tudi dobre rezultate. Vsi so tudi uspešno zaključili obvezno izobraževanje in se vpisali v srednje šole.

Učenci so se ob koncu prireditve iskreno zahvalili vsem delavcem šole, še posebej pa obema razredničarkama. Poudarili so, da so veseli, ker sta jih gospa Martina Fabjan in gospa Andreja Rustja razumeli, jim stali ob strani, jim pomagali, da so postali dobra posadka, z navajanjem k samostojnosti in odgovornosti pa jih tudi dobro opremili za življenjske preizkušnje, ki jih v prihodnosti zagotovo ne bo manjkalo.

Slovo devetošolcev je bilo iskrivo in ganljivo. Z zaključno pesmijo so si obljubili, da se bodo še srečali, še videli.

Prva priložnost za ponovno snidenje se je ponudila dokaj kmalu. V petek, 22. 6. 2012, so se učenci v spremstvu staršev podali še na zaključni izlet. Po napornem letu in uspešnih vpisih v srednjo šolo se jim je še kako prilegla zabava v norčavem Gardalandu, kamor sta učence spremljali tudi razredničarka in sorazredničarka 8. a razreda. Učenci so tako skupaj preživeli še zadnji, nepozabni dan, starši pa so prijetno zaključili devetletno obdobje občasnih skupnih srečanj.

Foto: Andrej Mezinec

Besedilo: Martina Fabjan, Nives Cek

Foto: Vojko Franetič

Božala je glasba, božala je pesem

»Predstavljaš si širo sivo polje in svojo dlan, ki gre med cvetove. To polje bo danes pesem in dlan naj bo srce, ki pesmi prisluhne, da ujame najlepše stihe.«

S temi besedami je v petek, 29. 6. 2012, v cerkvi sv. Jurija v Komnu navzoče pozdravila voditeljica koncerta mladinskih pevskih zborov Darja Mihelj, učiteljica angleščine na OŠ Komen.

Na koncertu so nastopili trije pevski zbori: MePZ OŠ Komen pod

vodstvom zborovodkinje Andreje Rustja, MePZ Krasje in DePZ Kraški slavček, oba pod vodstvom zborovodkinje Petre Grassi. Koncert je bil uvod v tradicionalni Festival sivke, ki ga že več let prireja podjetje Ekotera, d. o. o., iz Ivanjega Grada. Za uvod v koncert je poskrbela pianistka Sara Rustja z izvedbo Chopinovega **Nokturna**, zbori pa so nato navdušili z odlično izvedenim programom, ki je zajemal dela klasikov iz različnih obdobj. DePZ Kraški slavček je koncert zaključil s skladbo **Hail Mary** mladega skladatelja Jerneja Rustje, ki je bila napisana kot tekmovalna skladba za ta zbor in je navdušila obiskovalce ter požela bučen aplavz.

Čaroben pridih večeru so dale še recitacije avtorskih pesmi komenske učiteljice Darje Mihelj, ki bodo konec avgusta izšle pri založbi Verlag, in sicer v pesniški zbirki **Zavetja**.

Želja organizatorice večera – OŠ Komen – je, da bi Mednarodni festival mladinskih pevskih zborov v bodoče postal tradicionalni dogodek kot uvod v prireditve Festivala sivke.

Besedilo: Andreja Rustja in Nives Cek

Modri Jan v Štanjelu

Učenci Podružnične šole iz Štanjela smo se letos udeležili vseh slovenskega Ekoprojekta 2 **Modri Jan potuje in okoljevarstvene naloge podeljuje**. Na projekt smo se prijavili septembra 2011 in vse do 15. marca letos pridno izpolnjevali naloge.

Med skoraj 350-imi nalogami je bila nagrajena naloga 3. b razreda.

In s čim smo si prislužili obisk Modrega Jana in njegovih prijateljev Puhca, Sončice in Packa Rije?

S sončkovimi kilometri. To so kilometri, ki smo jih vsi, ki smo kakor koli povezani z učenci 3. b razreda, pridno zbirali vso jesen in zimo – še dobro, da nam je bila zima letos tako naklonjena. V preglednice smo vpisovali, katere dejavnosti smo opravili, koliko udeležencev je sodelovalo, dolžino opravljenih poti in vreme.

Izbirali smo med tekom in hojo. Tako smo večino sončnih vikendov preživeli skupaj s starši, z nonami, nonoti, s sosedovimi tetami in prijatelji v naravi. Hodili smo na prave planinske izlete, sprehode, marsikatero pot smo raje opravili peš, po zbranih informacijah smo se udeležence ženskega spola že spoprijele s prvimi tekaškimi kilometri. Omeniti moramo še vse učence PŠ Štanjel in učiteljice, ki so se nam pridružili na sončkovem teku. Prve spomladanske žarke smo ujeli na makadamski poti iz Štanjela do Kobdila in nazaj. Vsem sodelujočim se iskreno zahvaljujemo za prispevek pri našem projektu. Hvala, hvala, hvala. Imejte se sončkovito.

Besedilo: učenci 3. b in učiteljica Agata Perdec

Učenje tudi med počitnicami

V komenski osnovni šoli so se na pobudo sveta staršev odločili, da v prvih dveh tednih počitnic za učence prvega in tretjega triletja pripravijo delavnice angleškega jezika. V prvem počitniškem tednu sta tečaj za 27 učencev tretjega triletja vodila dva učitelja iz Anglije. Ravnateljica šole Nives Cek je povedala, da sta bila navdušena nad znanjem angleščine komenskih otrok. Šola je pomagala s prostorom, 120 evrov pa so morali prispevati starši sami. Je pa komenska šola ena prvih v Sloveniji, ki je učenecem omogočila tečaj z naravnimi govorniki angleškega jezika. V drugem tednu pa je potekala jezikovno-razvedrilna delavnica za učence prvega triletja, ki so jo vodile učiteljice šole. 12 učencev je poleg osnov angleškega jezika, ki jih je vodila Nina Čaušević,

spoznavalo tudi osnove italijanskega jezika, za kar je poskrbela Anja Humar Korečič, za razvedrilo pa je bila odgovorna Andreja Vidrih. Poleg tega jim je z učenjem pomagal tudi Ninin kužek Beni.

»Delavnice smo organizirali v zadnjem trenutku. To nam ne bi uspelo brez motiviranega in kakovostnega kadra,« še pove ravnateljica in poudari, da je največ dela opravila prav anglistka Nina Čaušević. Ponosna je tudi na učence, ki so motivirani, da se tudi v času počitnic naučijo nekaj novega. Čeprav učenje, predvsem za prvo triletje, temelji na zabavnem pristopu, je Cekova prepričana, da se ogromno naučijo. Ravno zato se v komenski osnovni šoli trudijo, da njihovi učenci pridobivajo znanja na neformalen in zabaven način – sodelujejo namreč v številnih projektih in izmenjavah.

»Znamo že šteti, naučili smo se poimenovanja za dele telesa in kako se reče barvam po angleško,« so povedali najmlajši osnovnošolci.

Besedilo in foto: Petra Mezinec

Burjica

Poletni utrinki iz Vrtca Komen

V Vrtcu Komen je bilo tudi v poletnih mesecih zelo živahno. Tople poletne dni smo si v senci dreves krajšali z igro ob vodi in na mivki. V tistih najbolj vročih dneh pa smo se pred žgočim soncem zatekli v ohlajene prostore našega vrtca, poslušali pravljice, ustvarjali, peli pesmi, raziskovali in se ob tem učili. Vključili smo se v projekt **Varno s soncem**. Osnovni namen projekta je otroke in njihove starše opozoriti na pomen pravilne zaščite

pred škodljivim delovanjem sončnih žarkov in otroke vzgojiti k pravilnemu samozaščitnemu ravnanju. Ob tem smo otroke navedli tudi na uživanje sveže vode, ki jim je bila vedno na voljo. Upoštevanje pravil zaščite pred soncem naj ostane del otrokovega vsakdana ne samo v vrtcu, ampak tudi doma.

Besedilo: delavke

Napovednik prireditev v Občini Komen September–december 2012

Datum	Ura	Prireditev	Kraj	Organizator/informacije
15. september		DNEVI STARE GLASBE 2012 Mednarodni glasbeni koncerti na različnih prizoriščih v Štanjelu in v njegovi okolici, obogateni s spremljevalnimi prireditvami in domačo kulinarično ponudbo.	Sveto	Ustvarjalno središče Abram Pedrovo 14, 5295 Branik Tel.: +386 (0)5 30 57 610 info@abram.si www.abram.si
16. september NEDELJA	13:00	Turnir v odbojki, namenjen rekreativnim odbojkarjem in tistim, ki pri tem športu preprosto uživajo in si želijo malo druženja.	Igrišče pri Kulturnem domu Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67, 6222 Štanjel, Gsm. +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com
18. september TOREK	18:30	Pred podelitvijo Nagrade Marjana Rožanca – pogovor z nominiranci, ki ga vodi gospa Manca Košir.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
23. september NEDELJA	15:00	Turnir v balinanju prireja Balinarski klub Hrast iz Kobjeglave (že tradicionalna preizkušnja v mešanih trojkah).	Balinišče na prostem Tupelče	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67, 6222 Štanjel, Gsm. +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com BK Hrast Kobjeglava
30. september NEDELJA		Na vaški veselici sv. Mihaela se v nedeljo popoldan pomerijo pari v briškoli, sledi kulturni program, tombola in druženje ob glasbi.	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67, 6222 Štanjel, Gsm. +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com BK Hrast Kobjeglava
september/ oktober		Pohod po pastirskih poteh.	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67, 6222 Štanjel, Gsm. +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com
2. oktober TOREK	17:30	Pravljčna urica z Marijo Umek in Danijelo Pipan.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
5. oktober PETEK	18:30	Razburjajmo Kras s knjigo: pogovor s pisateljem Ivanom Sivcem o družini Jakomin, ki je predstavljena v avtorjevih delih Ognjeni ruj in Zelena solza.	Spacalova galerija Štanjel	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
5. oktober PETEK– 11. november NOVEMBER		Mesec kraške kuhinje Društvo Planta pripravlja akcijo Mesec kraške kuhinje, ki poteka v okviru projekta »Na Krasu je fino«. Ideja projekta je ponuditi tipične kraške jedi. Namen projekta je na Kras privabiti čim več ljubiteljev naše kulinarike in vin ter dokazati, da s skupnimi promocijskimi projekti lahko nastopamo kot konkurenčna in zanimiva turistična destinacija.	Kras	Društvo Planta Coljava 5, 6223 Komen T: 05 766 80 61
Od 9. do 12. oktobra in od 16. do 19. oktobra	17. – 19. ure	Tečaj Osnove pridelave po biološko-dinamični metodi v vrtnarstvu, vinogradništvu in sadjarstvu. Pet sklopov predavanj in delavnico bo vodila univ. dipl. inž. agr. Franka Ozbič. Vabimo k pridobivanju znanja za pridelavo zdrave in kakovostne hrane.	Vaški dom Volčji Grad	Društvo Ajda Goriška, Delovna skupina Kras, Ivana Venier Stancich: 040 644 121 prikamnarjevih@amis.net

12. oktober PETEK	18:30	S knjižnim nahrbtnikom na potep s Pepino zgodbo – 1. srečanje študijskega krožka v sezoni 2012/13 z Borutom Benedejčičem in Tanjo Godnič.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
19. oktober PETEK	18:30	Predstavitve knjige Misli, ki jokajo z Andrejem Peganom.	Kotiček Kulturnega doma v Komnu	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
26. oktober PETEK	18:30	Vodnjaki kot alternativni viri vode na Krasu – predstavitev raziskovalne naloge Katarine Kosovac.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
28. oktober NEDELJA	9:00	15. tradicionalni Pohod po sledih Soške fronte poteka po obeh straneh meje in pohodnikom omogoča obisk kraške jame, čudovite razglede na Tržiški zaliv in Julijske Alpe, obarvanost pokrajine z rujem, obisk dveh slovenskih zamejskih vasi z zaključkom ob joti s klobaso in družabnimi igrami.	Brestovica pri Komnu	Brestovica pri Komnu 55, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 766 43 34, stane.svigelj@siol.net, www.brestovica.com
november		Pohod po poti devetih kalov, odprti v letu 2011. Videli boste obnovljene starodavne kraške vodne vire, se ustavili pri kamniti pastirski hiški, spoznali kraško kmečko arhitekturo in življenjski prostor človeka iz pradavnine.	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67 6222 Štanjel, Gsm. +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com
6. november TOREK	17:30	Pravljina urica z Marijo Umek in Danijelo Pipan.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
11. november NEDELJA	13:00	Društvo VRT Škrbina vabi na tradicionalni krožni Martinov pohod, katerega pot bo vodila mimo obnovljenega vaškega kala v Rubijah, po kozjih stezah skozi pogorišče ter po krajšem vzponu na vrh Sv. Martina. Po postanku bomo pot nadaljevali okoli Martinovega hriba ter po slemenu Šumke do Mihaljev. Po spustu v Škrbino nas bo čakala martinova pogostitev.	Rubije	Društvo Vrt Škrbina Škrbina 46 6223 Komen Gsm. +386 (0)31 267 529 (Tanja)
12. november PONEDELJEK – 17. november SOBOTA		Tečaj fresko poslikave organizira obrtni center restavradorstva OCRA. Namen delavnice je udeležence seznaniti s postopki dela, z materiali in s krajšim uvodom o zgodovini freske.	Gaberje – restavratorska delavnica	OCRA Obrtni center restavradorstva Gsm: +386 (0)41 333 457, info@ocra.si, www.ocra.si
16. november PETEK	18:30	S knjižnim nahrbtnikom na potep po Carigradu z Matejo Grmek.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118, 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
17. november SOBOTA	18:00	Martinovanje se prične z ocenjevanjem mladih vin, kjer se vinogradniki predstavijo in veliko naučijo, najboljšim pa se podelijo priznanja. Glavna sobotna prireditev vključuje kulturni program s folkloro, pokušino mladih vin in drugih domačih pridelkov ter zabavo ob glasbi.	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67, 6222 Štanjel, Gsm. +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com
19. november PONEDELJEK – 24. november SOBOTA		Tečaj zlatenja organizira obrtni center restavradorstva OCRA. Namen delavnice je udeležence seznaniti s postopki dela, z materiali in s krajšim uvodom o zgodovini pozlate.	Gaberje – restavratorska delavnica	OCRA Obrtni center restavradorstva Gsm: +386 (0)41 333 457, info@ocra.si, www.ocra.si
23. november PETEK	18:30	Razburjajmo Kras s knjigo: srečanje z dobitnico Štrekljeve nagrade dr. Marijo Stanonik.	Spacalova galerija Štanjel	Knjižnica Komen Komen 118 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
4. december TOREK	17:00	Praznično pravljico popoldne v sodelovanju z založbo ZTT iz Trsta, Marijo Umek in Danijelo Pipan.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net

7. december PETEK	18:30	Dramatizacija, igra Dan v knjižnici z otvoritvijo fotografske razstave Igorja Maherja in "knjigolovom".	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
14. december PETEK	18:30	S knjižnim nahrbtnikom na potep po Kambodži z Andrejo Rustja.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Komen 118 6223 Komen, Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net

Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
stalna razstava	STALNA RAZSTAVA SLIK IN GRAFIK LOJZETA SPACALA	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel. +386 (0) 7690197 gradstanjel@guest.arnes.si
stalna razstava	STALNA RAZSTAVA O ŽIVLJENJU IN DELU ARHITEKTA IN URBANISTA MAKSA FABIANIJA	Štanjel – Grad: TIC Štanjel	TIC Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel tel.: +386 5 769 00 56, 041 383 986 tic.stanjel@komen.si
razstava – september, oktober	Razstava slik akademskega slikarja Janeza Kovačiča	Štanjel, Kobdilijski stolp (Stolp na vratih)	Nassa desella, d. o. o., Štanjel 6a 6222 Štanjel nassa.desella@siol.net tel.: +386 5 7690 018

V Svetem se bomo **31. oktobra 2012** poklonili padlim vojakom in vaščanom v prvi in drugi svetovni vojni.

...

Vabljeni na žalno slovesnost v spomin na primorske padalce, ki bo **v nedeljo, 11. novembra 2012, v Škrbini pri Fakinovi domačiji.**

Več informacij lahko dobite na spletni strani Občine Komen.

GEODETSKO PODJETJE SEŽANA

GPS

D.O.O.

**STROKOVNA
IN HITRA
IZVEDBA
GEODETSKIH
STORITEV.**

Geodetsko podjetje Sežana d.o.o. • Partizanska cesta 17 • 6210 Sežana
 05 730 45 75 info@geodezija.eu <http://www.geodezija.eu>

Izleti in ogledi

ŠTANJEL - Nedeljsko turistično vodenje za individualne obiskovalce

vsako nedeljo izpred TIC-a (Zgornji Palacij)

Ura: 14.00 – v zimskem času (od novembra do maja),
15.30 – v poletnem času (od maja do konec oktobra).

Turistično vodenje vključuje ogled Gradu Štanjel, Galerije Lojzeta Spacala, cerkve sv. Danijela, Kraške hiše, Stolpa na vratih in Ferrarijevega vrta. Ogled poteka približno 90 minut.

Cena ogleda za odrasle znaša 4 EUR na osebo, za otroke 3 EUR na osebo (v ceno je všteta vstopnina v Galerijo Lojzeta Spacala in ogled Kraške hiše). Organizacija in informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986

Galerija Lojzeta Spacala in Kraška hiša

Urniki: torek–petek: 11:00–14:00,
sobota, nedelja: 10:00–17:00,
ponedeljek: zaprto.

Za napovedane skupine tudi izven urnika.

Galerija Lojzeta Spacala v obnovljenem delu Gradu Štanjel hrani stalno zbirko slik in grafik Lojzeta Spacala.

V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka v dveh nadstropjih.

Informacije: Galerija Lojzeta Spacala: +386 (0)5 7690197; e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

Kvadratni stolp

Stalna razstava arhitekta in urbanista Maksa Fabianija o njegovem delu in življenju je odprta od torka do nedelje med 10. in 16. uro. Več informacij: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986

Stolp na vratih

Urniki: torek–nedelja: 10.00–18.00,
ponedeljek: zaprto.

Stolp na vratih je eden od dveh vhodnih stolpov v Štanjel, v katerem je urejena galerija s priložnostnimi razstavami in trgovina s spominki. Informacije: Nassa desella, d. o. o., Štanjel 6a, 6222 Štanjel, tel. +386 (0)5 7690018, gsm. +386 (0)31 522188, nassa.desella@siol.net

Vhodni stolp v Grad

V Gradu Štanjel se v vhodnem stolpu nahaja Rokodelska delavnica Vitez. V delavnici prikazujemo ročno izdelovanje obrtniških izdelkov s starimi tehnikami in z naravnimi materiali. Naši izdelki se ponašajo s certifikatom domače in umetnostne obrti in so primerni za darila ali za polepšanje doma. Več informacij: Ocra, d. o. o., tel: +386 (0)41 333 457, www.ocra.si, info@ocra.si

Volčji Grad

POT KAMNA – UREJENA UČNA POT

Urejena in označena učna pot po vasi in okoli nje. Spoznali boste značilnosti kraške krajine, kraških naselij ter spoznali posebnosti Volčjega Grada, vasi z izredno bogato kamnoseško dediščino in enim največjih ohranjenih prazgodovinskih gradišč pri nas. Pot je uredilo Društvo Debela griža, ki organizira tudi turistična vodenja. Informacije: www.volcjigrad.com, TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986

Po komenski občini in še malo dlje

Praznovanja, prireditve, ogledi, izleti, osmice ...

Je kaj zanimivega za vas?

Ta rubrika je namenjena predstavljanju javnih prireditev, ogledov, izletov, osmic in drugih javnih dogodkov v Občini Komen in v njeni bližnji okolici.

Organizatorje prireditev ali dogodkov zato prosimo, da v svojih napovedih navedejo podatke o sami prireditvi/dogodku, kot so: kraj, prostor, datum, trajanje, kratek opis, kontaktne številke ...

Uredništvo Burje ne odgovarja za morebitne nevednosti, ki bi lahko nastale zaradi napačnih, nepopolno sporočenih prirediteljevih podatkov ali zaradi morebitnih nesporočenih sprememb.

Vsako napoved sporočite po elektronski pošti na naslov tic.stanjel@komen.si ali po telefonu na številko 05 7691014 (TIC Štanjel).

Uredništvo

Štorje 26, 6210 Sežana

Tel./fax: 05/ 76-85-200

GSM: 041/ 980-871

E-mail: vezi.vizija@gmail.com

Vezi Vizija,

proizvodnja, trgovina in storitve, d.o. o.

Podjetje je bilo ustanovljeno konec leta 2011 kot poseben program Društva za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI« – društva, ki deluje na področju duševnega zdravja v skupnosti. Naša dejavnost zajema:

- pomoč pri gospodinjskih opravilih,
- opravljanje okrog hiše,
- spremstvo in varstvo starejših oseb,
- čiščenje javnih, poslovnih prostorov ter večstanovanjskih objektov (stopnišča) ter
- urejanje vseh zelenih površin (parki, pokopališča, gredice itd.).

Za vse dodatne informacije smo dosegljivi na tel. št. 041/980 871 (Mojca).

Nagradna križanka

						Burja	NOŽ KLESTILNIK, VEJNIK	LASTNOST OKISANIH JEDI	HRVAŠKA ESTRADNA PEVKA VUČKOVIĆ	DEKLIČA V ČUDEŽNI DEŽELI	TOMAŽ MAHKOVIĆ	HRVAŠKA PEVKA (DORIS)	NAŠE OBMORSKO MESTO	NAŠ TRIA- TLONEC (JANI)	ODISEJEVA DOMOVINA	PAPIRNATE KAPE
							ORODJE KOSCEV				DEČEK, KI KRADE					
							SLONOV ZOB				SAMOSTOJNI DEL CELOTE					
							VRSTA KUKMAKA				KRŠKO					
							KRAVJE OGLAŠANJE									
SNEMALEC IGOR OBERBERG	GRŠKA ČRKA	KAREL SOSS	VLADISLAV RAJKOVIĆ	STRUP ZA PUŠČICE							DOMOVINA	NIZOZ. HIT. DRS. VISSER				NAGRADNA KRIŽANKA
ZGOŠČEN MLEČNI SOK TROPISKIH RASTLIN, GUMI				KITAJSKO BRENKALO			NIŠ			RATAR					SPOJINA BENZOFE- NONA IN NATRIJA	MOŠKO IME FELIKS
POKROV HIŠE							PREBIVALEC ONEKA			SLOVNIČNO ŠTEVILO				KRAJEVNA SKUPNOST		
RIMSKA DVE			MESTO V DALMACIJI				MANJŠI SAD						ŽUPAN POD FRANCOZI			
NEKJE JE ALOJZ TUL	ODPRTO MORJE	HR. SLIKAR JOB					KOT PRI ORIENTACIJI					PISATELJ DOLENC				
JADRANSKI OTOK		LETOPIŠ							NOVI TEDNIK			TRENJE LANU, TERITEV				
				VODNA PREGRADA				PEVKA (ALENKA)								
				EDEN				ZDRAVILNA RASTLINA								
ITALIJANSKI SKLADA- TELJ ZAFFIRI						NASELJE PRI RAKEKU										
						NAŠA GLAS. SKUPINA										
PEVKA BARUCA				NAZIV					LEVI PRITOK RENA V ŠVICI					FRANCOSKI FILOZOF SHOLASTIK (PIERRE)	JAPONSKO MESTO (ATOMSKA BOMBA)	KOSTUMO- GRAFINJA ČEBULAR
				AROV IN ...												
TRŽAŠKI POLITIK (MA- ČKOVLJE V BOJU ZA SVOBODO)									LEVI PRITOK RENA V ŠVICI							
									PREBIVAL. VIČA							
									TRDILO							
KRETNJA				EDEN OD STARŠEV					PRIPADNIK TALIBANOV							
				... MARIA RILKE					VIKUNJA IZ DRUŽINE LAM							
DORIS TEUR	ANTIMON	SRB. F. IG. (MILAN)					NAŠ HOKE- JIST (LUKA)				RUSKA REKA					
		GRAF. ZNAM.					SOGLASNIKA V HIATU				GERMANSKA BOŽJA TRTA					
PLAT						VEGRADOV- KA TOVŠAK						RIMSKA KONJENICA				POKRAJINA V SREDNJEM VIETNAMU
						PISARNA, BIRO						OKRAJŠAN MATEVŽ				
ŠVEDSKA IGRALKA ANDERSSON				ZANESENJAK									STAROŽID. KRALJ			
				OKRAJŠANA IZABELA									PEVSKI ZBOR			
SKLADA- TELJ ENORE ZAFFIRI	RAVNILO						TELEVIZIJA, TV ZASLON									
	OKRAJŠAVA ZA UNČO															
ODREZ							ROMAN WOLEJA SOYINKKE				RUSKO ŽGANJE					
ZASELEK NAD VAŠJO GOLAC							OKRAJŠAN NACE				NEKO ŽITO VPIŠITE NAROBE			IVAN MINATTI		

GESLO:

Pravilno izpolnjeno geslo križanke nam na dopisnici pošljite **do torka, 20. novembra 2012**, na naslov: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, s pripisom »za nagradno križanko«. Na dopisnico ne pozabite pripisati svojega imena in priimka, naslova ter telefonske številke. Med prispelimi, pravilno izpolnjenimi gesli bomo izžrebali tri nagrajence. Rešitev nagradne križanke Burja junij 2012: Grajski večeri v Štanjelu
Žreb je nagrade razdelil takole: 1. nagrada: Liljana Kobal iz Tomačevica (knjiga Procesi ustvarjanja kulturne dediščine avtorice Jasne Fakin Bajec), 2. nagrada : Nada Lozej iz Svetega (knjiga Cena domoljubja avtorja Johna Earla), 3. nagrada : Ivan Jazbec iz Koma (majica Občine Komen).

Knjižnica Komen, vse najboljše!

(utrinki s praznovanja ob 40. obletnici Knjižnice Komen)

